

U L U S L A R A R A S I
BEDEN EĞİTİMİ SPOR
VE TEKNOLOJİLERİ

CİLT/VOLUME:4 SAYI/ISSUE:1 YIL/YEAR:2023

ISSN: 2717-8447

INTERNATIONAL JOURNAL OF PHYSICAL
EDUCATION, SPORT AND TECHNOLOGIES

ISSN : 2717-8447

Cilt/Volume : 4

Sayı/Issue : 1

Yıl : 2023

Sahibi/Owner

Dr. Zafer DOĞRU

Editörler Kurulu/Board of Editors (Soyadına Göre Sıralı/Sorted by Surname)

Dr. Zafer DOĞRU

Hitit Üniversitesi, ÇORUM

Dr. Yetkin Utku KAMUK

Hitit Üniversitesi, ÇORUM

Dr. Bülent KİLİT

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, TEKİRDAĞ

Dr. Ferman KONUKMAN

Qatar University, Doha-QATAR

Dr. Hasan Birol YALÇIN

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, BOLU

Dr. Bekir YÜKTAŞIR

Sinop Üniversitesi, SİNOP

Bu Sayının Hakemleri/Referees to the Current Issue

- Dr. Tuncay ALPARSLAN Uçucu Sağlığı Araştırma ve Eğitim Merkezi,
ESKİŐEHİR
- Dr. Velittin BALCI Ankara Üniversitesi, ANKARA
- Dr. İlayda Gülseren DEMİR Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, SAKARYA
- Dr. Selhan ÖZBEY Celal Bayar Üniversitesi, MANİSA
- Dr. Yılmaz UÇAN Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, BOLU
- Dr. Cenk TEMEL Akdeniz Üniversitesi, ANTALYA

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

Sayfa/Page	Başlık/Title
1-31	Göçmenlerin Spor Aracılığıyla Sosyal Bütünleşmeleri: Gençlik ve Spor Bakanlığı Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi / <i>Social Integration of Immigrants Through Sports: Evaluation of the Activities of the Turkish Ministry of Youth and Sport</i> İlayda Gülseren DEMİR & Arif Emre İMAMOĞLU
32-46	Beden Eğitimi ve Sporda Sınıf Yönetimi Modelleri / <i>Classroom Management Models in Physical Education and Sports</i> Selim CİDAL
47-60	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Motivasyonel Kararlılık ve Öznel Zindelik Düzeylerinin İncelenmesi (Ordu Üniversitesi Örneği) / <i>Investigation of Motivational Persistence and Subjective Vitality Levels of Physical Education and Sports School Students (Ordu University Sample)</i> Engin BİÇİCİ & Zafer DOĞRU

SOCIAL INTEGRATION OF IMMIGRANTS THROUGH SPORTS: EVALUATION OF THE ACTIVITIES OF THE TURKISH MINISTRY OF YOUTH AND SPORT

İlayda Gülseren DEMİR¹, ✉ Arif Emre İMAMOĞLU²

¹ Sakarya University of Applied Sciences, Sakarya, Turkey.

² Sakarya University of Applied Sciences, Sakarya, Turkey.

 0000-0002-3528-2760

 0000-0002-0329-4660

Abstract: The aim of this research is to determine and evaluate the activities of the Ministry of Youth and Sports (MYS), the largest sports organization in Turkey, in line with the policy of supporting the social integration of the immigrants living in Turkey, through sports. This study was conducted by using a case study, one of the qualitative research methods, and the content analysis method was used in the analysis of written sources as a data collection tool. The projects and activities of MYS carried out for the immigrants are categorized in 3 groups as activities with non-governmental organizations, international organizations and local governments. The activities related to each category were evaluated in line with the social cohesion codes in sports created by the authors and presented in tables. As a result of the research, short and long-term projects that were carried out since 2017 have been identified. It was concluded that the MYS tried to contribute to the social integration of immigrants through sports, both within its own body and in cooperation with national and international institutions and organizations, through the projects. However, these studies alone are not sufficient within the scope of social integration. While aiming to increase the number of ongoing projects, on the other hand, they had better be finalized in a way to provide feedback. Long-term integration models can be suggested in which the dimensions of the clubs, athletes, local administrations, private sector, parents and volunteers can be combined to create sports strategies and social cohesion with volunteer units covering special expertise/education for immigrants in sports.

Keywords: Republic of Türkiye Ministry of Youth and Sports, Immigrants, Sports and Social Integration

Citation : Demir, İ. G. & İmamoğlu, A. E. (2023). Social Integration of Immigrants Through Sports: Evaluation of the Activities of Turkish Ministry of Youth and Sport. *International Journal of Physical Education Sport and Technologies*, 4(1), 1-31.

GÖÇMENLERİN SPOR ARACILIĞIYLA SOSYAL BÜTÜNLEŞMELERİ: GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI FAALİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet: Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de yaşayan göçmenlerin toplumsal bütünleşmesinin spor aracılığıyla desteklenmesi politikasına bağlı olarak, Türkiye’nin en büyük spor yapılanması olan Gençlik ve Spor Bakanlığı’nun yaptığı faaliyetlerin tespit edilmesi ve değerlendirilmesidir. Bu çalışma, nitel araştırma yöntemine dayalı durum çalışmasıyla desenlenmiş ve veri toplama aracı olarak yazılı kaynakların analizinde kullanılan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. GSB’nin göçmenler için gerçekleştirilen proje ve faaliyetleri/sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve yerel yönetimlerle yapılan faaliyetler olarak 3 grupta kategorize edilmiştir. Her kategori ile ilgili yapılan faaliyetler, yazarlar tarafından oluşturulan sporda sosyal uyum kodları doğrultusunda değerlendirilmiş ve tablo halinde gösterilmiştir. Araştırmalar sonucunda 2017 yılından günümüze kadar yapılmış kısa ve uzun vadeli projeler tespit edilmiştir. Sonuç olarak; Gençlik ve Spor Bakanlığı’nun göçmenlerin spor aracılığıyla sosyal bütünleşme sağlamasına gerek kendi bünyesinde gerekse ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşların işbirliği ile proje vasıtası ile katkı sağlamaya çalıştığı görülmüştür. Ancak bu çalışmalar sosyal bütünleşme kapsamında tek başına yeterli olmamaktadır. Yapılmakta olan projelerin bir yandan sayıca artırılması hedeflenirken diğer yandan geribildirim sağlayacak şekilde sonuçlandırılması sağlanmalıdır. Sporda göçmenlere özel uzmanlığı/eğitimi kapsayan gönüllülük birimleri ile spor stratejileri oluşturmak ve sosyal kaynaşmayı sağlayacak kulüp, sporcu, yerel yönetim, özel sektör, ebeveynler ve gönüllüler boyutlarının birleşebileceği uzun vadeli entegrasyon modelleri önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Gençlik ve Spor Bakanlığı, göçmenler, spor ve sosyal bütünleşme

Göç, insanlık tarihinden bugüne değişen dünya düzeninde küreselleşmenin de somut etkilerinden biri olmakla birlikte yüzyıllardır devam eden bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Göç, en basit tanımıyla bir yerden başka bir yere yerleşmek ve uzun süre orada yaşamak olarak ifade edilmektedir.

Çağımızın en güncel şekli ile göç, nedenlerine göre çeşitli isimler almaktadır. Bunlar; zorunlu göçler, gönüllü göçler, yöntemlerine göre; yasal göç, yasadışı göç, beyin göçü, işçi göçü, sürelerine göre; geçici göç, kalıcı göç; göç edilen yere göre; iç göç, dış göçler olarak adlandırılmaktadır (Yılmaz, 2014).

Çeşitli sebeplerle son 10 yılda dünyada yaşanan göç olgusundan pek çok ülkenin etkilendiği bir gerçektir. Türkiye göç olayından en fazla etkilenen ülkelerin başında gelmektedir. Uluslararası göçün Türkiye’yi son derece etkilemesine sebep olan birçok faktör bulunmaktadır. Bunların başında ülkenin sahip olduğu coğrafi misyon gelmektedir. Özellikle Asya, Avrupa ve Afrika kıtası ülkelerinin arasında geçiş güzergâhlarını belirleyen bir konuma sahip olması ülkenin göç konusunda doğal bir misyona sahip olmasına neden olmaktadır (Aksakal ve Kılıç,2021). Türkiye, mültecilerle ilgili çalışmalarını *Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu* (2013) ve *Geçici Koruma Yönetmeliği* (2014) başta olmak üzere,

kapsamlı bir yasal çerçeveye dayanarak yürütmektedir. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (United Nations High Commissioner for Refugees: UNHCR) verilerine göre, üst üste sekiz yıldır dünyada uluslararası koruma ihtiyacı içinde olan en fazla kişiye ev sahipliği yapan Türkiye’de geçici koruma ve uluslararası koruma altında yaklaşık 4 milyonun üzerinde kişi bulunmaktadır (UNHCR, 2022). Ülkemize zorunlu sebeplerle çeşitli ülkelerden gelen göçmenler, vatandaşlarımızla birlikte ortak bir hayatı paylaşma sürecine dahil olmuşlardır.

Tüm dünya politikasının gündeminde önemli şekilde yer alan göçmen ve göçmenlik meselesi göçmen bireylerin haklarını koruyarak yaşadıkları yeni yerlerinde ev sahibi ülke ve vatandaşlarıyla uyum ve kaynaşma sağlayabilmeleri konusunda çeşitli yasa ve politikalar üretmektedir (*İnsan Hakları Evrensel Bildirisi* (EİHB): 1, 2, 8, 13, 15 ve 22. Maddeleri, 1948; *Mülteci Sözleşmesi*, 1951; *Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme*, 1990). Ülkemizin de taraf olarak yer aldığı uluslararası anlaşmalar gereğince tüm hukuki ve sosyal gerekliliklerini güçlendirmektedir (*Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun*, 2001). Bu bağlamda göçmenler için ulusal ve uluslararası çeşitli mevzuatlar düzenlenmekte ve bu yasal mevzuatların dışında ulusal ve uluslararası önemli kurum ve birçok sivil toplum kuruluşları göçmenler için hizmet vermektedir.

Dünya’da meydana gelen göç hareketleri temel toplumsal meselelere de konu olmaktadır. Göçün etkileri göç veren ülkeye ve göç alan ülkeye göre değişiklik göstermektedir. Göç veren ülkelerde nüfus azalır ve nüfusun azalmasıyla birlikte işsizlik oranlarının da azaldığı görülmektedir. Göç alan ülkede ise nüfus artar ve buna bağlı olarak iş gücü artar. Yoğun göç olayı ile toplumsal alanda ayrımcılık, ırkçılık görülebilmektedir (Yılmaz, 2014). Göç hareketini gerçekleştiren kişiler gittikleri ülkelerde çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır.

Çakırer Özservet’e göre; göç eden kişilerin ev sahibi ülkede en önemli karşılaştıkları sorunlar: dil, dinsel farklılıklar, istihdam, ev sahibi toplumun tepkileri kaynaklı sorunlar, barınma, yeni çevreye uyum süreci, ekonomik ve kültürel farklılıklar şeklinde sıralanmaktadır (Sözer, 2019). Bu sorunlar ise göçmenlerin kültürel uyum sorunu yaşamalarının önünü açmaktadır. Farklı ülkelerden, farklı kültürden insanlar, yaşayış biçimleri farklı olan iki grubun, yani göçmen ve ev sahibi konumunda olan kişilerin sosyal ortamda bir uyum içerisinde yaşaması iki taraf içinde yaşamlarını en iyi şekilde devam ettirebilmek için son derece önemlidir. Bu bağlamda sosyal bütünleşme çalışmaları dünyanın her yerinde önemli bir konu olarak çalışılmaktadır.

Birey, öncelikle yaşam hakkından, sağlık, eğitim, çalışma, mülkiyet ve çevre hakkına kadar pek çok hak ve özgürlüklerle donatılmış ve bu hak ve özgürlükleri, 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, 1954 tarihli Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve diğer ulusal ve uluslararası belgelerle yasal olarak tanınmıştır. Bu donanım ile insanın insan olmasından kaynaklanan yaşam hakkı, vücut bütünlüğü gibi sert çekirdek haklarına öncelik verilmektedir. Spor hakkı ise Türk hukukunda ve mukayeseli hukukta tek başına bir hak olarak düzenlenmemekle birlikte, karma nitelikte bir hak olarak karşımıza çıkmaktadır. Spor, üçüncü kuşak hak ya da dayanışma hakkı olarak görülmekte ve günümüzde yeri ve önemi itibarıyla daha çok sosyal hak özelliği olan bir özgürlük çeşidi olarak belirtilmektedir (Kartal, 2020).

Göçmenlerin gittikleri ülkelerde sosyal bütünleşmelerini sağlamasında Dünya’nın genelinde olduğu gibi Türkiye’de de sosyal politika aracı olarak “spor” önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Sporun evrensel dilinin gücü sosyal bütünleşme çalışmalarında son derece etkili olmaktadır. Sporun toplumsal alanda farklı kültürden insanları bir araya getirmesi, spor aracılığıyla ortak alanı paylaşan insanların kaynaşmaları, toplumsal bütünleşme açısından değerli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı zamanda spor faaliyetleri, duygu ve davranışlara ek olarak sosyalleşmede önemli bir

yeri olan sabır, kurallara uyma, birlikte hareket etme, güven ve iletişim gibi fiziksel, zihinsel ve sosyal beceri kazandırmaktadır (Yaşar vd., 2018).

Kızıltaş, sporu; bireyin dinamik sosyal çevrelere katılımını sağlayan sosyal bir etkinlik olarak tanımlamakta ve kişinin sosyalleşmesinde önemli bir role sahip olduğunu belirtmektedir (Ceylan, vd., 2021). Bu kapsamda bakanlık tarafından sunulan spor hizmetleri nitelik itibarıyla başlıklar halinde sınıflandırılmaktadır. Bu başlıklardan biri olan sosyal içerme alanındaki hizmetler; *sporda çocuk koruma ve istismar çalışmaları, sporda kadın hakları, dezavantajlı ve engelli bireylere sunulan uyum çalışmaları, sığınmacıların spor yoluyla topluma entegrasyon çalışmaları* olarak belirtilmektedir (Özbey ve Göküş, 2022).

Tüm bu yaklaşım ve iyileştirme politikaları, spor alanında ülkemizin yetkili spor kurumu olan Gençlik ve Spor Bakanlığı'na dahil olduğu bazı uluslararası anlaşmalarla göçmenlerin sosyal uyumu kapsamında çeşitli yükümlülükler ve misyonlar yüklemektedir.

Bu bilgiler ışığında çalışmanın genel amacı; göç olgusu kapsamında Türkiye'de yaşayan göçmenlerin sosyal bütünleşmelerinin spor aracılığıyla desteklenmesi politikasında, Türkiye'nin en büyük spor yapılanması olan Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın yaptığı faaliyetlerin tespit edilmesi ve değerlendirilmesidir. Çalışma aynı zamanda göçmenlerin sosyal bütünleşme süreçlerinde yaşadıkları toplumsal meselelere değinmektedir. Uğur vd., (2017) göçmenlere yönelik hizmetlerini değerlendirdikleri çalışmalarında etkinlik ve proje odaklı uygulamaların göçmenlerin moral ve motivasyonunu arttırdığına dikkat çekmektedir. Yapılan projelerin ötekileştirilen kişilerin spor aracılığıyla topluma kazandırılması adına önem arz ettiği belirtilmektedir (European Commission, 2011; Taş vd., 2013). Ayrıca bu çalışma, konu hakkında çeşitli projelere zemin hazırlamak gerektiğini ifade etmektedir. Örnek olarak; Ustabası Gündüz ve Çıfci'ye (2021) göre ülkemizdeki belediyelerin göçmenlerin her türlü sorun alanına yönelik daha çeşitli projeler tasarlayıp yürütebileceklerini

önermektedir. Böylelikle gelecek için, aynı ülke topraklarını paylaşan bireylerin toplumsal uyumu sağlamada daha fazla planlama ve bütçe ayrılarak daha fazla proje ve çalışma gerektiğinin önemi ortaya çıkacaktır.

Yöntem

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemine dayalı durum çalışmasıyla desenlenmiş ve veri toplama aracı olarak doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi, yazılı belgelerin içeriğini titizlikle ve sistematik olarak analiz etmek, basılı ve elektronik materyaller olmak üzere tüm belgeleri incelemek ve değerlendirmek için kullanılan sistemli bir nitel araştırma yöntemidir (Kıral, 2020).

Dokümanların analizi sırasıyla 5 evre ile değerlendirilirler: Dokümanlara ulaşma, orijinalliğini kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme, veriyi kullanma şeklinde. (Forster, 1995; akt. Yıldırım ve Şimşek, 2016). Çalışmadaki veriler, bu evreler takip edilerek Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın (GSB), sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve yerel yönetimler ile yapmış oldukları işbirliklerinin yanı sıra kendi kurumsal çalışmaları, GSB'nin resmi internet hesapları üzerinden erişim sağlanarak toplanmıştır. Toplanan veriler yazarlar tarafından oluşturulan sporda sosyal uyum kodları (Spor Faaliyetleri, Farkındalık Artırma Etkinlikleri, Spor Festivalleri, Kolaylaştırıcı Kılavuz Oluşturma, Eğitim ve Personel Eğitimi, Psikososyal Destek Faaliyetleri, Sanatsal, Eğitsel ve Kültürel Faaliyetler, Gönüllülük) doğrultusunda analiz edilmiş ve ortaya çıkan bu kodlar çalışmanın bulgular kısmında belli başlıklar altında sınıflandırılarak detaylı şekilde belirtilmiştir.

Çalışmada yer alan kavramlar, ilgili literatür taraması yapılarak yazarlar tarafından araştırmaya eklenmiştir. Araştırma, ülkemizde bulunan göçmenlerin spor aracılığıyla sosyal bütünleşmelerini sağlamalarında Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın 2017-2022 yılları arasında yapmış olduğu (sosyal, sportif, kültürel, vb.) faaliyetler ile sınırlanmıştır.

Kavramsal Çerçeve

Daha kapsamlı olarak bakıldığında ise göç; coğrafi, kültürel ve toplumsal bir değişime neden olacak şekilde ülke içinde veya ülke dışına, kişinin isteği dahilinde ya da isteği dışında uzun süreli olarak yer değiştirme eylemi olarak tanımlanmaktadır (Taş, 2021). Göçmen, mülteci, sığınmacı ve düzensiz göçmen kavramları genelde benzer nitelikte kullanılmaktadır. Ancak, bu kavramlar birbirinden farklıdır ve Tablo 1’de açıklanmaktadır.

Tablo 1: Göçmen, Mülteci, Sığınmacı, Düzensiz Göçmen Kavramları.

Göçmen	Maddi ya da sosyal durumlarını iyileştirmek, kendileri veya ailelerinin gelecekte beklenenlerini arttırmak gibi sebeplerle kendi ülkeleri dışında bir ülke veya bölgeye göç eden kişilere göçmen denir. Göçmen, ülkesinden eğitim ve çalışma gibi sosyo-kültürel ya da ekonomik nedenlerle kendi arzusu ile ayrılan kişidir. Göçmenler, vatandaşı oldukları ülkelerin korumasından yararlanmaya devam etmektedirler.
Mülteci	Vatandaşı olduğu ülke dışında olan ve “ırkı, dini, tabiiyeti, belirli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncesi nedeniyle zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu” için vatandaşı olduğu ülkeye dönemeyen veya dönmek istemeyen kişilere mülteci denir.
Sığınmacı	Mülteci olarak uluslararası koruma arayan ancak statüleri henüz resmi olarak tanınmamış kişilere sığınmacı denir. Bu terim genellikle mülteci statüsü almaya yönelik başvurularının hükümet ya da <i>Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği</i> (BMMYK) tarafından karara bağlanmasını bekleyen kişiler için kullanılmaktadır. Statüleri resmi olarak tanınmamış olsa da sığınmacılar vatandaşı oldukları ülkelere zorla geri gönderilemezler.
Düzensiz Göçmen	Maddi imkânsızlık ya da suç kaydı olması sebebiyle vatandaşı olduğu ülkeden diğer bir ülkeye yasa dışı yollardan ulaşmaya çalışan, göç ettiği ülkede kalmak için yasal bir hakkı bulunmayan ve o ülkenin yasalarını ihlâl ederek giriş yapan kişilere düzensiz (yasadışı) göçmen denir.

Kaynak: Türk Kızılay, (2017); Yazarlar tarafından uyarlandı.

Bilinen en eski kitlesel hareket olarak adlandırılan “Kavimler Göçü”nden bu yana toplumlar, insanlar sürekli ve çeşitli nedenlerle, bazen ülke içinde bazen de kıtalararası hareketlerle göç eyleminde bulunmaktadır. Tarihsel süreçler incelendiğinde

toplu ya da bireysel meydana gelen göç hareketlerinde farklı durum ve değişkenler söz konusu olmakla birlikte temel olarak göç hareketlerinin nedenlerini ekonomik, siyasal, sosyal ve doğal nedenler gibi başlıklar altında toplamak mümkündür (İnceliler, 2019).

Çeşitli nedenlerle farklı ülkelerde yaşamaya çalışan göçmenler bulunduğu ülkelerde devletlerin politikaları doğrultusunda yaşamlarını devam ettirmektedir. Göçmenlerin yeni vatanları ile bütünleşmelerini koruma altına alan ulusal ve uluslararası çeşitli mevzuatlar düzenlenmektedir. Böylece göçmen bireylerin yaşam, iş, fırsat eşitliği gibi birçok temel konuda sosyal bütünleşmelerini sağlayıcı politikaların geliştirilmesi ve korunmasına dayanak olmaktadır. Tablo 2’de göçmenlerle ilgili ulusal ve uluslararası mevzuatlar yer almaktadır.

Tablo 2: Göçmenler ile İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuatlar

Ulusal Mevzuatlar	Pasaport Kanunu (1950) Harçlar Kanunu (1964) Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu (2003) İskân Kanunu (2006) Türk Vatandaşlık Kanunu (2009) Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (2013) Uluslararası İşgücü Kanunu (2016)
Uluslararası Mevzuatlar	İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi(1948) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi(1950) Mültecilerin Hukuki Durumuna İlişkin Sözleşme(1951) Göçmen İşçinin Hukuki Statüsü Hakkında Avrupa Sözleşmesi(1979) Tüm-Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme(2004)

Kaynak: Göç İdaresi Başkanlığı, (2022a); Yazarlar tarafından uyarlandı.

Göçmenler ile ilgili yasal mevzuatların dışında birçok ulusal ve uluslararası kuruluşlar hizmet vermektedir. Tablo 3’te ulusal ve uluslararası kuruluşlar ve göçmenlere yönelik çalışmaları olan sivil toplum kuruluşlarından bazıları yer almaktadır.

Ülkemizde göçmenler ile ilgili en temel kurum İçişleri Bakanlığı’na bağlı Göç İdaresi Başkanlığıdır. Aynı

zamanda Türkiye’de göçmenler ile ilgili sivil toplum kuruluşları önemli hizmetler vermektedir. UNICEF (*Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu*), önemli bir kuruluş olarak bu alanda da hizmet vermektedir.

Tablo 3: Göçmenler ile İlgili Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlar

Uluslararası Kuruluşlar	Ulusal Kurumlar ve Sivil Toplum Kuruluşları
	Sığınmacı ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği (SGDD)
	Göçmen Hakları ve Sosyal Uyum Derneği (GÖÇDER)
	İnsan Hakları ve Mazlumlar için Dayanışma Derneği (MAZLUMDER)
	Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği
	Mülteci Destek Merkezi
	Mülteci Hakları Merkezi
	Mültecilerle Dayanışma Derneği
Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR)	
Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)	
Uluslararası Af Örgütü	
Uluslararası Göç Örgütü (IOM)	

Kaynak: İstanbul Bilgi Üniversitesi. Göç Çalışmaları Uyg. ve Araş. Mrk, (2022); Yazarlar tarafından uyarlandı.

Birçok ülke ile işbirliği içerisinde çalışmalarını sürdürmektedir. Carrard, küresel ve bölgesel ölçekte örgütlenen Birleşmiş Milletler (BM), IMF, Dünya Bankası, UNESCO, UNICEF, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Avrupa Birliği gibi pek çok uluslararası kuruluş spor ile bağlarını sıkılaştırmaya ve etkilerini artırmaya daha çok ilgi göstermekte olduklarını belirtmektedir. Giulianotti’de, UNESCO, UNICEF gibi birçok kuruluş spor, kalkınma, barış programlarına dolaylı olarak sponsor olduklarını ve bu programları yürüterek destek vermekte olduklarını ifade etmektedir (Şahanlı Gökdoğan vd., 2022).

Türkiye’nin Göç Politikasına Genel Bakış

Türkiye’de göç yönetimi ve göç politikalarını dönemsel farklılıkları da dikkate alarak dört dönem üzerinden incelenmektedir. Türkiye’nin göç politikaları en genel haliyle Tablo 4’te yer almaktadır.

İçduygu vd., Türkiye’nin kuruluşunun ilk yıllarında ulus-devlet yaratma hedefiyle nüfus hareketliliği yaşandığı belirtilmektedir. Tümtaş ve Ergun’da, Balkan göçünde uyum sorunu yaşanmadığını, göçmenlerin kabul edildiğini ve sorunlarının çözümü

için çalışıldığını eklemektedir. İçduygu vd. ile Şirin Öner, yapmış oldukları çalışmalarla 1980’li yıllarda Ortadoğu’dan, bazı Asya ve Afrika ülkelerinden kaçak göç ve sığınma talebi sonucu Müslüman ve/veya Türk olmayanların uluslararası göçü ile ilk defa yabancı nüfus hareketliliğinin yaşandığını belirtmektedirler. Aynı zamanda beklenmeyen bu göçler sonucunda göç ülkesi olan Türkiye’nin, göçmenlerin büyük bölümüne kayıtsız ve düzensiz göçmen olarak ev sahipliği yapmakta olduğu çalışmalarında belirtilmektedir (Koçan ve Kırloğlu, 2020).

Tablo 4: Türkiye’nin Dönemsel Göç Politikaları

Birinci Dönem	1923-1960 yılları arası erken Cumhuriyet dönemi
İkinci Dönem	1960-2000 yılları arası göç ve transit göç dönemi
Üçüncü Dönem	2000-2010 yılları net göçmenlik
Dördüncü Dönem	2010 yılından günümüze uygulanan göç yönetimi

Kaynak: İnceliler, (2019); Yazarlar tarafından uyarlandı.

İçduygu’dan aktarılan çalışmada, Avrupa dışından gelenlere mülteci statüsü verilmediğini; geri göndermeme ilkesi gereği üçüncü bir ülke bulana kadar Türkiye’de kalmalarına izin verildiğini ancak ikamet, çalışma, sağlık, eğitim gibi alanlara erişimlerinin sorunlu olduğunu ifade etmektedir (Ark Yıldırım ve Özer Yürür, 2019, s. 25).

Ark Yıldırım ve Özer Yürür’ün çalışmasında; Türkiye birçok göçe ve göçmen grubuna ev sahipliği yapmasına rağmen 2000’li yıllara dek kapsamlı bir göç politikası oluşturamamıştır. Örnek olarak, 1994 Yönetmeliği’nde uyumdan söz edilemezken 2006 yılında 2210 sayılı İskân Kanunu’nun ilga edilmesiyle yürürlüğe giren 5543 sayılı İskân Kanunu “Türk soyu ve Türk kültüründen” olanları kapsarken mülteci olmayan kişilerin yapısal ve ekonomik uyumunun hedeflenmediği görülmektedir (Koçan ve Kırloğlu, 2020).

Erdoğan ve Çorabatır’ın da belirttiği gibi Türkiye son olarak 2011’de başlayan ve kitlesel akın halinde yaşanan Suriyelilerin göçünün hedefi olmuş ve yalnızca beş yılda tarihinde hiç olmadığı kadar

mülteciye ev sahipliği yapmaktadır. Kirişçi ve Erdoğan, Türkiye'nin kapsamlı bir göç politikası olmadığı görüşündedir. Buna ek olarak Ark Yıldırım ve Özer Yürür'ün çalışmalarından, geçici olarak görülen Suriyelilere yönelik düzenlemelerden uzun vadede sosyal uyumun hedeflenmediği sonucuna varılmaktadır. Tüm bu bilgiler ışığında, Türkiye'de kalıcı hale gelen ve önemli bir nüfusa sahip Suriyelilere yönelik uyum politikalarının ve uygulamalarının gerçekleştirilmesi hem yerel halk için hem de Suriyeliler açısından vazgeçilmez görünmektedir (Koçan ve Kıriloğlu, 2020).

Türkiye'de Sosyal Bütünleşme ve Göçmen İlişkisi

Sosyal bütünleşme, aralarında bulunan sosyal ve kültürel mesafelere rağmen, çatışma ve rekabetleri sosyal hayatı bozmayacak bir seviyede tutarak, toplumu meydana getiren fertlerin, grupların, sınıfların, tabakaların, kurumların özgür bir zeminde ve iradi olarak, iş ve görev olarak birbirlerini tamamlamaları, norm ve değer olarak kaynaşmaları sürecidir (Bayram ve Aydınalp, 2021). Tezcan, sosyal bütünleşmeyi; dar anlamdaki "biz" duygusunun (parti, cemaat, grup vb.) toplum seviyesindeki "biz" duygusuna taşınması şeklinde açıklamaktadır (Türkkahraman ve Tutar, 2009).

Tarihsel süreç içerisinde çokkültürlülük kavramı sığınmacıların uyumlanmasına yönelik paradigma değişiminden dolayı daha az kullanılır olmuş ve bu durumun sebep olduğu boşluğu "entegrasyon" kavramı doldurmuştur. Entegrasyon genellikle sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda ulaşılması hedeflenen başarılı bir süreci ifade eder. Entegrasyon sığınmacıların dezavantajlı durumlarını, onları dezavantajlı duruma düşüren koşulları ve toplum içinde deneyimledikleri eşitsizlikleri dikkate alır (Çetin, 2016, Akt. Aygüler vd., 2020). Geddes'in ifadesi ile entegrasyon aslında göçmenlerin geldikleri toplumun bir parçası olmalarıyla başlayan ve sonunda bütünleşme ve uyum ile tamamlanan bir süreçtir (Aygüler vd., 2020).

Türkiye'de yıldıan yıla göçmenlerin sayısındaki artış beraberinde uyum problemlerini getirmektedir. Bolgün (2020) Türkiye'de yerel toplum ve Suriyeliler

ile yapılan farklı bir çalışmada sosyal uyum ve gruplar arası ilişkiler incelendiğinde gruplar arası gerginliklerde Suriyelilerin görünürlüklerini azaltma ve geri çekilme stratejileri izledikleri bu durumun ileride kin ve nefret duygusunun gelişmesine ortam hazırlayabileceği şeklinde öngörüldüğünü belirtmektedir (Yılgin vd., 2022). Bu problemleri çözmek amacıyla devletin pek çok kurumu politikalar belirlemekte ve uyumu kolaylaştırmaya yönelik hizmetler sunmaktadır. Devletler ve ilgili kurumları açısından göçmen konumundaki çocuk hem insan hakları hem de göç yönetimi meselesi olarak farklı açılardan ele alınmaktadır. Görülmektedir ki göçmen sorunu ve özeld çocuk göçmen sorunu pek çok farklı boyutta ele alınıp tartışılabilir bir konu olmaktadır. Türkiye dünyadaki göçmen eğitiminde yaşanan deneyimlerden farklı olarak, çalkantılı bir süreç sonucunda, kendi politikasını belirleme yolunu seçmektedir (Şimşek ve Kula, 2018).

Göçmenlerin topluma uyum sağlayamamaları, kendi düzenlerine göre yaşamaya devam etmeleri zaman içerisinde toplumsal problemlere zemin hazırlamaktadır. Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi'nin Ocak-Ekim 2014 tarihinde gerçekleştirdiği araştırma sonucuna göre Suriyeli mültecileri kamplara yollamak çözüm olmadığı gibi sürdürülebilir olmadığı belirtilmektedir. Bu gerçeği kabullenip (toplumsal entegrasyona) yönelik politikalar üretmeli ve Suriyelilerin Türkiye için gerçek bir olgu olduğunu kabul etmek gerektiği şeklinde bir sonuca varılmaktadır (Baykal Dinç, 2015). Devlet politikaları bu durum karşısında gerekli çalışmaları kendi kurum ve kuruluşları aracılığıyla yapmaya çalışmaktadır.

2014 yılında yürürlüğe giren Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununda diğer başka konularla beraber özellikle "uyum" önemli bir madde olarak ele alınmış ve Göç İdaresi bünyesinde "Uyum ve İletişim Dairesi" oluşturulmuştur. Bu kanunun 96. Maddesinde uyum konusu şu şekilde ortaya konmuştur:

"Genel Müdürlük, ülkenin ekonomik ve mali imkânları ölçüsünde, yabancı ile başvuru sahibinin veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerin

ülkemizde toplumla olan karşılıklı uyumlarını kolaylaştırmak ve ülkemizde, yeniden yerleştirildikleri ülkede veya geri döndüklerinde ülkelerinde sosyal hayatın tüm alanlarında üçüncü kişilerin aracılığı olmadan bağımsız hareket edebilmelerini kolaylaştıracak bilgi ve beceriler kazandırmak amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ile uluslararası kuruluşların öneri ve katkılarından da faydalanarak uyum faaliyetleri planlayabilir.” (Güler, 2020).

Genel anlamda göç, insanların bir ülkeden diğerine taşınmasını ve farklı toplumlarla yaşamalarını ifade ederken, spor bu süreçte önemli bir rol oynamaktadır. Göçmenler, yeni ülkelerinde bir yandan kendi kültürlerini ve kimliklerini koruyabilme duygusu ve çabasını yaşarken, diğer yandan spor yoluyla uyum sürecine katılabilir, toplumla etkileşimde bulunabilecekleri eğlenceli ve tarafsız bir dünya yaratabilirler.

Taş vd.'ne (2013), göre spor faaliyetleri, ister resmi isterse rekreasyon amaçlı olsun, doğası gereği katılımcılığı teşvik eder. Bu özelliği ile spor, bireyleri ve toplumları bir araya getiren bir platformdur. Spor, sadece iyi düzeyde hayat standardına sahip kişilerin değil, mülteci kamplarında ya da yoksul semtlerde yaşayan muhtaç ve savunmasız kişilerin de günlük hayatını olumlu yönde etkileyebileceğini ifade etmektedir.

Tüm Dünya ve buna paralel olarak Türkiye'nin göçmenlik ve sosyal bütünleşme çerçevesinde, göçmenlerin yaşadıkları topluma uyum sağlamaları konusunda politikalar oluşturma çabasında olduğu görülmektedir. Bu bağlamda göçmenlerin spor aracılığıyla sosyal bütünleşme sağlamalarında spor alanında hizmet veren kurumların göçmenlere yönelik çalışmaları, etkili bir araç ve katkı veren bir temel oluşturmaktadır.

Dünya'da Sosyal Bütünleşme ve Sporun Rolü

Spor, kültürel engelleri ortadan kaldırma, fiziksel ve zihinsel refahı artırma ve sosyal açıdan daha uyumlu toplumlar için fırsatlar yaratma potansiyeline sahiptir. Ancak sadece spor aktivitelerinin gerçekleştirilmesi, otomatik olarak olumlu sonuçların

elde edilmesi anlamına gelmemektedir. Kapasite alışverişi yapmak ve öğrenmenin olumlu, sürdürülebilir değişime dönüştürülmesini sağlamak için girişimler güvenli olmalı, hem mülteci hem de ev sahibi toplulukları dahil ederek tasarlanmalı ve uygulanmalıdır (The International Platform on Sport and Development, 2023).

Birleşmiş Milletler Spor Görev Gücü:

Spor, birçok kalkınma ve barış sorununun üstesinden gelmek ve Kalkınma Hedefleri'ne ulaşılmasına yardımcı olmak için uygun maliyetli bir araç sunmaktadır. 2001'de Amerika Kitası Kalkınma Bankası (IDB), sporu ekonomik ve sosyal kalkınmayı desteklemek için kullanacağını duyurdu. Kalkınma ve Barış için spor konusunda oluşturulan pozisyon ile BM programlarında sporun kullanılmasına ve spor kurumları arasında ortaklıklar kurulmasına karar verildi. 2002'de, BM programları tarafından sporun kullanımına ilişkin olan BM Kalkınma ve Barış için Spor Kurumlararası Görev Gücü bir araya getirildi. 2003'te, Uluslararası Spor ve Kalkınma Konferansı, spora olan bağlılıkların ve desteğin artması adına "Maggingen Bildirgesi"ni kabul etti. BM, kalkınma ve barış için sporun kullanılmasını teşvik ederek 2005'i "Uluslararası Spor ve Beden Eğitimi Yılı" ilan etti.

The International Platform on Sport and Development (sportanddev) (2008) göre; 2007'de AB "Sporda Beyaz Kitap (White Paper on Sport)" tarafından, sporun artan sosyal ve ekonomik rolü kabul edildi ve 2008'de, kalkınma ve barış için sporun gücünden yararlanmak: Hükümetlere öneriler adlı rapor yayımlandı. Uluslararası Olimpiyat ve Paralimpik Komiteleri, sporun kalkınma için kullanılmasının desteklenmesinde ve dünyanın dezavantajlı bölgelerindeki insanların yaşamlarının iyileştirilmesinde taahhütlerde bulundu. Uluslararası ve yerel insani yardım ve kalkınma kuruluşları, ulusal ve yerel yönetimler, spor bakanlıkları ve federasyonları, Olimpiyat ve Paralimpik Komiteleri, ligler ve kulüpler, okullar ve bireyler, bağışçı kuruluşlar sporun gücünden yararlanmaktadır. Yakın zamana kadar spor, diğer kalkınma hedefleri bağlamında bir lüks olarak değerlendirilmekte ve ana insani yardım ve kalkınma programlarının dışında kalmaktaydı. Ancak artık, sporun diğer önceliklerle

rekabet etmek zorunda olmadığına dair giderek artan bir anlayış var olmaktadır (USAID, 2023).

Dünya ve Türkiye’de göçmen ve spor ilişkisi önemli anlaşmalar, konferanslar vb. ortaklıkları meydana getirmiştir. Örneğin; Avrupa Spor Şartı, Genişletilmiş Kısmi Spor Anlaşması (EPAS), Avrupa Konseyi Spordan Sorumlu Bakanlar Konferansı gibi spor politikaları alanında önemli yapılanmaları ve aldıkları kararları içeren bu süreçleri incelemek, sporun evrensel boyutunu anlamamıza yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

Avrupa Spor Şartı

1976’da Avrupa Herkes İçin Spor Şartı ilkeleri üzerine 1992’de inşa edilen Avrupa Spor Şartı tüm Avrupa için ortak bir ilkeler dizisi sağlamak amacıyla 2001 yılında revize edilmiştir. Ayrıca 1992’de Spor Etiği Kuralları (The Code of Sports Ethic), Avrupa Konseyi tarafından kabul edilmiş ve Spor Şartını tamamlayıcı niteliktedir (Council of Europe, Europa Sports Charter, 1992). Bu şart ile dünyadaki gelişmelere paralel olarak Avrupa’da sporun büyüyen etkisinin yanı sıra spor gücünün de varlığının kabul edildiği önemli bir gelişme olarak belirtilmektedir.

Avrupa Birliği politikaları içerisinde sporun daha etkin hale getirilmesi ve ortaya çıkabilecek olumsuzluklara karşı önlem alınması amacıyla 2007 yılında Avrupa Komisyonu tarafından “Sporda Beyaz Kitap (White Paper on Sport)” yayımlanmıştır. Beyaz Kitap, Avrupa’da spor konusunu sosyal, ekonomik ve örgütsel boyut olmak üzere üç alanda ele almıştır. Sosyal boyut; sağlık, dopingle mücadele politikası, eğitim politikası, sosyal bütünleşme, ırkçılık ve şiddetle mücadele gibi unsurları içermektedir. Ekonomik boyut esasen sporun finansmanı ve istatistikleri kapsarken, örgütsel boyut ise yönetim, serbest dolaşım ve milliyet, transferler, oyuncuların ajansları, mali suçlar, medya gibi konularla ilgilenmektedir (Taş vd., 2013).

Oluşturulan Beyaz Kitap’ta yer alan şartların uygulanması ve önlemlerin alınması için her ülkeye yönelik çalışma grupları bulunmaktadır. Avrupa Birliği’nin spor hedeflerine ulaşabilmesi için kabul

edilen oluşumlardan diğeri de Avrupa Konseyi’nin “Spor Üzerine Genişletilmiş Kısmi Spor Anlaşması (EPAS)”dır (Şahanlı Gökdoğan vd., 2022).

Genişletilmiş Kısmi Spor Anlaşması (EPAS)

Genişletilmiş Kısmi Spor Anlaşması (EPAS), üye devletlerin kamu yetkilileri arasında hükümetler arası spor işbirliği için bir platform sağlamak ve ayrıca kamu yetkilileri, spor federasyonları ve STK’lar arasındaki diyalogu teşvik etmektedir. Bu, sporu daha etik, daha kapsayıcı ve daha güvenli hale getirmek amacıyla daha iyi bir yönetim sağlamaya katkıda bulunmaktadır (Council of Europe, 2022).

Öte yandan Avrupa çapında spor etkinliklerini ve programlarını desteklemek amacıyla Avrupa Komisyonu’nun bir spor hareketi bulunmaktadır. Avrupa Birliği Spor Forumu olarak bilinen spor hareketinin görevi, Avrupa için sporun tüm paydaşları ile iletişim kurmak ve katılımcılar arasındaki etkileşimi artırmak olarak belirlenmiştir. Avrupa Spor Forumu, aktif bir yaşam tarzının herkes için ne kadar önemli olduğu konusunda farkındalık yaratmak ve hareketsizliği engellemek için 2015’ten beri Avrupa Spor Haftası’nı düzenlemektedir. Avrupa Spor Haftası kapsamında her yıl milyonlarca insanın katılımıyla “BeActive”, “Sport to talk” vb. etkinlikler/projeler yapılmaktadır (Şahanlı Gökdoğan vd., 2022).

Spor politikaları konusunda Avrupa Birliği’nin, Avrupa’da eğitim, öğretim, gençlik ve sporu destekleme programı olan “Erasmus+” programı da önemli faaliyet alanlarından biridir. Erasmus+, katılımcılara yükseköğretim, mesleki eğitim, yetişkin eğitimi, gençlik ve spor gibi alanlarda hareketlilik ve işbirliği fırsatları sunmaktadır. Bu kapsamda katılımı artırmak ve bütüncül bir Avrupa oluşturmak için “Erasmus+ Spor Bilgi Günü” oluşturulmuştur (Şahanlı Gökdoğan vd., 2022).

Avrupa Birliği tarafından 2021-2027 yılları arasında yürütülecek olan Erasmus+ Programı’nda yer alan hibe destekleri kapsamında, spor alanında yer alan tüm kurum ve kuruluşların, spor konusunda yeni uygulamalar geliştirme, iyi uygulamaların transferi

ve spor etkinlikleri gibi faaliyetler gerçekleştirebilecekleri duyurulmuştur. Bu fonlardan ülkemizin azami derecede faydalanmasının sağlanması büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda ülkemizde Erasmus+ Spor Desteklerine yönelik başvuruların artırılması ve ülkemizin spor hibelerinden azami derecede istifade edebilmesi için, GSB ve Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı (Türkiye Ulusal Ajansı) tarafından 27 Nisan 2021 Salı günü Erasmus+ Spor Bilgilendirme Toplantısı düzenlenmiştir (GSB-UOGM, 2021a). Spor alanında ortaklıklar aşağıdaki öncelikler doğrultusunda desteklenmektedir:

- Herkes için sağlıklı yaşam tarzlarını teşvik etmek,
- Sporda bütünlüğü ve değerleri teşvik etmek,
- Sporda ve spor yoluyla eğitimi teşvik etmek,
- Sporda şiddetle mücadele ve ırkçılık, ayrımcılık ve hoşgörüsüzlükle mücadele.

Erasmus+ Spor alanında “Kâr Amacı Gütmeyen Spor Etkinlikleri” faaliyeti aşağıdaki öncelikler doğrultusunda desteklenmektedir:

- Sporda gönüllülük,
- Spor yoluyla sosyal içermek,
- Cinsiyet eşitliği de dahil olmak üzere sporda ayrımcılığa karşı mücadele,
- Spor ve fiziksel aktiviteye katılımın teşvik edilmesi (TUA, 2022).

Avrupa Konseyi Spordan Sorumlu Bakanlar Konferansı

28 Ocak 2020 tarihinde Avrupa Konseyi (AK) Genişletilmiş Kısmi Spor Anlaşması'na (EPAS) taraf olmamızdan sonra planlanan ilk AK Spordan Sorumlu Bakanlar Konferansı'nın 5 Kasım 2020 tarihinde çevrimiçi olarak gerçekleştirilen iki oturumunda sırasıyla Açılış Konuşmaları ve “Spor Politikalarına Avrupa Yaklaşımı-Avrupa Spor Şartının Revize Edilmesi” başlıklı dijital panel yer almaktadır. Açılış Konuşmalarında AK Genel Sekreteri Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 70 inci yılını kutlayarak, sporda manipülasyona, ayrımcılığa, her türlü istismara ve nefret söylemine karşı verilen mücadele bakımından Avrupa Spor

Şartı'nın revizyonunun ve Sporda İnsan Hakları başlıklı kararın rolünün altını çizmektedir. Avrupa Spor Şartı'nın revizyon çalışmaları çerçevesinde; spora erişim hakkı, sporda ön plana çıkarılması gereken değerler, pandemi sonrası süreçte spor alanındaki aktörlerin sorumlulukları konusunda müzakerelerde bulunulduğu belirtilmektedir. Ayrıca sporun bir insan hakkı olması her türlü ayrımcılığa karşı birlikteliği temsil etmesi göz önüne alındığında önemli bir konferans olarak adlandırılmaktadır (GSB-UOGM, 2020). AB içerisinde yer alan Avrupa Komisyonunda oluşturulan çalışma grupları üye ve komşu ülkelerle paydaşlık da kurarak, spor aracılığıyla bazı spor ve sosyal politikaların inşa edilmesi görevini gerçekleştirmektedir. Aralarında Türkiye'nin de olduğu Avrupa Konseyi (AK) 17. Spordan Sorumlu Bakanlar Konferansı (25-27 Ekim 2022) "Göçmen ve mültecilerin spor yoluyla entegrasyonu" temalı etkinlik olmak üzere günümüze değin birçok ulusal ve uluslararası spor kurul, yasa ve sözleşmelerinde yer almıştır (GSB, 2022a).

AK Spordan Sorumlu Bakanlar Konferansında gündeme gelen Avrupa Spor Şartının revizyonu doğrultusunda 2021 yılında tekrar güncellenen Avrupa Spor Şartı, sportif katılımı arttırmak, sporu herkes için erişilebilir kılmak, sportif dürüstlüğü yaygınlaştırmak, bütün Avrupa ölçeğinde sportif yapılanmanın genel çerçevesini belirlemek, spor organizasyonlarının kalite standartlarını yükseltmek ve ulusal düzeyde spor mevzuatlarının iyileştirilmesini sağlamak gayelerinin rehberlik ettiği revizyon çalışmaları neticesinde 05.01.2021'de güncellenerek kabul edilmiştir (GSB-UOGM, 2021b). Türkiye'yi temsil eden resmi yapı olan Gençlik ve Spor Bakanlığı, Avrupa Spor Şartı'nın kabulünü yenileyerek sporun bir sosyal politika aracı olarak güçlenmesine de imza atmıştır.

Sporun toplumsal boyutlu kazanımlar için önemli bir payı vardır. Dünya çapında kuruluşlar sporu, sağlıklı yaşam tarzını koruma ve teşvik etmek, eşitsizlikleri gidermek, daha uyumlu, hoşgörülü toplumlar oluşturmak için katılım aracı olarak kullanılmaktadırlar. Barışı ve kalkınmayı teşvik etmek

için sporun bir amaç olarak kullanılmasında Olimpiyatlar en önemli tarihi örnektir.

Bousfield ve Montsion, Uluslararası kuruluşların politika ve norm oluşturma konusunda, sporun farklı aktörlerine yaygın etkileri bakımından BM ile Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) ilişkisini örnek vermektedir. Nitekim 2009 yılından bu yana BM içinde daimî gözlemci statüsü bulunan Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) BM sistemi içerisinde geniş çapta kabul gören toplumsal cinsiyet eşitliği ve sürdürülebilir kalkınma gibi hedeflerin aynı zamanda IOC tarafından da benimsenmesini sağlamaktadır (Şahanlı Gökdoğan vd., 2022).

IOC'nin dünya sporunda önemli bir konumunun olduğu bilinmektedir. IOC Başkanı Thomas Bach'ın Ekim 2015'te Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulunda Mülteci Olimpiyat Takımı'nın kurulduğunu açıklaması ardından bunu izleyen süreçte Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (IOC) Yürütme Kurulu (EB) Rio 2016 Olimpiyat Oyunları için Mülteci Olimpiyat Sporcularından oluşan bir takım oluşturmuştur (02.03.2016). Bu takım Rio Olimpiyat Oyunlarında ilk kez yer almıştır (IOC-RİO 2016). Bu gelişme Dünya'da göç hareketi ve göçmenlerin spor ile ilişkisinin uluslararası çapta örneği olarak görülmektedir.

Olimpiyat Oyunları'nda Mülteci Olimpiyat Takımı

Yürütme Kurulu (EB) ayrıca Refugee Olympic Athletes Team (ROA) (Mülteci Olimpik Sporcular Takımı) çevreleyen operasyonel yönleri de onayladığını belirtmektedir. Bu operasyonel yönler Tablo 5'te yer almaktadır.

Rio'dan sonra oluşturulan özel bir program olan "Mülteci Sporcular için Olimpiyat Bursları" aracılığıyla Olimpik Dayanışma, 13 ülkeden gelecek vaat eden 56 mülteci sporcuyla desteklemiştir. IOC Ekim 2018'deki oturumunda Tokyo 2020 için Mülteci Olimpiyat Takımı olacağını kararlaştırmıştır. IOC Mülteci Olimpiyat Takımı, 12 spor dalında yarışan 29 sporcuyla Tokyo 2020 Olimpiyat

Oyunlarına katılmıştır. Yüzücü Yusra Mardini ve maraton koşucusu Tachlowini Gabriyesos Tokyo 2020 Olimpiyat Oyunları Açılış Töreni'nde IOC Mülteci Olimpiyat Takımı adına Olimpiyat bayrağını taşımıştır. Bu gelişmelerin ardından Olimpiyat Sığınağı Vakfı (ORF) ve IOC Mülteci Olimpiyat Takımı, Asturias Prensesi Vakfı'ndan 2022 Asturias Prensesi Spor Ödülü'nü almıştır (28.10.2022). Rio ve Tokyo Olimpiyat Oyunlarından sonra IOC Mülteci Olimpiyat Takımının, Paris 2024 Olimpiyat Oyunları'nda ve Dakar 2026 Gençlik Olimpiyat Oyunları'nda yer alacağı ve Olimpik Dayanışma tarafından finanse edileceği aynı zamanda Olimpik Sığınma Vakfı'nın çalışmaları aracılığıyla yerinden edilmiş gençlerin spora erişimlerinin yılın 365 günü artırılacağı belirtilmektedir (IOC, 2022).

Tablo 5: Refugee Olympic Athletes Team'i (ROA) Çevreleyen Operasyonel Yönler

Takımın adı Mülteci Olimpik Sporcular Takımı olacaktır.
ROA Takımı, diğer tüm takımlar gibi Olimpiyat Köyü'nde kendi karşılama törenini yapacaktır.
Ekip, diğer tüm ekipler gibi barındırılacaktır.
IOC tarafından sporcuların gerekli tüm teknik ihtiyaçlarını karşılamak için bir takım ekibi atanacaktır: Misyon Şefi, antrenörler ve teknik görevliler (resmi kotalara göre)
Takım formları IOC tarafından sağlanacaktır.
Takımın tüm resmi temsillerinde (olası madalya törenleri dahil), Olimpiyat bayrağı çekilecek ve Olimpiyat Marşı çalınacaktır.
Takım, açılış töreninde ev sahibi Brezilya'nın önünde Olimpiyat bayrağının arkasında yürüyecektir.
Yeterli bir sigorta poliçesi sözleşmesi yapılacaktır.
Dünya Doping Mücadele Ajansı (WADA) aracılığıyla uygun bir doping kontrol süreci başlatılacaktır.
Olimpik dayanışma, takımın seyahat ve diğer katılım masraflarını karşılayacak ve Olimpiyat Oyunları sonrasında da takımın sporcularına destek olmaya devam edecektir.
Kaynak: IOC-RİO, (2016); Yazarlar tarafından uyarlandı.

Başka bir örnek olarak, Greenhill (2020) çalışmasında 4 Haziran 2018'de Uluslararası Göç Örgütü (IOM), "Mülteciler Dünya Kupası Öncesinde İngiltere'yi Destekledikçe Hayaller Gerçekleşiyor" (Dreams Come True as Refugees Cheer on England Ahead of World Cup) başlıklı bir basın bülteni yayınladığını belirtmektedir. Uluslararası Göç Örgütü, İngiltere Futbol Federasyonu ile işbirliği yaparak, İngiltere ve Nijerya arasındaki dostluk

maçını izlemek için Londra'daki Wembley Stadyumu'na bir grup Suriyeli mülteciyi getirmiştir. Pek çok ülkede mültecilerin yeniden yerleştirilmesine yönelik düşmanlığın arttığı bir dönemde, bu program, Uluslararası Göç Örgütü'nün mültecilerin ev sahibi topluma hızlı ve kolay bir şekilde uyum sağlayabileceklerini daha geniş bir kitleye göstermeyi amaçlaması bakımından önemli olduğu söylenmektedir (Şahanlı Gökduman vd., 2022).

Bu gelişmeler bizlere Dünya'da göçmen ve spor ilişkisinde IOC öncülüğünde mülteci göçmenlerin spora katılması adına atılmış önemli adımları göstermektedir. IOC gibi Dünya'da spor alanında önemli kuruluşların öncülüğünde sporun evrensel dili kullanılarak göçmenlerin spor aracılığıyla topluma kazandırılmaya çalışıldığı görülmektedir. IOC çatısı altında yer alan Ulusal Olimpiyat Komiteleri de ülkelerin kendi spor kurum ve kuruluşları da toplumsal uyum sürecine destek olmaya çalışmaktadır. Bu bağlamda dünyanın genelinde olduğu gibi Türkiye'de de göçmen ve spor ilişkisi adına önemli gelişmeler olmaktadır.

Türkiye'de Göçmen ve Spor İlişkisi

Spor ve göç karşılıklı olarak birbirlerini destekleyen iki önemli toplumsal olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Spor ve göç alanında meydana gelen gelişmeler farklı sonuçlara yol açmaktadır. Göç hareketleri yaşam standardı, coğrafi koşulları, eğitim, sağlık vb. durumların iyi olduğu yerleşim yerlerine doğru gerçekleşmekteyken bir müddet sonra göçe maruz kalan bölgedeki toplumda çeşitli sorunlar meydana gelmektedir. Sportif faaliyetlere katılımın artmasıyla beraber sosyo-kültürel kalkınmayı geliştireceğinden göç ile neden olan sosyal uyum, çok kültürlülük algısı, kaygı, davranış ve tutumlar vb. gibi gerekçeler kendiliğinden ortadan kalkacak ya da en aza indirgenmesi sağlanacaktır. Bu anlamda spor, göçün olumsuz etkilerini yok edecek potansiyele sahiptir (Çankaya ve Tozlu, 2021).

Toplumsal dayanışmanın sağlanmasında spor gibi bireyleri yakınlaştırıcı, birbirine kaynaştıran merkezlerin önemli rolleri olduğu söylenmektedir. Erkal'a (1992) göre spor bireye enerji, sabır, kurallara

uyuma davranışı, birlikte hareket etme yeteneği, güven, etkili iletişim gibi birçok fiziksel, zihinsel ve sosyal beceri kazandırır. Spor sayesinde insanların aynı amaçlara yönelmeye, birlikte hareket etme duygusunu yaşamaya başladıkları belirtilmektedir (Yaşar vd., 2018).

Birleşmiş Milletler (BM) ve Avrupa Konseyi (Council of Europe) tarafından geliştirilen uluslararası politika belgelerinde beden eğitimi ve spora katılım temel insan hakkı olarak tanınmıştır. Uluslararası belgelerin, beden eğitimi ve spora katılım hakkını tanımlarken tartışmasız kabullendikleri bir nitelik, bu hakların evrensel olduğu ve bütün bireyler için aynı şekilde geçerli olduğudur. Bu hakkın yaşama geçirilmesinin en önemli yolu, bu kuruluşlara üye devletlerin taahhütte buldukları görev ve sorumlulukları yerine getirmeleridir (Müftüler ve Koca Arıtan, 2020).

Uluslararası belgelerle de belirtildiğine göre spora katılım bir hak olarak desteklenmektedir. Ülkeler de bu uluslararası belgeler doğrultusunda kendi politikalarını belirlemektedir. Bu bağlamda ülkemizde Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın toplumsal uyum sağlamak amacıyla göçmenlere yönelik gerçekleştirdiği faaliyetler Türkiye'de göçmen ve spor ilişkisi başlığı altında değerlendirilmektedir.

Spor Aracılığıyla Sosyal Bütünleşmede Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB)

GSB'nin, 3289 Sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu ve 2018-22 GSB Strateji Planında da yer aldığı üzere, gençlik başta olmak üzere tüm vatandaşlarına spor alanında fiziksel ve sosyal gelişimi destekleyici politikalar üreterek, koordinasyon ve işbirliği sağlamak, ulusal-uluslararası spor organizasyonlarına katılım-düzenleme gibi önemli görevleri bulunmaktadır (*Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu*, 1986). Çimen vd., Gençlik ve Spor Bakanlığı'nı; bireysel ve toplumsal olarak sağlıklı, disiplinli ve mücadeleci bir hayat tarzının tesis edilmesinden, olimpiik, paralimpiik ve diğer spor dallarını performans ya da rekreatif olarak tüm vatandaşlara bir kamu hizmeti

olarak sunulmasından sorumlu olan kamu kurumu olarak tanımlanmaktadır (Özbey ve Göküş, 2022).

GSB 2018-2022 ve 2019-2023 Stratejik Planı

“Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” hükümleri ve Kalkınma Bakanlığı tarafından yayımlanan “Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu” esas alınarak hazırlanan “Gençlik ve Spor Bakanlığı 2018-2022 Dönemi Stratejik Plan Hazırlık Programı” Şubat 2017 tarihinde yayımlanmıştır. Aynı zamanda, gençlik ve spor alanında ortak bir anlayış, vizyon, politika ve hedeflere ulaşma, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları ve diğer paydaşların hizmet ve faaliyetlerinde koordinasyon ve iş birliği sağlamak amacıyla hazırlanan Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi temel alınarak GSB'nin kurulduğu günden bu yana gençliğe ilişkin olarak faaliyet ve projeleri yürütmekte olduğu belirtilmektedir (*GSB 2018-2022 Strateji Planı*, 2017; *GSB 2019-2023 Strateji Planı*, 2019).

Stratejik Planlamanın amacı; bir kurumun mevcut durumu ile gelecekte ortaya çıkması muhtemel gidişatını inceleme, hedeflerini belirleme, bu hedeflere ulaşmak için strateji geliştirme ve uygulama sonuçlarının ölçülmesidir (Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2021). GSB 2018-2022 ve 2019-23 Dönemi Stratejik Plan (GSB 2019-23 Stratejik Planı: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçiş, Bakanlığın teşkilat yapısındaki değişiklik ve Cumhurbaşkanlığı 100 Günlük İcraat Programı ve Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı hükümleri gereğince 2019-2023 dönemi için GSB Stratejik Planının yenilenmesi nedeni ile) içeriğinde durum analizi yapılarak, Bakanlığın faaliyet alanları doğrultusunda gençlik hizmetleri, spor, proje yönetimi gibi alanlar üzerinden hedeflediği kitlelerle ilgili proje ve faaliyetler yapmak gibi birçok görev ve sorumluluğu kapsayan içsel ve dışsal analizler yapılmıştır. Örneğin PESTLE analizinde politik, sosyo-kültürel, çevresel faaliyetlerin analizinde dezavantajlı gençlerin hareketliliğine yönelik projelerin öncelikli destekleneceğinden söz edilmiştir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı Proje Yönetmeliği ve Amacı

“Gençlik ve Spor Bakanlığınca, gençlerin ve gençlik gruplarının ihtiyaçlarını dikkate alarak, gençlerin kişisel ve sosyal gelişiminin desteklenmesi, potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine imkân sağlanması, karar alma ve uygulama süreçleri ile sosyal hayatın her alanına etkin katılımının artırılması, gençlik ve spor hizmetlerine erişimlerinin kolaylaştırılması ve yenilikçi fikirlerin hayata geçirilmesine yönelik proje destek programlarının oluşturulması ve yürütülmesine, gerçek ve tüzel kişiler, gençlik grupları veya gençlik toplulukları ile ortak projeler yapılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir” (Gençlik ve Spor Bakanlığı Proje Yönetmeliği, 2012).

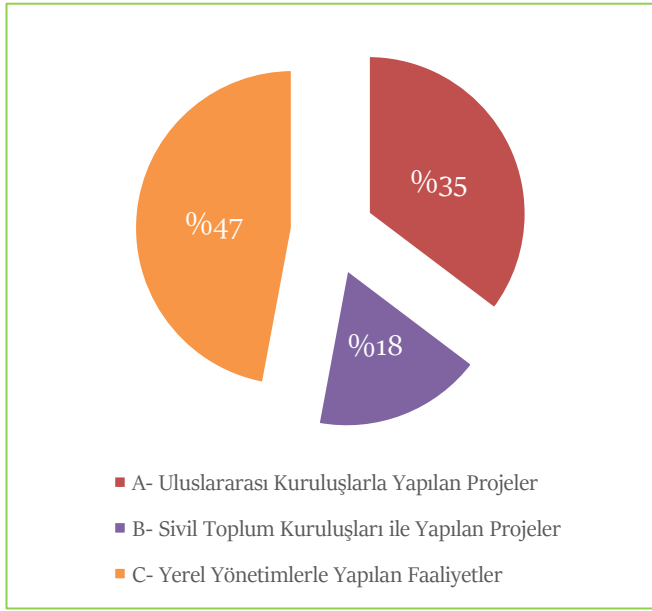
Gençlik ve Spor Bakanlığı, taraf olduğu sportif anlaşmalar, şartlar vb. ile aynı zamanda uluslararası spor alanında kabul görmüş olan birçok (fırsat eşitliği, sporda cinsiyet eşitliği, sosyal bütünleşme vb.) sosyal politikayı içeren konuları ve benzeri sözleşmeleri de desteklemiş olmaktadır.

Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın göçmenler için yapmakta olduğu faaliyetlerin değerlendirilmesi, sporun bir insan hakkı olarak ülkemizde uygulanması ve anayasal olarak korunan, desteklenen (*Anayasa*, 1982; Madde 59) özelliğini icra edici olmasında, kurumun yüklendiği temel misyonlardan biri olarak da önem kazanmaktadır. Bu nedenle ülkemizde sporun en üst kurumu olarak görev yapan Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın göçmenlerin spor aracılığıyla sosyal bütünleşme sağlamalarında yapmış olduğu faaliyetler önem arz etmektedir. Bu doğrultuda Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın faaliyetleri üç başlıkta toplanabilir. Bunlar:

- Uluslararası Kuruluşlarla Yapılan Projeler
- Sivil Toplum Kuruluşları ile Yapılan Projeler
- Yerel Yönetimlerle Yapılan Faaliyetler

Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın göçmenlerin spor aracılığıyla sosyal bütünleşme sağlamalarında yaptığı çalışmalar yazarlar tarafından 3 grupta kategorize edilmiştir. GSB'nin 2017-2022 yılları arasında kendi bünyesinde ve işbirliği ile yapmış olduğu sosyal

bütünleşme çalışmaları yoğunluklarına göre Şekil 1'de gösterilmektedir.

Şekil 1: Gençlik ve Spor Bakanlığı Faaliyet Kategorileri

Bu bilgiler ışığında çalışmada, göçmenlerin spor aracılığıyla sosyal bütünleşme sağlamasında sporda kamu kurumu olarak hizmet veren Gençlik ve Spor Bakanlığı faaliyetleri değerlendirilmektedir.

Bulgular

A- Uluslararası Kuruluşlarla Yapılan Projeler

Uluslararası kuruluşlarla 2017-2022 yılları arasında 6 temel faaliyet yapıldığı belirlenmiştir. GSB'nin uluslararası kuruluşlarla yapmış olduğu projeler içerikleriyle birlikte sırasıyla aşağıda yer almaktadır.

1. Gençlik ve Spor Bakanlığı ile UNICEF'ten Sosyal Uyum ve Gençlik Katılımı Projesi

Gençlik ve Spor Bakanlığı ile UNICEF Türkiye Temsilciliği arasında Suriyeli gençleri de kapsayan Sosyal Uyum ve Gençlik Katılımı konusunda iki yıllık bir çalışma planı imzalanmıştır. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nda gerçekleşen imza törenine, Gençlik ve Spor Bakanı Dr. Osman Aşkın Bak, Bakanlık Müsteşarı Faruk Özçelik ve UNICEF Türkiye Temsilcisi Philippe Duamelle katılmıştır. Proje içeriği Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6: Gençlik ve Spor Bakanlığı ile UNICEF'ten Sosyal Uyum ve Gençlik Katılımı Projesi

Proje Hedefleri	Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı Gençlik Merkezleri aracılığıyla 25 ilde yaşayan Suriyeli ve Türk gençlerle sosyal uyum faaliyetleri, sanatsal, eğitsel ve kültürel faaliyetler yürütülmektedir. Proje kapsamında ayrıca, dil eğitimine ihtiyaç duyan Suriyeli gençlere Türkçe eğitimleri verilecektir. Proje kapsamında, gençlik merkezlerine araç ve personel desteği sağlanarak, gençlik merkezlerinin altyapısı da güçlendirilmesi hedeflenmektedir.
Çocuk Koruma Programı	Psikososyal destek hizmeti; Bakanlık (GSB) ile UNICEF işbirliği ile yürütülen Sosyal Uyum ve Gençlik Katılımı Projesine 2018 yılı itibarıyla çocuk koruma programı kapsamında dahil edilmiştir. Program 15 Ekim 2018 tarihi itibarıyla sosyal uyum projesinin yürütüldüğü illerde aktif olarak uygulanmaya başlamıştır. Psikososyal Destek Hizmeti kapsamında mevcut 22 psikolog görev yapmıştır. Psikososyal Denetim Hizmetleri kapsamında yürütülen faaliyetler şöyledir: 1. Vaka tespiti, koruma ihtiyacının belirlenmesi, ihtiyaç duyulan kurum ve kuruluşlara yönlendirme 2. Bireysel görüşme ve danışma hizmeti 3. Grup rehberliği ve yapılandırılmış grup çalışmaları 4. Seminer çalışmaları 5. Aile görüşmeleri ve ziyaretler

Kaynak: İstanbul Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, (2017). Yazarlar tarafından uyarlandı.

2. Mülteci ve Türk Gençlerinin Sosyal Uyumunun ve Katılımın Sporla Güçlendirilmesi

Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) yetkilileri arasında çeşitli tarihlerde düzenlenen toplantılar ve görüşmeler neticesinde mülteci ve Türk gençlere yönelik olarak spor yoluyla sosyal uyum projelerinin planlanabileceği görüşülmüştür. Proje içeriği Tablo 7'de yer almaktadır.

3. Türkiye Almanya Bilgi Değişimi Projesi [Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ)]

Göç yönetimi ve mülteci gençlerin sosyal uyumu konularında tecrübelerden karşılıklı olarak istifade etmek ve iyi uygulamaları yerinde görmek amacıyla Türkiye-Almanya Bilgi Değişimi Projesi ortaya çıkmıştır. Proje kapsamında; çalışma ziyaretleri, konferanslar planlanmıştır. Proje kapsamında Almanya'ya gerçekleştirilen çalışma ziyaretleri:

- Göç Yönetimi ve Spor Yoluyla Entegrasyon (Hedef Proje Tarihi, Ekim 2018)
- Gönüllülük (Hedef Poje Tarihi, Şubat 2019), (GSB-UOGM, 2017).

Tablo 7: Mülteci ve Türk Gençlerinin Sosyal Uyumunun ve Katılımın Sporla Güçlendirilmesi

Paydaşlar	GSB tarafından hazırlanan proje teklifi üzerinden UNHCR yetkilileri ile yapılan görüşmeler sonucunda, proje geliştirilerek Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) uhdesinde kurulan Olimpik Mülteci Vakfı (ORF) yetkilileri ile proje anlaşması imzalanmıştır.
Proje Süresi	24 ay
Proje Hedefi	43.940 kişiye doğrudan, 72.960 kişiye dolaylı olarak ulaşılması hedeflenmektedir.
Sonuç	Proje ile gençler spor yapmaya teşvik edilecek, yetenekli sporcular keşfedilecek, spor festivali düzenlenecektir. Ayrıca çocukların ve gençlerin spor kültürü kazanmasına ve olimpiik değerlerle bütünleşmesine yönelik eğitimler verilecektir. Ankara, Bursa, Samsun, Şanlıurfa ve Mersin Spor merkezlerimizde ve Gençlik Merkezlerimizde 6 branşta spor eğitimi verilecektir. Ayrıca, proje antrenör istihdamı ve antrenör eğitimleri ile iş gücüne katkı da sağlayacaktır.

Kaynak: GSB-UOGM, (2019a). Yazarlar tarafından uyarlandı.

3.1. Göç ve Kültürlerarası İşbirliği Konulu Uzman Değişim Programı Faaliyeti

“Türk-Alman Karma Uzmanlar Komisyonu (KEUK)” tarafından alınan karar uyarınca, “Göç ve Kültürlerarası İşbirliği” konulu uzman değişimi programı, Temmuz 2022 de Nürnberg’de gerçekleştirilmiş ve ardından Türkiye’de Mardin ilinde 4-8 Ekim 2022 tarihleri arasında yapılmıştır. Faaliyet sonucu Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8: Göç ve Kültürlerarası İşbirliği Konulu Uzman Değişim Programı Faaliyet Sonucu

Sonuç	Gerçekleştirilen uzman değişimi; göç, ayrımcılık, çeşitlilik, kültürlerarası işbirliği ve sosyal uyumu teşvik eden projelerin geliştirilmesi ve her iki ülke deneyimlerinin paylaşılması amacıyla yönelik olarak düzenlenmiştir. Programda Türk ve Alman uzmanlar Mardin Gençlik Merkezi ziyaretinin yanı sıra kamu kurumları, üniversite ve sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarını yerinde görme fırsatı bulmuştur.
--------------	---

Kaynak: GSB-UOGM, (2022d). Yazarlar tarafından uyarlandı.

4. NEXUS-Kariyer Rehberliği ve Sosyal Uyum Projesi

Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ) ile Bakanlık işbirliğinde yürütülen NEXUS-Kariyer Rehberliği ve Sosyal Uyum Projesi 2020 yılından itibaren Uluslararası Organizasyonlar ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü ve Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü koordinesinde Ankara, Bursa, Kahramanmaraş ve Gaziantep illerinde uygulamaya konulmuştur. Proje içeriği Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9: NEXUS-Kariyer Rehberliği ve Sosyal Uyum Projesi

Proje Süresi	2020-2022 Aralık
Sonuç	Söz konusu projenin 2022 Aralık ayında tamamlanacak olması sebebi ile proje kapsamındaki eğitimlerden faydalanan gençlik liderleri ve gönüllülerin deneyimlerini paylaşması ve projenin değerlendirilmesi amacıyla Bursa’da kapanış etkinliği ve toplantısı organize edilmiştir. Ayrıca projenin uygulandığı gençlik merkezlerinden birisi olan Osmangazi Gençlik Merkezi de bu kapsamda ziyaret edilmiştir. Gençlik merkezindeki faaliyetleri ve proje kapsamında yapılanları yerinde inceleyen yetkililer iki kurum arasındaki işbirliğinin farklı alanlarda da devam etmesine yönelik olarak olası işbirliği alanları da değerlendirilmiştir.

Kaynak:GSB-UOGM, (2022c). Yazarlar tarafından uyarlandı.

5. Türkiye’de Ev Sahibi Topluluklara ve Suriyeli Mültecilere Yönelik Psikososyal Destek Projesi (MHPSS-Mental Health and Psychosocial Support)

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ile Alman Uluslararası İşbirliği Kurumunun (GIZ) iş birliğiyle Türk gençler ile geçici koruma altındaki Suriyeli gençler arasında sosyal uyumun sağlanması ve psikososyal destek faaliyetleri yürütülmek amacıyla planlanan projenin hazırlıkları devam etmektedir (GSB-UOGM, 2021).

Türkiye’de ev sahibi topluluklara ve Suriyeli mültecilere yönelik psikososyal desteğin (MHPSS) güçlendirilmesini amaçlayan *Türkiye’de Ev Sahibi Topluluklara ve Suriyeli Mültecilere Yönelik Psikososyal Destek Projesi* (MHPSS) kapsamında

Bakanlık (GSB) ile *Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu* (GIZ) arasında 8 Kasım 2022 tarihinde protokol imzalanmıştır. Proje ile İstanbul ve Şanlıurfa'da ihtiyaca yönelik ruh sağlığı ve psikososyal destek hizmetlerinin niteliğinin yükseltilmesi ve kurum ve uzmanların kapasitelerinin güçlendirilmesi hedeflenmektedir (*Sağlık Bakanlığı, 2022*).

6. Ergen Katılımı ve Sosyal Uyum

UNICEF, Türkiye'de Suriyeli ve Türk ergen ve gençlerin sosyal hayata katılım fırsatlarının artırılmasını desteklemektedir. UNICEF Türkiye ve ortakları, ergenlerin, özellikle de güç koşullarda yaşayan ergenlerin temel bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmek, duygusal açıdan sağlıklı olmak ve kendilerini ilgilendiren alanlara aktif bir şekilde katılmak için gereken desteği aldıklarında; akranlarıyla, aileleriyle ve içinde yaşadıkları toplumla sağlıklı iletişim kuracaklarını düşünmektedir. Güvenli ve erişilebilir kanallara, önceliklerine ve görüşlerine duyarlı kurumlara ve çevrelere sahip olduklarında sürdürülebilir sosyal bağlar kurma ihtimallerinin, şanslarının arttığını ve Türkiye'nin istikrarına, refahına katkı sağlayabileceklerini düşünmektedir. Ayrıca UNICEF, ev sahibi toplumlarda gençler için sağlam ve kapsamlı bir ağ oluşturmak amacıyla, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB), Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) Bölge İdaresi, uluslararası ve ulusal STK ile birlikte çalışmaktadır.

Sosyal uyum girişimlerinin kapsamını arttırmak için yapılan bu yatırım, UNICEF'in yardıma ihtiyacı olan gençlere daha kapsamlı bir destek vermesini sağlamaktadır (UNICEF, 2019). Uluslararası kuruluşlarla yapılan projeler değerlendirilmiştir (Tablo 10).

Uluslararası kuruluşlarla yapılan projeler yazarlar tarafından oluşturulan sosyal uyum kodları açısından değerlendirilmiş ve Tablo 10'da gösterilmiştir. Bu değerlendirme sonucunda yapılan faaliyetlerde sosyal uyumu destekleyen kodların projelerin hepsinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 10: Uluslararası Kuruluşlarla Yapılan Projelerin Değerlendirilmesi

Uluslararası Kuruluşlarla Yapılan Projeler	Sporda Sosyal Uyum Kodları							
	Spor Faaliyetleri	Farkındalık Artırma Etkinlikleri	Spor Festivalleri	Kolaylaştırıcı Kılavuz Oluşturma	Eğitmen ve Personel Eğitimi	Psikososyal Destek Faaliyetleri	Sanatsal, Eğitsel ve Kültürel Faaliyetler	Gönüllülük
Gençlik ve Spor Bakanlığı ile UNICEF'ten Sosyal Uyum ve Gençlik Katılımı Projesi	✓	✓	X	X	✓	X	✓	X
Mülteci ve Türk Gençlerinin Sosyal Uyumunun ve Katılımının Sporla Güçlendirilmesi	✓	✓	✓	X	✓	X	X	X
Türkiye Almanya Bilgi Değişimi Projesi	✓	✓	✓	✓	✓	X	X	±
NEXUS-Kariyer Rehberliği ve Sosyal Uyum Projesi	X	✓	X	X	X	X	X	X
Türkiye'de Ev Sahibi Topluluklara ve Suriyeli Mültecilere Yönelik Psikososyal Destek Projesi (MHPSS)	X	✓	X	X	X	✓	X	X
Ergen Katılımı ve Sosyal Uyum Projesi	✓	✓	X	X	X	✓	X	X

X: Yok, ✓: Var, ±: Tam bir gönüllülüğü ifade etmiyor

B - Sivil Toplum Kuruluşları ile Yapılan Projeler

Sınır illerinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı birimler ile bazı Sivil Toplum Kuruluşları (STK) yabancıların eğitim seviyeleri ve denkliklerinin tespiti için ortak çalışmalarda bulunmaktadır (Taş ve Özcan, 2018). Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın, diğer kurumlar gibi sosyal bütünleşme kapsamında üzerine düşen görevi yerine getirmek adına Sivil toplum kuruluşları ile 2018-2022 yılları arasında 3 tane temel faaliyet yaptığı görülmektedir.

1. Türk- Mülteci Çocukların Sosyal Uyumlarını Güçlendirme, Sportif Faaliyetlere Teşvik Projesi

Gençlik Projeleri Destek Programı kapsamında (2018/2) Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından desteklenmektedir. Proje içeriği Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11: Türk-Mülteci Çocukların Sosyal Uyumlarını Güçlendirme, Sportif Faaliyetlere Teşvik Projesi

Fon	
Kuruluşu	Gençlik ve Spor Bakanlığı (GPDP 2018/2)
Süresi	6 Ay (1 Ocak – 31 Haziran 2019)
Proje Amacı	Projenin genel amacı 14-18 yaş arasındaki Keçiören bölgesinde yaşayan dezavantajlı gençler başta olmak üzere, Türk ve Göçmen gençlerin sosyal uyumlarını güçlendirme, gençleri sportif faaliyetlere yönlendirme ve potansiyellerini gerçekleştirmelerine olanak sağlamaktır.
Proje Hedefi	Gençlerin sorumluluk duygularının gelişmesi Bedensel, zihinsel ve psiko-sosyal gelişimlerinin desteklenmesi Kendilerini rahatça ifade edebilmeleri Enerjilerini doğru değerlendirebilmeleri Sağlıklı ve sportif bir hayat yaşamaları Zararlı alışkanlıklardan korunmaları Takım olma, dayanışma alanında farkındalıklarının artırılması Birlikte yaşama kültürünün geliştirilerek sosyal uyumun güçlendirilmesi hedeflenmektedir.
Katılımcılar	Onar haftalık iki grup halinde gerçekleştirilecek etkinliklere her grupta 48 olmak üzere toplamda cinsiyet ve uyruğu bağlamında eşit dağılım gösteren 14-18 yaş grubu 96 genç katılım sağlamaktadır.
Sonuçlar	Keçiören bölgesinde ikamet eden gençlerin sosyal uyumlarının güçlendirmek, Gençlerin yaşam standartlarını iyileştirmek ve toplumsal ilişkilerini güçlendirmek, Gençlerin sağlıklı yaşam ve spor bilincini geliştirmektir.

Kaynak: GÖÇDER, (2018). Yazarlar tarafından uyarlandı.

2. Geçici ve Uluslararası Koruma Altındaki Bireyler ve Ev Sahibi Toplum için Spor ile Sosyal Uyum Güçlendirme Projesi

Olimpik İltica Vakfı (ORF) tarafından finanse edilen “Geçici ve Uluslararası Koruma Altındaki Bireyler ve Ev Sahibi Toplum için Spor ile Sosyal Uyum Güçlendirme Projesi” T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Birleşmiş Milletler Mülteci Örgütü (UNHCR) ve

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK) ortaklığında yürütülmüştür. 05.08.2019 tarihinde (ORF) ile imzalanan protokol ile Ankara, Bursa, Mersin, Samsun ve Şanlıurfa illerinde uygulanmaya başlanmıştır. Proje içeriği Tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 12: Geçici ve Uluslararası Koruma Altındaki Bireyler ve Ev Sahibi Toplum için Spor ile Sosyal Uyum Güçlendirme Projesi

Proje Destekleyicisi	ORF (Olympic Refuge Foundation)
Proje Partnerleri	1- GSB (Gençlik ve Spor Bakanlığı) - Ana başvuru; 2- UNHCR; 3- TMOK(Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi); 4- SGDD-ASAM (Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği); 5- BMMYK(Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği)
Proje Süresi	24 ay (Ağustos 2019-Ağustos 2021).
Projenin Amacı	Ülkemizde yaşayan geçici ve uluslararası koruma altındaki bireyler ve ev sahibi toplum arasında sosyal uyumun güçlendirilmesi, spor aktiviteleri aracılığıyla geçici ve uluslararası koruma altındaki bireylere erişim sağlanması, risk altındaki bireylerin tespit edilip koruma desteği veren ilgili kurumlara yönlendirme yapılmasıdır.
Proje Faaliyetleri	8-18 yaş aralığındaki çocuklara yönelik çeşitli spor dallarında spor kursları Spor faaliyetlerine katılacak çocukların ailelerine ve sosyal çevrelerine yönelik beslenme, hijyen, kişisel gelişim, çocuk hakları, çocuk gelişimi gibi konularda farkındalık artırma etkinlikleri, Spor festivalleri Gönüllü liderler kampları Çocukların ve gençlerin spor kültürü kazanmasına ve olimpiik değerlerle bütünleşmesine yönelik eğitimlerdir.
Proje Hedefleri	Ankara, Bursa, Mersin, Samsun ve Şanlıurfa illerinde yürütülen proje ile geçici ve uluslararası koruma altındaki çocuklar ile ev sahibi topluma mensup çocukların spor aracılığı ile sosyal uyumunun güçlendirilmesi ve projede gerçekleştirilecek çalışmalar aracılığıyla risk altındaki çocukları tespit edip ilgili kurumlara yönlendirme yapılması hedeflenmektedir. Proje kapsamında 8-18 yaş aralığındaki çocuk ve gençlere yönelik çeşitli branşlarda spor kursları verilmektedir. Sosyal uyumu güçlendirmeye yönelik kurslar aracılığıyla her yıl 3600 çocuğa ulaşılması hedeflenmektedir. Projenin hedefleri arasında kurslara katılan çocukların sosyal çevrelerindeki 18 yaş üzerinde spora yeteneği ve ilgisi olan gençlerin keşfi de yer almaktadır.

Tablo 12: (Devamı) Geçici ve Uluslararası Koruma Altındaki Bireyler ve Ev Sahibi Toplum için Spor ile Sosyal Uyum Güçlendirme Projesi

<p>Kaplan (2022): “Mersin’de, Türk ve sığınmacı çocukların uyumu için başlatılan ‘Spor ile Sosyal Uyum Projesi’ kapsamında 240 çocuğa eğitim verildiğini, iki proje çalışanı ve gönüllülerin eşlik ettiği eğitimlerde öğrencilere eğitim, kültür ve sanat ile spor alanlarına ilişkin çeşitli bilgilendirmeler yapılarak, eğitimler kapsamında Mersin’in tarihi ve kültürel alanları ziyaret edilerek eğitimler sonrası kapanış festivalinde, projeye katılan öğrencilere katılım belgesi verildiğini belirtmiştir.”</p> <p>Anıl (2021): “Türk ve sığınmacı çocukların birlikte uyumu için başlatılan ‘Spor ile Sosyal Uyum Projesi’ kapsamında Samsun’da 200 çocuk, 15 farklı spor dalında eğitim aldığını belirtmiştir.” Samsun Gençlik ve Spor İl Müdürü: “Bu projeyi 2 yıldır sürdürdüklerini ve sığınmacı çocukları Türk çocuklarıyla bir araya getirerek sosyal uyumu sağladıklarını ifade etmektedir.”</p> <p>SGDD-ASAM İç Anadolu Bölge Koordinatörü, 59 farklı kursa, 2 bin 500 çocuğun katıldığını belirterek, çocukların güreş yüzme, jimnastik, voleybol ve birçok farklı spor türleri ile tanışma imkanı bulunduğunu belirtmiştir. Proje ile çocukların birbirlerine karşı ön yargıları kırıldıkça yeni arkadaşlıklar kurduklarını, birbirleri ile kendi sokak oyunlarını, kelimelerini ve kültürlerini paylaştıkları ifade edilmektedir. Pandemi nedeniyle 3 ay ara verilen kursların Haziran ayında yeniden başladığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın belirlediği spor dallarında bakanlığa ait tesislerde sosyal mesafe ve hijyen kurallarına uygun şekilde kursların gerçekleştirildiği belirtilmektedir (SGDD-ASAM, 2020).</p>	<p>Proje Sonuçları</p>
---	-------------------------------

Kaynak: GSB-UOGM, (2019b). Yazarlar tarafından uyarlandı.

3. Dayanışma İçin Spor Projesi

Eylül 2019’da başlayan “Geçici ve Uluslararası Koruma Altındaki Bireyler ve Ev Sahibi Toplum İçin Spor ile Sosyal Uyum Güçlendirme Projesi”nin devamı olan “Dayanışma İçin Spor Projesi”, Mayıs 2022’de hazırlıklarına başlamış olup öncesinde faaliyetlerine 5 il olan Ankara, Bursa, Samsun, Mersin, Şanlıurfa illerinde devam etmiştir. Yeni proje dönemi ile birlikte bu sayı 7’ye çıkarılmış olup İstanbul, Ankara, Bursa, İzmir, Adana, Mersin, Şanlıurfa illerinde faaliyetlerine başlamıştır.

Proje yürütücüsü Gençlik ve Spor Bakanlığı, fon sağlayıcısı Olympic Refugee Foundation (ORF) desteği, aynı zamanda Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi,

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği gibi güçlü ortakların katkılarıyla Mayıs 2025 tarihine kadar devam edecektir. Yeni Dönemde “Dayanışma için Spor Projesi” kapsamında yer alacak ana faaliyetler Tablo 13’te yer almaktadır.

Tablo 13: Dayanışma için Spor Projesi Ana Faaliyetler

<p>Yeni Dönemde Proje Ana Faaliyetleri</p>	<p>Spor Faaliyetleri Farkındalık Artırma Etkinlikleri Spor Festivalleri Gönüllü Liderler Kampı Kolaylaştırıcı Kılavuz Oluşturma Eğitmen ve Personel Eğitimi</p>
<p>Kolaylaştırıcı Kılavuz</p>	<p>Proje kapsamında mültecilerle spor ve oyun faaliyetlerinde bulunan antrenörler, öğretmenler, akran liderleri, sosyal hizmet uzmanları ve diğerlerinin kapasitelerini artırmak için bir kolaylaştırıcı rehber hazırlanacaktır. Proje 2025 yılına kadar devam edecektir. Rehber, koçların mültecilerle nasıl başa çıkılacağı konusunda yaklaşım geliştirmelerine yardımcı olacaktır. Rehber, sosyal uyum, sosyal içermeye, psikolojik iyi olma gibi konularda teorik ve pratik bilgileri ve sporun bir korunma aracı olarak kullanılmasına ilişkin uygulama örneklerini içerecektir. Böylece sportif faaliyetlerin etkinliğini artırmayı ve sporun bütünlüğünü geliştirmeyi amaçlamaktadır.</p>

Kaynak: GSB-UOGM, (2022a). Yazarlar tarafından uyarlandı.

“Geçici ve Uluslararası Koruma Altındaki Bireyler ve Ev Sahibi Toplum İçin Spor ile Sosyal Uyum Güçlendirme Projesi” 2021 yılında tamamlanmış, elde edilen başarılı sonuçlar nedeniyle proje 2022’de “Dayanışma İçin Spor (Sport for Solidarity)” adıyla üç yıl uzatılmıştır. Ülkemizde yaşayan geçici ve uluslararası koruma altındaki ve ev sahibi çocuklar arasındaki sosyal uyumun spor aktiviteleri aracılığıyla güçlendirilmesi amacıyla yürütülen proje kapsamında TMOK İstanbul’da Badminton, Basketbol, Cimnastik, Futbol, Güreş, Taekwondo, Tenis, Voleybol dallarında eğitim alan 250, Ankara’da Badminton, Futbol, Hentbol, Masa Tenisi, Taekwondo, Tenis ve Voleybol öğrenen 292 öğrenciye özel OLİ (Spor Kültürü ve Olimpik Eğitim Projesi) sunumları gerçekleştirmiş, çocuklara spor kültürü ve Olimpik değerlerin aşılması ve sosyal uyumlarının sağlanmasında sporun ve Olimpizmin

birleştirici gücünün ön plana çıkarılmasına katkı sunmuştur. Sunumlar, proje kapsamında yer alan diğer illerimiz olan İzmir, Bursa, Adana, Şanlıurfa ve Mersin'de programa uygun olarak sürdürülecektir (TMOK, 2022).

Tablo 14: Dayanışma için Spor Projesi Eğitici ve Personel Eğitimi

Verilen Eğitimler	Mültecilerle Çalışmada Eğitimcilerin Rolü "Sport for Protection Toolkit" eseri temel alınarak hazırlanan Kılavuz Rehber Eğitimi, Çocuk Koruma ve Çocuklarla Çalışmada Dikkat Edilecek Hususlar Mentorluk ve Liderlik Eğitimi Alanda Çalışacak Personelin Bilmesi Gereken Temel Kavramlar ve Sığınmacılar ve Mültecilerle Çalışmak Temel Koruma Prensipleri Korumada Temel Kavramlar ve Yönlendirme Mekanizmaları ve Özel İhtiyaç Sahipleri Spor Kültürü, Olimpik Eğitim Projesi Tanıtımı ve Uygulama Yöntemleri
--------------------------	---

Kaynak: GSB, UOGM, (2022b). Yazarlar tarafından uyarlandı.

3.1. Dayanışma İçin Spor Projesi Eğitici ve Personel Eğitimi

Dayanışma için Spor Projesi kapsamında 8-12 Ekim 2022 tarihleri arasında Antalya'da gerçekleştirilen Eğitici ve Personel Eğitimine 85 antrenör, 14 il çalışanı ve 6 Gençlik Spor İl Müdürlüğü çalışanının katılımı ile 3 gün süren bir eğitim programı düzenlenmiştir.

Uluslararası Organizasyonlar ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Medipol Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve proje ortakları olan UNHCR, TMOK, SGDD kurumlarından da yetkili ve uzman kişilerin yer aldığı bu eğitimde Tablo 14'te yer alan eğitimler verilmiştir.

Sivil toplum kuruluşları ile yapılan faaliyetler sosyal uyum kodları belirlenerek değerlendirilmiş ve Tablo 15'de gösterilmiştir.

Sivil toplum kuruluşlarıyla yapılan faaliyetler yazarlar tarafından oluşturulan sosyal uyum kodları açısından değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sonucunda yapılan faaliyetlerde sosyal uyumu destekleyen spor etkinlikleri, farkındalık etkinlikleri, psikolojik

destekler ve eğitsel faaliyetler projelerin hepsinde görüldüğü belirlenmiştir.

Tablo 15: Sivil Toplum Kuruluşları ile Yapılan Projelerin Değerlendirilmesi

Sivil Toplum Kuruluşları İşbirliği ile Yapılan Projeler	Sporda Sosyal Uyum Kodları							
	Spor Faaliyetleri	Farkındalık Artırma Etkinlikleri	Spor Festivalleri	Kolaylaştırıcı Kılavuz Oluşturma	Psikososyal Destek Faaliyetleri	Eğitmen ve Personel Eğitimi	Sanatsal, Eğitsel ve Kültürel Faaliyetler	Gönüllülük
Türk- Mülteci Çocukların Sosyal Uyumlarını Güçlendirme, Sportif Faaliyetlere Teşvik Projesi	✓	✓	X	X	✓	X	✓	X
Geçici ve Uluslararası Koruma Altındaki Bireyler ve Ev Sahibi Toplum için Spor ile Sosyal Uyum Güçlendirme Projesi	✓	✓	X	X	✓	X	✓	±
Dayanışma için Spor Projesi	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X

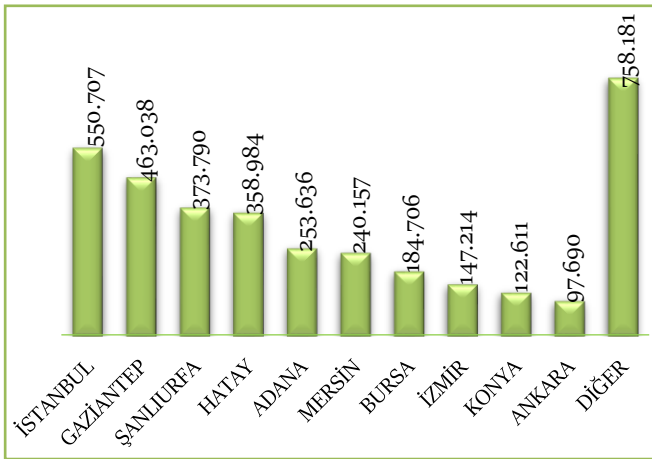
X: Yok, ✓: Var, ±: Tam bir gönüllülüğü ifade etmiyor.

C - Yerel Yönetimlerle Yapılan Faaliyetler

Avrupa'da yerel yönetimlere, genellikle yabancıların veya göçmenlerin yerli toplumla uyumu veya entegrasyonu ile ilgili alanda önemli bir misyon yüklenmektedir. Gelişmiş ülkelerde yerel yönetimler genel olarak göçmenlerin uyumu ve entegrasyonu hususunda yetkilidir. Buna karşın Türkiye'de yabancı göçmenlerin topluma uyumu, siyaset yapımcıları açısından yakın zamana kadar pek bilinmeyen bir kavram olduğu ifade edilmektedir. Türk yerel yönetimlerinin, yabancıların uyumu politikasında henüz çok aktif oldukları söylenmemektedir. Bu konudan doğrudan sorumlu ulusal yönetimin politikaları bile yeni yeni gelişmektedir. Bu sebeple, yerel yönetimler ve uluslararası göç ile ilgili yerel

politikalar Türkiye’de çok yeni bir konu olarak belirtilmektedir (Zouaoui, 2015).

Geçici koruma altındaki Suriyeliler ve diğer göçmenlerin büyükşehirlerde yoğunlaşması yerel yönetimlerde sosyal uyumu sağlamak için etkin sosyal hizmet uygulamalarının planlanması zaruretini doğurmaktadır (Ustabaşı Gündüz ve Çifci, 2021). Bu bağlamda, Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın bünyesinde yer alan Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri, Gençlik Merkezleri göçmenlerin spor aracılığıyla sosyal bütünleşmesini sağlamasında buldukları il ve ilçelerin ilgili kurumlarıyla işbirliği içerisinde yapmış olduğu faaliyetler önem arz etmektedir. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, 24 Kasım 2022 verilerine göre, Türkiye’deki en fazla geçici koruma kapsamında olan Suriyeli nüfusa sahip on büyükşehir belediyesi Şekil 2’de gösterilmektedir.

Şekil 2: Türkiye’de Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Yaşadığı Büyükşehirler.

Şekil 2’de yer alan bilgilerden de anlaşılacağı gibi büyükşehirler başta olmak üzere birçok il ve buna bağlı olarak ilçelerde önemli düzeyde göçmen bulunmaktadır.

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı 2023 verilerine göre geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin yaş ve cinsiyete göre dağılımı Tablo 16’da yer almaktadır.

Tablo 16: Geçici Koruma Kapsamında Bulunan Suriyelilerin Yaş ve Cinsiyete Göre Dağılımı.

Yaş	Erkek	Kadın	Toplam
Toplam	1.793.405	1.595.293	3.388.698
0-4	237.545	222.286	459.831
5-9	274.820	259.306	534.126
10-14	194.812	183.602	378.414
15-18	134.788	120.918	255.706
19-24	213.686	175.996	389.682
25-29	192.763	152.775	345.538
30-34	143.302	112.119	255.421
35-39	121.099	96.087	217.186
40-44	85.855	73.321	159.176
45-49	58.542	56.842	115.384
50-54	44.152	43.811	87.963
55-59	35.191	35.578	70.769
60-64	22.986	23.884	46.870
65-69	15.549	16.935	32.484
70-74	9.242	10.122	19.364
75-79	4.715	5.666	10.381
80-84	2.373	3.184	5.557
85-89	1.184	1.693	2.877
90 ve üstü	801	1.168	1.969

Kaynak: İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, (2022b).

Şekil 2 ve Tablo 16’dan anlaşılacağı üzere ülkemizde büyükşehirlerde önemli oranda Suriyeli göçmen bulunmakta ve bu göçmenlerin çoğunluğu 19-24 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Bu yaş grubu genç nüfus olarak adlandırılmaktadır. Bu bilgiler gençlerin toplumsal bütünleşme konusunda önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Bu kapsamda özellikle gençler arasındaki sosyal uyumun spor ile sağlanması daha olası gözükmektedir. Bu bilgiler sonucunda Gençlik ve Spor Bakanlığı yerel yönetimler işbirliği ile sosyal bütünleşme faaliyetleri gerçekleştirmektedir. Bu faaliyetler sosyal, kültürel, sanatsal ve spor aracılığıyla yapılmaktadır. Sosyal bütünleşme kapsamında gençlik merkezleri çeşitli faaliyetler düzenleyerek sosyal bütünleşme kapsamında önemli işlere imza atmaktadır. Bu faaliyetlerin koordinatörlüğünü Gençlik ve Spor Bakanlığı yapmaktadır. Şekil 2’de yer alan büyükşehirler dışında birçok ilde de gençlik merkezleri önderliğinde sosyal bütünleşme faaliyetleri yapılmaktadır. Bu faaliyetlerin yapıldığı örnek olarak seçilmiş gençlik merkezleri Tablo 17’de yer almaktadır.

Tablo 17: Gençlik Merkezleri Sosyal Uyum Çalışmaları.

İstanbul Gençlik Merkezi	Sosyal Uyum ve Gençlik Katılımı Projesi
Gaziantep Gençlik Merkezi	Sosyal Uyum Spor, Sanat Gönüllülük ve Gençlik Buluşması
Şanlıurfa Hilvan Gençlik Merkezi	Sosyal Uyum Türkçe Eğitimi
Hatay İskenderun Gençlik Merkezi	Pas Uyum Futbol Maçı
Adana Gençlik Merkezi	Sosyal Uyum Futbol Turnuvası Etkinliği
Mersin Gençlik Merkezi	Sosyal Uyum-Resim
Mardin Kızıltepe Gençlik Merkezi	Sosyal Uyum Voleybol Etkinliği
Kayseri Talas Gençlik Merkezi	Türkmen Gençlerin Sporla Sosyal Uyumunun Güçlendirilmesi

Kaynak: GencizBiz, (2022). Yazarlar tarafından uyarlandı.

1. Genciz, Birlikteyiz Projesi

Gençlik Projeleri Destek Programı (2020-1) kapsamında “GENCİZ, BİRLİKTEYİZ” Projesi Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından desteklenmektedir. Proje içeriği Tablo 18’de yer almaktadır.

Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından, Kilis ili “Genciz, Birlikteyiz” spor eğitim projesi kapsamında Yılgin vd., (2022) tarafından yapılan çalışma ile projeden elde edilen çıktılara ulaşılmaktadır. Çalışmada Kilis Gençlik ve Spor Kulübü Derneği tarafından dezavantajlı olarak belirlenen 9-15 yaş arası toplam 320 Türk ve Suriyeli sığınmacılar çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Proje içerisinde eğitim gören ve rastgele tesadüfi yöntemle belirlenen 109 öğrenci ise örneklem olarak belirlenmiştir. Proje kapsamında öğrencilere on altı hafta, ikişer gün, dört saat ve beş farklı spor dalında antrenörler tarafından spor eğitimleri verilerek çocuklardaki sosyal gelişim analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre spor eğitim projesinde çocuklardaki sosyal uyumun uyruk düzeyinde farklılık gösterdiği diğer değişkenlerde fark oluşmadığı görülmüştür. Uyruk bakımından Türk’lerde sosyal uyumun spor eğitimi sayesinde geliştiği sonucuna varıldığı belirtilmektedir.

Tablo 18: Genciz, Birlikteyiz Projesi.

Finansman	Gençlik ve Spor Bakanlığı
Proje Amacı	Sosyal eğitimlerini yeterince alamamış çocuk ve gençlerin spor faaliyetleri ile birbirleriyle daha fazla zaman geçirmelerine zemin hazırlayarak aralarındaki iletişimi ve diyalogu artırıp kaynaşmalarını sağlamaktır. Böylece Fiziki, Ruhsal ve Psikolojik olarak gelişimlerine katkıda bulunarak çocukların birbirleriyle uyumlu yaşama ve işbirliği yapabilme becerilerini arttırarak çocuk ve gençlerin Kilis ilinde daha huzurlu ve öz güvenle yaşamalarını sağlamaktır.
Proje Kapsamı	8 Haftalık periyotlar ile ortaokul öğrenimi görmekte olan 10-13 yaş grubunda ki 160 Türk ve 160 Suriyeli olmak üzere toplam 320 öğrenciye, 5 farklı branşta hafta sonları spor kursları düzenlenmesi
Proje Hedefleri	Dezavantajlı durumdaki toplam 320 çocuğa spor yolu ile ulaşarak çocuk ve gençlerin birbirleriyle olan ilişkilerinde olumlu yönde gelişimler sağlanarak, çocukların bu proje ile elde etmiş oldukları kazanımlarla aile, okul ve sosyal alanlardaki ikili ilişkilerini de olumlu yönde etkilemesi hedeflenmektedir.

Kaynak: Kilis Gençlik ve Spor Kulübü, (2020). Yazarlar tarafından uyarlandı.

2. Biz Bir Takımız Projesi

Spor yoluyla sosyal uyum kapsamında Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından geliştirilen bir başka proje ise “Biz Bir Takımız” Projesidir. Proje içeriği Tablo 19’da yer almaktadır.

Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından gençlerin spor yoluyla sosyal uyumuna katkıda bulunmak amacıyla geliştirilen “Biz Bir Takımız Projesi” 24 ilde 24 üniversite işbirliği ile gerçekleştirilmektedir. Proje kurgusunda 24 il kültürel farklılıkları göz önünde bulundurularak 2’şerli olarak eşleştirilmiştir. Projenin uygulanacağı illerde 6. ve 7.sınıflarda öğrenim gören 44’er gence, ikamet ettikleri illerde 14 hafta boyunca hafta sonları 4 saat (spor ve sosyal uyum) eğitim verilmiştir. Biz Bir Takımız proje kapsamında 24 ilde başarıyla sürdürülen eğitim döneminin ardından gençler daha önce belirlenen kardeş illerle bakanlığa ait gençlik kamplarında buluşmaktadır (GSB- EAKGM, 2022).

Tablo 19: Biz Bir Takımız Projesi

Proje Hedefleri Grup ve takım içi eğitimlerle aidiyet, kimlik, farkındalık, güven ve sosyalleşme süreçlerine gençler arasında iletişim, saygı ve güven ortamının oluşmasına, gençlerin aile içinde, okulda ve toplumsal alanda karşılaşılabilecekleri problemleri çözebilmek için gerekli becerilerinin gelişmesine, gençlerin güvenin artması ile kendilerine ve topluma yönelik bir gelecek tasavvuru oluşturabilmelerine katkı sağlamak hedeflenmektedir.

Proje Eğitim Programında Neler Var? Eğitim programı iki bölümden oluşur;1- Sosyal uyum, farkındalık ve 2- Spor eğitim programı. Proje için ayrılan 4 saatlik eğitimin, 2 saatinde sosyal uyum ve farkındalık eğitimleri, diğer 2 saatinde spor eğitimleri uygulanmaktadır. Sosyal uyum ve farkındalık eğitimleri kapsamında, öğrencilerin bireysel becerilerini ve sosyal uyum becerilerini güçlendirmek amacıyla, öz farkındalık, duyguları tanıma, çocuk hakları, farklılıklara saygı, iletişim engelleri ve uyuşmazlık çözümü gibi alanlarda etkinlik odaklı eğitimler verilmektedir. Spor eğitimleri kapsamında ise, öğrencilere spor becerileri ve sportif erdemleri (sorumluluk, saygı, adil oyun, takım ruhu vb.) kazandırmak amacıyla eğitimler verilmektedir. 14 Modül olarak devam edecek eğitimlerin sonunda, Haziran- Eylül ayları arasında 5 gece 4 günlük kamp programı, belirlenen GSB Kamp merkezlerinde düzenlenmektedir. Bu kamplarda eşleşen iller bir araya gelerek aldıkları eğitim konularıyla ilgili daha ileri beceriler sağlamalarına yönelik uygulamalı eğitimler ve spor müsabakalarında yer almaktadırlar.

Projenin Katkıları Katılımcıların; İletişim ve uyuşmazlık çözme becerilerinin gelişmesi ve bu gelişmenin gündelik hayat pratiklerine yansması, Duygularına yönelik farkındalık kazanması ve duygularını kontrol edebilmeye (öfke kontrolü vb.) yönelik çeşitli beceriler geliştirmesi, Spora yönelik temel becerileri kazanması, Sportmenlik değerlerini (sorumluluk, güven, takım ruhu, saygı vb.) kazanması ve bu değerleri günlük hayatındaki sportif etkinliklere yansıtması, Yaşadıkları ilin farklı ilçelerinden veya yaşadıkları ilden farklı illerden arkadaşlar edinmesi ve bu akranlarıyla olumlu yaşantısal deneyimler paylaşması beklenmektedir.

Kaynak: Biz Bir Takımız-GSB, (2022).Yazarlar tarafından uyarlandı.

Yerel yönetimler ile yapılan faaliyetler de değerlendirilmiştir. Değerlendirilen, yerel yönetimlerle yapılan faaliyetler Tablo 20'de yer almaktadır.

Yerel yönetimle yapılan faaliyetler sosyal uyum kodları oluşturularak örnek olarak seçilen altı büyükşehir gençlik merkezleri üzerinden değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sonucunda yapılan faaliyetlerde sosyal uyumu destekleyen kodların gençlik merkezlerinin genelinde olduğu belirlenmiştir. Tablo 20'de yer alan sporda sosyal uyum kodlarından "gönüllülük" kodu genel olarak değerlendirilmiş ve bu kodun özellikle tabloda bulunan gençlik merkezlerinin hepsinde ve yerel yönetimlerle yapılan diğer projelerde de olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 20: Yerel Yönetimlerle Yapılan Faaliyetlerin Değerlendirilmesi

Projeler	Sporda Sosyal Uyum Kodları							
	Spor Faaliyetleri	Farkındalık Artırma Etkinlikleri	Spor Festivalleri	Kolaylaştırıcı Kılavuz Oluşturma	Psikososyal Destek Faaliyetleri	Sanatsal-Eğitsel ve Kültürel Faaliyetler	Eğitmen ve Personel Eğitimi	Gönüllülük
İstanbul Gençlik Merkezi	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	±
Gaziantep Gençlik Merkezi	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	±
Şanlıurfa Gençlik Merkezi	✓	✓	X	✓	X	✓	✓	±
Hatay İskenderun Gençlik Merkezi	✓	✓	X	✓	X	✓	✓	±
Adana Gençlik Merkezi	✓	✓	X	✓	X	✓	✓	±
Mersin Gençlik Merkezi	✓	✓	X	X	✓	✓	✓	±
Genciz Birlikteyiz Projesi	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	±
Biz Bir Takımız Projesi	✓	✓	✓	X	✓	✓	X	±

X: Yok, ✓: Var, ±: Tam bir gönüllülüğü ifade etmiyor

Bu faaliyetler sosyal bütünleşme kapsamında yapılmış çalışmalara örnek teşkil etmektedir. Bu illerimizden başka birçok ilimizde de sosyal uyum çalışmaları yapılmaktadır. Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı 81 ilde toplam 424 tane Gençlik Merkezi bulunmaktadır. Bulunan bu gençlik

merkezlerinde başta İstanbul ilinde 319, Gaziantep'te 969, Şanlıurfa'da 735, Hatay'da 263, Adana'da 648, Mersin'de 269 olmak üzere toplam 12.376 sosyal uyum faaliyetleri yapıldığı belirlenmiştir (GencizBiz, 2022). Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde; gençlik merkezleri, yerel yönetimler işbirliği ile sosyal bütünleşme faaliyetlerine destek vermektedir.

Tartışma ve Sonuç

Türkiye, özellikle bulunduğu coğrafyadan kaynaklı önemli bir göç merkezi konumundadır. Göçmenlerin buldukları ülkenin toplumsal yaşamına uyum sağlaması hem bireysel hem de toplumsal olarak son derece önemlidir. Topluma uyum sağlayamayan kişilerin kendi kültürünü yaşamaya başlaması kültürel sorunlara yol açmaktadır. Ülkelerin belli toplumsal kuralları ve kültürel yaşayış biçimleri değerlendirildiğinde uyum sağlama konusunda titiz davranılması gerekmektedir.

Ülkelerin toplumsal uyum sürecinde yararlandıkları araçlardan biri de spordur. Bu bağlamda sporun evrensel dili sosyal bütünleşme çalışmalarında oldukça önem arz etmektedir. Yalçın ve Balcı'nın çalışmasında, yapılan araştırmalarda spor okuluna katılan çocukların çoğunluğunun, sosyal davranışlarında (içe kapanma, duygusallık, arkadaş çevresi, aile ortamındaki davranışlar vs.) belirgin bir düzelme olduğu belirtilmektedir (Yılgin vd., 2022). Spor, farklı kimlikteki insanları bir araya getirmekte, çeşitli etkinliklerle toplumsal bir birliklik ortamı oluşturmaktadır. Sosyal uyum konusunda yapılan çalışmalarda sporun etkisinin oldukça fazla olduğu görülmektedir. Korkmaz vd., spor bireyin kişiliğini etkilediği gibi sosyalleşmenin aynı zamanda uyum düzeyini de artırdığını belirtmektedir (Yılgin vd., 2022). Çünkü sporun Ritchie ve Adair'in de belirttiği gibi en büyük özelliklerinden biri katılım yoluyla her yaşta insanın bir arada olabildiği bir platform sağlamasıdır. Scambler'a göre sporun, insanların yoksul-zengin, kadın-erkek, vatandaş-mülteci vb. farklılıklarını minimize ederek onları sporun özünden bağımsız başkaca hedeflere yönlendirebilecek etkisinin olduğunu belirtmektedir. Ayrıca spor, düşük maliyetli sosyo-kültürel bir araç

olarak her türlü insan faaliyeti ile ilişkilendirilebilir ve evrensel nitelikte olmasından dolayı uluslararası kuruluşların gelecekte spordan daha da fazla yararlanabilecekleri belirtilmektedir (Şahanlı Gökdoğan vd., 2022).

Yaşar vd., (2018) tarafından yapılan "Göçmen Çocukların Spor Yoluyla Topluma Kazandırılması" isimli çalışmada sportif aktivite ve oyunun göçmen ve Türk vatandaşı olan çocuklar üzerinde sosyal becerileri üzerine etkisi incelenmiştir. Çalışma, 10 haftalık sportif aktivite sonrasında göçmen çocukların olumsuz davranışlarının azaldığını, Türk çocukların ise olumlu sosyal davranışlarının arttığını belirtmektedir.

Sporun, çocukların toplumsallaşmalarına; göç durumundan etkilenen çocukların topluma kazandırılmasına katkıda bulunduğunu ifade etmekte, aynı zamanda göçmenlerin toplumsal uyum sürecinde sporun etkisini göstermek adına, yapılan bu çalışmaya literatür desteği sağlamaktadır. Bu yönüyle ele alındığında sporun, sosyal bütünleşme çalışmalarında önemli bir görev üstlendiği ve ülkelerin bu doğrultuda sporu bir araç olarak kullanması gerektiği düşünülmektedir.

Bu çalışmada, toplumsal bütünleşmenin spor aracılığıyla desteklenmesi politikasında, Türkiye'nin en büyük spor yapılanması olan Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın yaptığı faaliyetler değerlendirilmiştir.

Bulgulara göre, Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın göçmenlerin spor aracılığıyla sosyal bütünleşme sağlamasında yaptığı faaliyetler; uluslararası kuruluşlarla yaptığı projeler, sivil toplum kuruluşları ile yapılan projeler ve yerel yönetimlerle yapılan faaliyetler olarak 3 grupta kategorize edilmiştir. Her kategori ile ilgili çalışmalar gerek Gençlik ve Spor Bakanlığı resmi internet sayfalarından gerekse işbirliği yaptığı kurum ve kuruluşların resmi internet sayfalarından titizlikle araştırılmış, çalışmaya eklenmiş ve değerlendirilmiştir. Araştırılan çalışmalar neticesinde 2017 yılından itibaren yapılan çalışmaların arttığı belirlenmiştir. Özellikle 2011 yılından itibaren Suriye'de başlayan olayların ve iç savaşın etkisi ile Türkiye'ye gerçekleşen yoğun bir

göç hareketi yaşanmıştır. Bu göç hareketi sonucunda toplumsal uyum konusunda tedbirlerin alınmasıyla birlikte çalışmalar yapılmaya başlanmıştır (Baykal Dinç, 2015). Gençlik ve Spor Bakanlığı bu bağlamda 2017 yılından itibaren ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşların işbirliği ile kısa ve uzun vadeli birçok projeye de doğrudan veya dolaylı olarak katkı sağladığı görülmüştür. Bu projeler 2017-2022 yılları baz alınarak araştırılmıştır. Araştırma sonucuna göre kısa ve uzun vadeli olarak sivil toplum kuruluşlarıyla 3, uluslararası kuruluşlarla 6 proje yapıldığı tespit edilmiştir. Yerel yönetimlerle yapılan faaliyetlerde gençlik merkezleri önemli bir görev üstlenmektedir. Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı 81 ilde toplam 424 tane Gençlik Merkezi bulunduğu belirlenmiştir (GencizBiz, 2022). Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı olan bu gençlik merkezleri buldukları illerde yerel yönetimlerle işbirliği içerisinde faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Bu doğrultuda yerel yönetimler ve gençlik merkezlerinin işbirliği ile başta İstanbul ilinde 319, Gaziantep'te 969, Şanlıurfa'da 735, Hatay'da 263, Adana'da 648, Mersin'de 269 olmak üzere toplam 12.376 sosyal uyum faaliyetleri yapıldığı tespit edilmiştir (GencizBiz, 2022).

Ayrıca Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın göçmenlerle ilgili çalışmalarında örgütsel şemasında yer alan birimlerinden; Uluslararası Organizasyonlar ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Sosyal İlişkiler ve İletişim Daire Başkanlığı, Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinin sosyal uyum çalışmalarını organize ettiği görülmüştür. Yapılan çalışmaları değerlendirmek adına çalışmanın yazarları tarafından sporda sosyal uyum kodları oluşturulmuştur. Sporda sosyal uyum kodları; spor faaliyetleri, farkındalık artırma etkinlikleri, spor festivalleri, kılavuz rehber, eğitmen ve personel eğitimi, psikososyal destek faaliyetleri, sanatsal, eğitsel ve kültürel etkinlikler ve gönüllülük olarak yazarlar tarafından belirlenmiştir. Üç kategori olarak belirlenen proje ve faaliyetler (uluslararası kuruluşlarla, sivil toplum kuruluşları ile ve yerel yönetimlerle yapılan faaliyetler) bu kodlara göre değerlendirilmiş ve yazarlar tarafından tablo halinde

gösterilmiştir. Uluslararası kuruluşlarla yapılan projeler (Tablo 10), sivil toplum kuruluşları ile yapılan projeler (Tablo 15) ve yerel yönetimlerle yapılan faaliyetler Tablo 20'de yer almaktadır. Tablolarda yer alan simgeler gerçekleştirilen proje ve faaliyetlerde sporda sosyal uyum kodlarının olup olmadığını belirtmek için yazarlar tarafından oluşturulmuş değerlendirme yöntemidir. Tablolarda yer alan (x) simgesi kodların proje ve faaliyetlerde olmadığını, (✓) simgesi ise kodların proje ve faaliyetlerde yer aldığını ifade etmektedir. Gönüllülük kodunda ise (±) simgesinin yer alması gönüllülük olgusunun bir ihtiyaç kalemi/bir çıktı gibi değil de genel bir gönüllülük hizmeti olarak ele alınmasından dolayı yazarlar tarafından, tam olarak bahsedilen gönüllülük kavramını ifade etmediğinin vurgulanması adına bu şekilde simgeleştirilmiştir. Bu doğrultuda, GSB'nin kendi bünyesi ve diğer ulusal/uluslararası kurumlarla yapmış oldukları projeler, sporda sosyal uyum kodları doğrultusunda değerlendirildiğinde daha çok "spor etkinlikleri", "eğitici ve psikososyal destek" kodlarının projelerin hepsinde yer aldığı fakat "spor festivalleri", "eğitmen ve personel eğitimi", "kılavuz rehber" gibi kodların ise projelerde çoğunlukla yer almadığı (x) tespit edilmiştir. GSB'nin gerçekleştirdikleri tüm projeleri, proje sonrasında spor festivalleri gibi çeşitli platform/STK ya da özel günlerde sunmaları, bu konuda hizmet veren paydaşlara örnek ve ilham olacağı düşünülmektedir.

Gençlik merkezleri üzerinden yapılan değerlendirmede ise sosyal uyum çalışmalarında dil eğitiminin oldukça fazla olduğu belirlenmiştir. Gençlik merkezlerinde sportif faaliyetlerin dışında sosyo-kültürel faaliyetlerle birlikte çocuk ve gençlere yönelik çalışmaların daha yoğun olduğu görülmüştür. Ayrıca, sporda sosyal uyum kodlarından "gönüllülük" kodunun (Tablo 20) sonucu incelendiğinde, GSB'nin misyon ve işleyişinde, GSB-Gençlik Merkezleri Yönetmeliği kapsamında gençlik merkezlerinde gönüllülüğün teşviki, gönüllülük faaliyetleri kapsamında gönüllü kişilerin faaliyet yapacağı alanları ve gönüllülük programlarını oluşturmak, gönüllülük faaliyetlerini yapmak ve takibini sağlamak

konuları yer almaktadır (Madde 5,7,9-i, j, f bentleri) (GSB, 2022b). Ayrıca GSB-Gençlik Liderliği Eğitim, Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönergenin 16. Maddesinde, ihtiyaç halinde “Gençlik Lideri”nin yanısıra “Gönüllü Gençlik Lideri” olarak bir içerik bulunmaktadır. Bu doğrultuda gençler ve gönüllülük ile ilgili tüm faaliyet ve başvuruları tek bir platform üzerinden oluşturulmuştur (GönüllüYüzBİZ, 2022). Bu araştırma kapsamında, Gençlik merkezlerinde gönüllü olan kişilerin, gençlik ya da gönüllü liderleri tarafından genelde sosyal uyum çalışmalarında teknik destek veya gönüllü ekipleri içinde organizasyona bağlı olarak yönlendirildiği tespit edilmiştir. Fakat tespit edilen gönüllülük kodunda GSB'nin kendi ve diğer kurumlarla yaptığı işbirliği projeleri incelendiğinde, projelere özgü proje öncesi bazı yeterlik kriterlerinin olduğu fakat konulara özel göçmenler örneğinde olduğu üzere, ilgili bir eğitim verilmediği görülmektedir.

Sosyal uyum kodunda yer alan gönüllülerin göçmenlerle ilgili özel olarak bir eğitim almadıkları genel yeteneklerine veya ilgi alanlarına göre gönüllülük hizmeti sağlamak adına çalışmalara destek olduğu tespit edilmiştir. Parlar ve Çelebi'nin (2017) çalışmasında da GSB'nin gerek Gençlik Liderliği eğitimlerinde ve gerekse de yapılan hizmet içi eğitimlerde hazırlanacak eğitim programlarında Gençlik Liderlerinin insan ilişkilerini geliştirebilecek eğitim tekniklerinin uygulanmasını sağlamasının bu alanda sunulan hizmetlerin kalitesini arttırabileceği konusunda tespit ve öneride bulunmuşlardır. Gençlik Kampı Liderlerinin, “Liderlik Davranışlarının Katılımcı Algılarına Göre Değerlendirilmesi” konulu bir diğer çalışmada da gençlik kamplarında görev alan liderlerin katılımcılar üzerinde olumlu davranış modelleri sergilediği, örnek bir kişilik oluşturduğu, onlara rehberlik ettiği ve sosyal statülerine destek olarak, onları olumlu davranışlara yönelttiği, aynı zamanda da katılımcılar tarafından eğitici ve örnek alınabilecek bir model olarak görüldüğü belirlenmiştir (Temel vd., 2015).

Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın, göçmenlerin spor aracılığıyla sosyal bütünleşme sağlamalarında kendi bünyesinde olan gençlik merkezleri ile diğer kurum

ve kuruluşlarla yaptığı çalışmalardan daha fazla çalışma yaptığı belirlenmiştir (Şekil 1). Ülke genelinde yer alan gençlik merkezlerinin ve yapmış oldukları faaliyetlerin hepsi bu çalışmada yer almamaktadır. Yapılan faaliyetlerden örnek teşkil etmesi açısından özellikle göçmen nüfusun fazla olduğu büyükşehirler (Şekil 2) çalışmaya eklenmiş ve Tablo 20'nin açıklamasında detaylı bilgi verilmiştir. Bu doğrultuda Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde yer alan gençlik merkezleri il ve ilçelerde yerel yönetimlerle işbirliği içerisinde sosyal uyum kapsamında çalışmalarını devam ettirmektedir.

Aynı zamanda, Akyüz vd. (2019) “Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı yurtlarda kalan üniversite öğrencilerinin sosyal uyum düzeylerinin incelendiği” çalışmasında sosyal uyum açısından fark olmadığını belirtmektedir. Sezgin ve Yolcu'nun üniversite öğrencilerine yönelik göç ile gelen uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ve toplumsal kabul sürecinin incelendiği farklı bir çalışmada genel anlamda Suriyeli sığınmacıların Türklerle önemli sorunlar yaşamadığı ancak göç ettikleri şehirlerde insanlarla iletişim kurmaktan kaçınarak daha çok sessiz kalmayı tercih ettiklerini belirtmektedir. Bu gelişmeler Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın kendi bünyesinde yer alan yurtlar üzerinden yapmış olduğu sosyal uyum çalışmalarında örnek olarak gösterilmektedir (Yılgin vd., 2022).

GSB'nin tüm bu proje ve faaliyetleri incelendiğinde, gerek paydaşı kurum ve kuruluşlarla olan işbirlikleri gerekse kendi gerçekleştirdikleri çalışmalar sonucunda geri bildirim alma konusunda ve bu geri bildirimleri proje çıktılarını olarak yansıtmada, yetersiz kaldığı yazarlar tarafından değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeye; özellikle bazı projelerin çıktılarında ancak farklı internet sayfalarında haber yazısı başlığı altında ulaşılabilmesi sonucunda varılmıştır. Bu durumun mevcut projeyi/etkinliği iyileştirmeye çalışırken gelecek projelere de fikir/katkı verebilmesine olanak vermeyeceği düşünülmektedir. Bu doğrultuda, proje sonuçlarından çıkarılabilecek sosyal etki analizi gibi geri bildirim yolları ile farklı şekillerde toplanabilir. Katılımcılar arasında geri bildirim anketler aracılığıyla şu başlıklar altında

toplanabilir: Katılımcı sayısı (cinsiyet, yaş, milliyet), Memnuniyet/Talepler, Hizmetlerin kabul edilebilirliği. Böylece yapılan proje ve etkinliklerin sürdürülebilirliği açısından geri bildirimlere her zaman önem verilmesi ve takibinde bulunulması gerekmektedir. Ek olarak spor ve entegrasyon programları öğrenme desteği, güçlendirme ve teşvik ile birlikte özel yöntemler ve göstergeler ile şekillendirilmelidir. Kız ve erkek çocuklarına yönelik programlara kendi özel yaşam bağlamları ve ortamlarında erişilebilirlik, benlik saygısının, becerilerin ve kapasitelerin geliştirilmesi, eğitim performansı üzerindeki etki, basmakalıpların üstesinden gelmek gibi niteliksel göstergelerin öngörülen hedeflere göre detaylanması gerekmektedir (ETC Graz, 2021).

Agergaard vd.'nin (2023) çalışmasında spor ve göç ilişkisi hakkında daha fazla araştırma ve anlayışa olan ihtiyaç vurgulanmaktadır. Yine bu çalışmada göçmen ve spor ilişkisi doğrultusunda farklı öneriler yer almaktadır. Yapılan bu makale çalışması da benzer öneriler sunmaktadır. Göç ve spor ilişkisinde, sosyoloji, antropoloji, spor bilimi ve göç çalışmaları gibi farklı disiplinlerin bir araya gelerek ortak araştırmalar yapması önemlidir. Farklı etnik gruplar ve göçmenler arasındaki spor katılımı, eşitsizliklerini belirlemek ve bu eşitsizlikleri gidermek için politika önerileri sunmak noktasında önemlidir. Tüm bu önemli maddeler bu doğrultuda önerilmektedir ve bu öneriler birleştirici bir güç olarak işlev görebilir ve farklı toplumların etkileşimini kolaylaştırabilir.

Farklı ülkelerin spor aracılığıyla toplumsal bütünleşme kapsamında yapmış oldukları çalışmalar ve bununla ilişkili spor modelleri incelenmiştir. Örneğin Avustralya'da farklı katılım modelleri analiz edilerek mülteci kökenli gençler için spor yoluyla sosyal içermeyi teşvik etmek amaçlanmıştır. Bu katılım modelleri 1. Kısa vadeli programlar ve etkinlikler, 2. Devam eden okul veya topluluk temelli programlar, 3. Yaygın kulüplerle entegrasyonun desteklenmesi şeklinde oluşturulmuştur. Katılımcılar, organizasyon türü, pozisyon/rol, spor dalları başlıkları altında belirtilen özellikler doğrultusunda analiz edilmiştir (Block ve Gibbs, 2017). Bu

araştırmadan elde edilen bulgular, tanımlanan üç katılım modelinin, mülteci kökenli gençler için önemli faydalar sağladığı şeklinde algılandığını göstermektedir. Modellerin her biri, sosyal sermaye ile köprü kurmanın gelişimi ile potansiyel etki oluşturmaktadır. Özellikle mülteci gençlere yönelik hem kısa vadeli hem de devam eden programlara önem verilmekle birlikte, birçok katılımcının kulüplere entegrasyonunu kolaylaştırmanın desteklenmeye devam etmesine çalışılmaktadır. Bu çalışma, teorik olarak bilgilendirilmiş bir entegrasyon modelinden yararlanmanın, farklı spor katılım modellerinin görece faydalarını analiz etmeye ve gelecekteki müdahaleleri tasarlamaya yardımcı olabileceğini öne sürmektedir. Farklı katılım modellerinin her birini temsil eden kişilerin, fiziksel sağlık yararlarını vurgulamışlar, bununla birlikte, daha yaygın olarak, benlik saygısı, olumlu benlik imajı, hedef belirleme ve liderlik becerileri gibi ruh sağlığına ve refahına katkıda bulunan faydalardan bahsetmişlerdir. Göçmen gençlerin birçoğunun başarıyı deneyimleme fırsatı ve başarıya duygusu sağlamak konusunda önemli bir sonuç aldığı görülmüştür. GSB'nin yaptığı çalışmalara ek olarak, Block ve Gibbs'in (2017) çalışmasının sonucuna paralel şekilde, kulüp, sporcu, yerel yönetim, özel sektör, ebeveynler ve gönüllüler boyutlarının birleşebileceği uzun vadeli entegrasyon modelleri önerilebilir ve bu bağlamda GSB gibi sporu yöneten temel kurumların bu konuda spor ve entegrasyon modelleri belirleyip ilerleme sağlaması önerilebilir.

Bir başka çalışmada, Norveç'te geliştirilmiş olan ve birbirleri ile ilişkili 3 ana fikirden yararlanan bir spor modeli oluşturdukları görülmüştür: Herkes için spor, spor şehri programı ve belediye etkinlikleri. Herkes için spor, hükümetin spor politikasının amacıdır; bu hedefe ulaşmak bir hükümet sorumluluğudur; amaç, kamu ve gönüllü sektör arasında bir işbölümü ile yerine getirilmektedir. Spor şehri programı, sosyal hedeflerin spor yoluyla gerçekleştirileceğine olan inançtan yola çıkarak, gençlerin marjinalleşmesini (suç, uyuşturucu kullanımı vb.) önlemeyi ve sosyal bütünleşmeyi sağlamayı amaçlamaktadır. Son olarak, Norveç

belediyeleri, sporu içeren ve yeni gelen mültecilere hitap eden gençlik etkinlikleri aracılığıyla entegrasyon taşıyıcıları olarak işlev görmektedir (Chatzopoulos, 2019). Sporun göçmenlik politikasında bütünleştirici bir araç olarak kullanılması konusu, 1996 yılından bu yana Norveç hükümetinin gündeminde de yüksek bir yer tutmaktadır.

Danimarka spor modeli de, Norveç modeli ile birçok yönden benzerlik göstermekte ve temel amaçlardan biri, göçmenler gibi dezavantajlı grupların sosyal entegrasyonudur. Danimarka'da belediyeler ve ulusal spor organizasyonları, sporu göçmenlerin entegrasyonu için bir araç olarak görmekte ve hem göç hem de sporda, genellikle yerel makamlar tarafından düzenlenen projelerde katılımcıların sosyal entegrasyonuna yönelik çalışmalar yapmaktadır. Danimarka spor sisteminde yer alan temel boyutlar şu şekilde sınıflanmıştır: a) büyük bir kamu sektörü; b) tüm nüfus için geçerli olan evrensel ve eşitlikçi, vatandaşlıkla bağlantılı haklara dayalı planlar; c) güçlü bir gönüllü sektör ile toplumun çeşitli sektörleri arasında yakın işbirliği; d) refah modelinin temel ilkelerine ilişkin siyasi fikir birliği; e) yerinden yönetime güçlü bir bağlılık (Chatzopoulos, 2019).

Farklı ülkelerin çeşitli spor modelleri incelendiğinde ortak noktanın yerel yönetimler üzerinden gerçekleşen spor projeleri olduğu görülmektedir. Özellikle Norveç ve Danimarka'da sporun etkisiyle sosyal bütünleşme çalışmalarında kamu ve gönüllü sektör arasındaki işbirliğinin önemi vurgulanmaktadır. Benzer şekilde Türkiye'de de göçmenlerin spor aracılığıyla toplumsal bütünleşmesi adına yapılan projelerin çoğunlukla yerel yönetimlerle işbirliği halinde olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan gönüllülük, çoğunlukla GSB'ye bağlı olan gençlik merkezlerinde gençliğe ilişkin her türlü etkinliği kapsayan bir gönüllülük şeklinde yer almaktadır. Bu çalışmada da gönüllülüğün Türkiye'de bir sektör olarak oluşmadığı gençlik merkezlerinde gerçekleştirilen gönüllülük hizmetinin genel olarak yapıldığı çıkarımına ulaşılmıştır. Bu konu yazarlar tarafından proje ve faaliyetlerin değerlendirilmesi

yapılarak tespit edilmiş ve detaylı açıklama yapılmıştır. Bu noktada gönüllü katılımcıların projelere yapacakları katkılarında, konuya özgü bilgi ya da deneyim sahibi olmalarının, etkileşimde bulunacakları göçmen bireyler için önemli etki sağlayacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla GSB'nin, gönüllülük politikasının, göçmen gruplar ve ev sahibi ülke arasında sosyal kaynaşmayı sağlamada güçlü bir köprü olacak şekilde, başta gençlik merkezleri olmak üzere paydaş tüm kurumlar ile işbirliğini kapsayan, gönüllülerin "konu niteliğine özgü bir gönüllü eğitimi" sürecinden geçebilecekleri temel eğitim modülleri geliştirmeleri önerilebilir.

Sonuç olarak, göçmenlerin spor aracılığıyla sosyal bütünleşme sağlamalarında Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın başta kendi bünyesinde olmak üzere farklı kurum ve kuruluşları da içine alan işbirliği ile birçok projeye doğrudan veya dolaylı olarak imza attığı görülmektedir. Ancak bu proje ve faaliyetler sosyal bütünleşme konusunda tek başına çözüm oluşturma noktasında yetersiz kalmaktadır. Yapılan projelerin özellikle sayısal olarak eksik kaldığı görülmektedir. Göçmen ve sosyal uyum konusunun, devlet politikaları belirleyecek kadar etkisi ve gücü olduğu düşünüldüğünde, GSB'nin yapmış olduğu bu çalışmaların sosyal uyum problemlerini çözebilmede var olan gücünü sayıca ve daha çoklu işbirliği boyutlarında yeterince gösteremediği tespit edilmiştir. Kurum olarak üzerine düşen görevi yapmada farkındalığa sahip olduğu fakat yaygınlaştırma ve yapılmış olan etkinlikleri takip - etki - tekrar şeklinde analiz etmede geribildirim yetersizliği görülmektedir.

Ülkemizdeki hızla gelişen göçmen artışı ve GSB'nin son stratejik planları göz önünde bulundurularak yapılan bu çalışmada Gençlik ve Spor Bakanlığı 2018-2022 ve 2019-23 Dönemi Stratejik Plan içeriğinde yapılan durum analizi sonucuna göre; SWOT ve PESTLE gibi iç ve dış çevre analizlerinde, tüm dünyada artan ırkçılık ve fanatizmle mücadeleye yönelik veya dezavantajlı gençlerin hareketliliğine yönelik proje ve aktivitelerin geliştirilmesi gibi konulara ilişkin tespitleri yer almaktadır fakat bununla birlikte özellikle PESTLE analizlerinin

sosyolojik alt boyutunda dahi göçmenler, sosyal bütünleşme veya sosyal kaynaşma gibi güncel ve önemli konulara yer verilmediği görülmektedir. GSB'nin bir sonraki 5 yıllık stratejik planında sosyal bütünleşme ve göçmenlik meselesine de temel politikalarında yer vermesi önerilmektedir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın, özellikle son yıllarda ortak politikalar üretmeyi gerektiren göçmenlik olgusuna, sporun önemini kabul eden uluslararası (UN, UNHCR, UNICEF, AB, IOC) tüm dayanak ve destek kaynakları daha yoğun ve etkili kullanarak, sporun kaynaştırıcı ve paylaştırıcı gücünü daha aktif şekilde göstererek, misyonuna daha uygun bir strateji geliştirebileceği önerilmektedir. Ayrıca, Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın faaliyetlerini değerlendirme, takip ve geri bildirim ekseninde diğer paydaşları ve

kamuoyu ile paylaşım temelli daha yaygın bir politika güderek sosyal bütünleşme çalışmalarının devamlılığını daha etkili sağlayacağı düşünülmektedir.

Yazarların Katkıları

Sorumlu Yazar-İlayda Gülseren DEMİR:

Fikir ve Kurgulama/Tasarım, Literatür Tarama Analiz/Yorumlama, Yazma, Kontrol, Eleştirel İnceleme

2. Yazar- Arif Emre İMAMOĞLU:

Literatür taraması/Tasarım, Veri Toplama/İşleme, Analiz/Yazma, Kontrol/Eleştirel İnceleme.

Kaynaklar

- Agergaard, S., Darby, P., Falcous, M., & Klein, A. (2023). Sport and migration in the age of superdiversity. *International Review for the Sociology of Sport*, 58(4), 611-624.
- Aksakal, E., ve Kılıç, C. (2021). *Göç ve Göçmen Sorunları- Üniversite Öğrencilerinde Düzensiz Göç Algısı*. Efe Akademi Yayınları.
- Akyüz, İ., Yılmaz, Ş. ve Beyenal, S. (2019). Gençlik ve Spor Bakanlığı'na Bağlı Yurtlarda Kalan Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Uyum Düzeylerinin İncelenmesi. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 92-106.
- Anayasa. (1982). T.C. Anayasası 59. Madde <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/anayasa/> ET: Ekim, 2022
- Anıl, Z. (2021). "Sosyal Uyum Projesi Devam Ediyor". Halk Gazetesi Yayın Tarihi: 09.10.2021 <https://www.hedefhalk.com/sosyal-uyum-projesi-devam-ediyor/1663078/> ET: Kasım, 2022.
- Ark Yıldırım, C. ve Özer Yürür, Y. Y. (2019). Uluslararası Göçmenlerin Türkiye'ye Uyumunu Yasal Düzenlemeler Ne Derece Uyumu/Entegrasyonu Hedefliyor? *International Journal of Political Science and Urban Studies*, 7(1), 19-41. DOI: 10.14782/ipsus.539183
- Aygüler, E., Buz, S., ve Güzel, B. (2020). Sosyal Uyumun Başarılmasının Önündeki Engeller: Niteliksel Bir Çalışma. *Journal of Economy Culture and Society*, 63, 339-357. <https://doi.org/10.26650/JECS2020-0026>
- Baykal Dinç, Betül. (2015). Köyden Kente Göç ve Suriye Gerçeği, Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Kadiri Konferansı/Kent ve Göç, 13-14-15 Kasım 2015 Kadiri / Osmaniye
- Bayram, K., ve Aydınalp, H. (2021). "Sosyal Bütünleşme Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik, Güvenirlik Çalışması". *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 27, 110-133. <https://doi.org/10.35415/sirnakifd.980081>
- Biz Bir Takımız-GSB. (2022). Hakkımızda, <https://bizbirtakimiz.gsb.gov.tr/hakkimizda.html> ET: Mayıs, 2023.
- Block, K., & Gibbs, L. (2017). Promoting Social Inclusion through Sport for Refugee-Background Youth in Australia: Analysing Different Participation Models. *Social Inclusion*, 5(2), 91-100. doi:<https://doi.org/10.17645/si.v5i2.903>
- Bolğun, C. (2020). Sosyal Uyum ve Gruplararası İlişkiler: Türkiye'de Yerel Toplum ve Suriyeliler. [Doktora Tezi.] Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ceylan, M., Sukan, H. D. ve Akyüz, Y. F. (2021). Beden Eğitimi ve Spor Dersi Alan Öğrencilerde Benlik Saygısı ile Sosyal Bütünleşme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8 (3), 20-32.
- Chatzopoulos I. (2019). Sport Policy, Citizenship and the Social Integration of Immigrants in Denmark, [Doctoral Thesis] Loughborough University, London.
- Council of Europe. (1992). Europa Sports Charter, <https://rm.coe.int/16804c9d9b> ET: Kasım, 2022.

- Council of Europe. (2022). https://www.coe.int/en/web/sport/epas/-/asset_publisher/b9dEDbjhI5R/content, ET: Kasım, 2022.
- Çankaya, S. ve Tozlu, B. (2021). Zorunlu Göçmen Grupların Toplumsal ve Spor Aktivitelerinde Sosyal Uyum ve Çok Kültürlülük Algısı: Samsun İli Örneği. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 12 (3), 264-283. DOI: 10.17155/omuspd.903041
- ETC Graz. (2021). Sports for Social Inclusion and Integration: A Toolkit For Local Authorities. (Eds). Kunz A., Meier I., Nicoletti I., Philipp S., Starl K. (p.37-38). https://www.humanrightsgolocal.org/wp-content/uploads/2021/06/Toolkit-en_Sports_web.pdf, ET: Kasım, 2022
- European Commission (2011). "Developing the European Dimension in Sport", Brussels, <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0012:FIN:en:PDF,05,10.2013>. ET: Kasım, 2022
- Geçici Koruma Yönetmeliği. (2014). Mevzuat No. 2014/6883 Resmî Gazete Tarihi: 22.10.2014, Resmî Gazete Sayısı: 29153, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=20146883&MevzuatTur=21&MevzuatTertip=5>, ET: Kasım, 2022.
- GencizBiz (2022). *Gençlik Merkezi*, <https://e-genc.gsb.gov.tr/EGenc/Kurum/KurumList?kurumTipEnum=GenclikMerkezi> ve *Gençlik Merkezi Faaliyetleri*, <https://e-genc.gsb.gov.tr/EGenc/Faaliyet/FaaliyetList?kurumTipEnum=GenclikMerkezi>, ET: Kasım, 2022.
- Gençlik ve Spor Bakanlığı Proje Yönetmeliği. (2012). Resmi Gazete Tarihi: 31.03.2012, Resmi Gazete Sayısı: 28250 <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=16014&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>, ET: Kasım, 2022.
- Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu. (1986). 3289 Sayılı Kanun. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=3289&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>, ET: Kasım 2022
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2022a). T.C. İçişleri Bakanlığı. Ulusal ve Uluslararası Mevzuat, <https://www.goc.gov.tr/ulusal-mevzuat>, <https://www.goc.gov.tr/uluslararasi-mevzuat>, ET: Ocak, 2022.
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2022b). T.C. İçişleri Bakanlığı. Geçici Koruma Güncel Veriler, <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>, ET: Mayıs, 2023.
- GÖÇDER. (2018). Göçmen Hakları ve Sosyal Uyum Derneği (GÖÇDER). *Türk- Mülteci Çocukların Sosyal Uyumlarını Güçlendirme, Sportif Faaliyetlere Teşvik Projesi*
- GönüllüYüzBİZ. (2022). <https://gonulluyuzbiz.gov.tr/Activity?categoryId=3>, ET: Ocak, 2023.
- GSB 2018-22 Strateji Planı. (2017). <https://sgb.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/SGB/012014/2018-022%20Stratejik%20Plan.pdf>, ET: Ekim, 2022
- GSB 2019-23 Strateji Planı. (2019). <https://sgb.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/SGB/012014/2019-2023-Stratejik-Plan%C4%B1.pdf> ET: Ekim, 2022
- GSB. (2022a). Avrupa Konseyi 17. Spordan Sorumlu Bakanlar Konferansı, <https://uogm.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/253870/avrupa-sporuna-yon-veren-avrupa-konseyi-17-sporan-sorumlu-bakanlar-konferansi-ilk-defa-turkiyede-duzenlendi.aspx>, ET: Kasım, 2022.
- GSB. (2022b). Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Merkezleri Yönetmeliği, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220526-2.htm>, ET: Ocak, 2023.
- GSB-EAKGM. (2022). Gündem-Biz Bir Takımız Projemiz Devam Ediyor, <https://eakgm.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/248780/biz-bir-takimiz-projemiz-devam-ediyor.aspx>, ET: Mayıs, 2023.
- GSB-UOGM. (2017). Türkiye Almanya Bilgi Değişimi Projesi [Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ)]. Uluslararası Projeler, <https://uogm.gsb.gov.tr/Sayfalar/3264/3263/uluslararasi-projeler.aspx>, ET: Aralık, 2021.
- GSB-UOGM. (2019a). Mülteci ve Türk Gençlerinin Sosyal Uyumunun ve Katılımın Sporla Güçlendirilmesi, Uluslararası Projeler <https://uogm.gsb.gov.tr/Sayfalar/3264/3263/uluslararasi-projeler.aspx>, ET: Aralık, 2021.
- GSB-UOGM. (2019b). Spor ile Sosyal Uyum, Geçici ve Uluslararası Koruma Altındaki Bireyler ve Ev Sahibi Toplum İçin Spor ile Sosyal Uyumunu Güçlendirme Projesi, <https://sporile-sosyaluyum.gsb.gov.tr/Sayfalar/3665/3664/proje-hakkinda.aspx>, ET: Kasım 2022
- GSB-UOGM. (2020). 2020 Avrupa Konseyi Spordan Sorumlu Bakanlar Konferansı, <https://uogm.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/216563/2020-avrupa-konseyi-sporan-sorumlu-bakanlar-konferansi.aspx>, ET: Kasım, 2022.
- GSB-UOGM. (2021). Uluslararası Projeler, [Url:uogm.gsb.gov.tr/Sayfalar/3264/3263/uluslararasi-projeler.aspx], ET: Aralık, 2021.
- GSB-UOGM. (2021a). 2021 Erasmus+ Spor Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi. <https://uogm.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/230763/2021-erasmus-spor-bilgilendirme-toplantisi-gerceklestirildi.aspx>, ET: Mayıs, 2022.
- GSB-UOGM. (2021b). Avrupa Spor Şartı Güncellenerek Kabul Edildi. <https://uogm.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/244211/avrupa-spor-sarti-guncellenerek-kabul-edildi.aspx>, ET: Kasım, 2022.
- GSB-UOGM. (2022a). Dayanışma için Spor Projesi, <https://uogm.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/252866/mayis-da-baslayan-dayanisma-icin-spor-projesi-tum-hiziyla-devam-ediyor.aspx>, ET: Kasım, 2022.
- GSB-UOGM. (2022b). Dayanışma için Spor Projesi <https://uogm.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/253672/dayani>

- sma-icin-spor-projesi-kapsaminda-egitici-ve-personel-egitimi-gerceklestirildi.aspx, ET: Kasım, 2022.
- GSB-UOGM. (2022c). NEXUS-Kariyer Rehberliği ve Sosyal Uyum Projesinin Bursa'da Kapanış Toplantısı Gerçekleştirildi, <https://uogm.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/253794/nexus-kariyer-rehberligi-ve-sosyal-uyum-projesinin-bursada-kapanis-toplantisi-gerceklestirildi.aspx>, ET: Kasım, 2022.
- GSB-UOGM. (2022d). Göç ve Kültürlerarası İşbirliği Konulu Uzman Değişimi Programı, <https://uogm.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/253541/goc-ve-kulturlerarası-isbirligi-konulu-uzman-degisimi-programi.aspx>, ET: Kasım, 2022.
- Güler, H. (2020). Göç ve Entegrasyon: Türkiye'de "Uyum" ama Nasıl? *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 11 Ek Sayı-1, 245-268. DOI: 10.36543/kauibfd.2020.ek1.012
- IOC. (2021). Refugee Olympic Athletes Team Tokyo 2020, <https://olympics.com/ioc/news/29-refugee-athletes-to-send-a-message-of-solidarity-and-hope-to-the-world-at-the-olympic-games-tokyo-2020>, ET: Mayıs, 2023.
- IOC. (2022). IOC Mülteci Olimpiyat Takımı, <https://olympics.com/ioc/news/olympic-refuge-foundation-and-ioc-refugee-olympic-team-honoured-with-2022-princess-of-asturias-award-for-sports>, ET: Mayıs, 2023.
- IOC-RİO. (2016). Mülteci Olimpik Sporcular Takımı (ROA). <https://olympics.com/ioc/news/refugee-olympic-team-to-shine-spotlight-on-worldwide-refugee-crisis>, ET: Ocak, 2022.
- İnceliler, N. D. (2019). 1923 Yılından Bugüne Türkiye'nin Uluslararası Göç Politikaları ve Sosyal-Ekonomik Etkileri, (Yüksek Lisans Tezi), Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İstanbul Bilgi Üniversitesi Göç Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Bağlantılar, Uluslararası Kuruluşlar [Url:<https://goc.bilgi.edu.tr/tr/baglantilar/3/uluslararası-kuruluslar/>] ET: Ocak, 2022.
- İstanbul Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü (2017). Sosyal Uyum ve Gençlik Katılımı Projesi, <http://istanbul.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/116530/genclik-ve-spor-bakanligi-ile-unicestfen-sosyal-uyum-ve-genclik-katilimi-projesi.aspx>, ET: Kasım, 2022.
- Kaplan, P. (2022). "Spor ile Sosyal Uyum Projesi'yle 240 çocuğa eğitim verildi". <https://www.pervinkaplan.com/detay/spor-ile-sosyal-uyum-projesiyle-240-cocuga-egitim-verildi/21104>, Yayın Tarihi:09.02.2022, ET: Kasım, 2022.
- Kartal, P. (2020). Bir Hak Olarak Spor Faaliyeti. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 26 (2), 537-570. DOI: 10.33433/maruhad.826980
- Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Süirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Kilis Gençlik ve Spor Kulübü (2020). Projeler, <https://kilis.gencliksk.org/sayfa-devam-eden-projelerimiz-61.html>, ET: Mayıs, 2023.
- Koçan, A. ve Kırhoğlu, M. (2020). Suriyeliler ve Sosyal Uyum: Scudder'in Çerçevesinden Bir Değerlendirme. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(4), 1855-1885.
- Müftüler, M. ve Koca Arıtan, C. (2020). Yenilenen Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Programlarının Uluslararası Politikalar Kapsamında Analizi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 159-176. DOI: 10.25307/jssr.774618
- Özbey, Ö. ve Göküş, M. (2022). Kamu Hizmeti Olarak Gençlik ve Spor Bakanlığı Faaliyetlerinin İncelenmesi: Spor Hizmetleri Örneği. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 113-128. DOI: 10.33459/cbubesbd.1064451
- Parlar, F. M., ve Çelebi, M. (2017). Gençlik Liderlerinin Liderlik Davranışları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(61), 418-432
- Sağlık Bakanlığı (2022). Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, <https://disab.saglik.gov.tr/TR-93896/bakanligimiz-ile-alman-uluslararası-isbirligi-kurumu-giz-arasında-imzalanen-protokol.html>, ET: Aralık, 2022.
- SGDD-ASAM (2020). Geçici ve Uluslararası Koruma Altındaki Bireyler ve Ev Sahibi Toplum için Spor ile Sosyal Uyumunu Güçlendirme Projesi, URL:sgdd.org.tr/projeler/gecici-ve-uluslararası-koruma-altındaki-bireyler-ve-ev-sahibi-toplum-icin-spor-ile-sosyal-uyumu-guclendirme-projesi/, ET: Aralık, 2021.
- Sözer, Mehmet Akif, (2019). Göç, Toplumsal Uyum ve Aidiyet, *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(28), 418-431
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2021). Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu, <http://www.sp.gov.tr/tr/html/18/Kilavuz+ve+Rehberler/> ET: Haziran, 2023
- Şahanlı Gökdoğan, Ç., Temel, C. ve Akyol, E. (2022). Uluslararası Kuruluşlarda Sporun Rolü. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20 (2), 154-169. DOI: 10.33689/sportmetre.1020697
- Şimşek, H. ve Kula, S. S. (2018). Türkiye'nin Göçmen Politikasında İhmal Edilen Boyut: Eğitsel Uyum Programı, *Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 5-21. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aeuibfd/issue/41906/505306>, ET: Ocak, 2022
- Taş, H. Y. ve Özcan, S. (2018). Suriyeli Göçmen Sorunlarının, Sosyal Politikalar Bağlamında Analizi. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 7 (17), 36-54. DOI: 10.31199/hakisderg.409860
- Taş, İ., Şemşit, S. ve Eylemer, S. (2013). Avrupa Birliği Örneğinde Uluslararası Spor Politikasının Gelişimi: Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Boyut. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 4 (9), 136-151. https://dergipark.org.tr/en/pub/vizyoner/issue/23008/246057#article_cite, ET: Kasım, 2022.

- Taş, P. (2021). *Türkiye’de Suriyeli Göçmenlerin Toplumsal Uyumuna Yönelik Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi*, (Yüksek Lisans Tezi) Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman.
- Temel, C., Doğaner, S., Namlı, A. ve Balcı V. (2015). Gençlik Kampı Liderlerinin, Liderlik Davranışlarının Katılımcı Algılarına Göre Değerlendirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(2), 28-36.
- The International Platform on Sport and Development (2008). Harnessing the power of sport for development and peace: Recommendations to governments https://www.sportanddev.org/sites/default/files/downloads/rtp_sdp_iwg_harnessing_the_power_of_sport_for_development_and_peace.pdf ET: Ocak 2023
- The International Platform on Sport and Development (2023). Sport and refugees, <https://www.sportanddev.org/thematic-areas/sport-and-refugees> ET: Temmuz 2023
- TMOK. (2022). Dayanışma İçin Spor Projesi <https://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Haber-Detay/Dayanisma-Icin-Spor-Projesi/11634>, ET: Aralık, 2022.
- TUA. (2022). Türkiye Ulusal Ajansı. <https://www.ua.gov.tr/programlar/firsatlar/erasmus-spor-alaninda-destekler/> ET: Aralık, 2022.
- Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun. (2001). Kanun No.4662 <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4662.html>, ET: Kasım, 2022.
- Türk Kızılay. (2017). Göç ve Mülteci Hizmetleri Müdürlüğü. Göç İstatistik Raporu. URL:https://www.kizilay.org.tr/Upload/Dokuman/Dosya/88360142_goc_istatistik_raporu-mayis-2017.pdf, ET: Kasım, 2021.
- Türkkahraman, M. ve Tutar, H. (2009). Sosyal Değişme, Bütünleşme ve Çözülme Bağlamında Toplumda Farklı Kültür ve Anlayışların Yeri ve Önemi. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 1 (1). <https://dergipark.org.tr/pub/uaifd/issue/21587/231801>, ET: Ocak, 2022.
- Uğur, A., Sönmez Çalış, Ö. A., ve Yiğit, B. (2017). Yerel Yönetimlerin Göçmenlere Yönelik Uygulamaları: Sakarya Büyükşehir Belediyesi Örneği. Geçmişten Günümüze Sakarya: Uluslararası Sakarya Sempozyumu içinde, (s. 705-716). Sakarya.
- UNHCR. (2022). Türkiye Bilgi Notu, <https://www.unhcr.org/tr/wp-content/uploads/sites/14/2022/11/Bi-annual-fact-sheet-2022-09-Turkiye.pdf>, ET: Kasım 2022
- UNICEF. (2019). Ergen Katılımı ve Sosyal Uyum, <https://www.unicef.org/turkiye/ergen-kat%C4%B1%C4%B1m%C4%B1-ve-sosyal-uyum>, ET: Aralık, 2021.
- USAID (2023). The role of sports as a development tool, https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNADE352.pdf, ET: Ocak, 2023
- Ustabaşı Gündüz, D. ve Çıfci, H. K. (2021). Yerel Yönetimlerin Göçmenlere Yönelik Sosyal Hizmet Uygulamalarının Karşılaştırılması: G20 Ülkeleri ve Türkiye. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 7 (1), 10-58. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gad/issue/63187/811236>, ET: Kasım, 2022.
- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu. (2013). Kanun No. 6458, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/04/20130411-2.htm>, ET: Kasım, 2022.
- Yaşar, T. S., Şemşek, N.S., Bilen, O., Çalık, F., ve Kaya, A. (2018). Göçmen Çocukların Spor Yoluyla Toplum Kazandırılması. ERPA International Congresses on Education, Istanbul, 588-594.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yılgin, A., Alpulu, A. ve Demirci, C. (2022). Dezavantajlı Çocukların Spor Eğitim Projesi ile Sosyal Uyumlarının İncelenmesi. *Eurasian Research in Sport Science*, 7(2), 90-99. DOI: 10.29228/ERISS.23
- Yılmaz, A. (2014). Uluslararası Göç: Çeşitleri, Nedenleri ve Etkileri. *Journal of Turkish Studies*, 9(2), 1685-1704.
- Zouaoui, M. (2015). Göçmenlere Yönelik Yerel Politikalar, Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Kadiri Konferansı/Kent ve Göç, 13-14-15 Kasım 2015 Kadiri / Osmaniye

CLASSROOM MANAGEMENT MODELS IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

Selim CİDAL ✉

Mehmet Akif Ersoy Junior High School, Bayat, Çorum, Turkey.

 0009-0007-2158-5350

Abstract: *In this study, qualitative research method was used and a literature review was conducted and the documents obtained were examined. Classroom management models (reactive, preventive, developmental and holistic) that can be used in the field of physical education and sports were selected. There was attempted to create a conceptual framework about the place of classroom management models in physical education and sports lessons. Physical education and sport lesson is an important lesson to develop students' motor skills, promote a healthy lifestyle and strengthen their social skills. The use of effective classroom management models in Physical education and sport can improve students' learning experiences while increasing their participation. This study is important in terms of discussing the classroom management course that physical education and sports teachers take in their undergraduate education in the context of classroom management models, which is a special field. In conclusion, although there are differences between classroom management models, it is concluded that more than one model can be used together in physical education and sports lessons. Physical education and sport teachers can use reactive, preventive, developmental and holistic classroom management models individually or in combination by designing them appropriately. In addition, classroom management models can be used to effectively manage students' behavior and positively influence the learning environment. The conducted and prospective studies will help physical education and sport teachers and candidates to select and use classroom management, classroom management strategies and models..*

Keywords: *Reactive Model, Preventive Model, Developmental Model, Holistic Model*

Citation : Cidal, S. (2023). Classroom Management Models in Physical Education and Sports. *International Journal of Physical Education Sport and Technologies*, 4(1), 32-46.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPORDA SINIF YÖNETİMİ MODELLERİ

Özet: Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve literatür taraması yapılmış, ulaşılan belgeler incelenmiştir. Beden eğitimi ve spor alanında kullanılabilecek olan sınıf yönetimi modelleri (tepkisel, önlemsel, gelişimsel ve bütünsel) seçilmiştir. Sınıf yönetim modellerinin, beden eğitimi ve spor derslerindeki yeri ile ilgili bir kavramsal çerçeve oluşturulmaya çalışılmıştır. Beden eğitimi ve spor dersi, öğrencilerin motor becerilerini geliştirmek, sağlıklı bir yaşam tarzını teşvik etmek ve sosyal becerilerini güçlendirmek için önemli bir derstir. Beden eğitimi ve spor derslerinde kullanılan etkili sınıf yönetimi modelleri ve stratejileri, öğrencilerin gelişimlerini destekleyebilir, öğrenme deneyimlerini iyileştirebilir ve derse katılımı artırabilir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin lisans eğitimlerinde aldıkları sınıf yönetimi dersini, özel bir alan olan sınıf yönetimi modelleri bağlamında ele alarak tartışmaya açmak bakımından bu çalışma önemlidir. Sonuç olarak, sınıf yönetimi modelleri arasında farklılıklar olmakla birlikte, beden eğitimi ve spor derslerinde birden fazla modelin beraber kullanılabileceği değerlendirilmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri, tepkisel, önlemsel, gelişimsel ve bütünsel sınıf yönetimi modellerini uygun şekilde tasarlayarak tek tek ya da kombine olarak kullanabilirler. Alanda yapılan ve yapılacak olan yeni çalışmalar, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve adaylarının sınıf yönetimi, sınıf yönetimi stratejileri ve modellerini seçmelerine ve kullanmalarına yardımcı olabilir.

Anahtar kelimeler: Tepkisel Model, Önlemsel Model, Gelişimsel Model, Bütünsel Model

Günümüzde eğitim kurumları öğrencilerin potansiyelleri, bireysel ilgileri ve yetenekleri ortaya çıkarabilmeleri ve öğrencilerin mümkün olabildiğince geliştirmeleri temelinde hareket ederler ancak bunu gerçekleştirebildiklerini söylemek güçtür. Bunun gerçekleşebilmesi fırsat eşitliği ile ilgili olmakla birlikte eğitimden her öğrenci eşit bir şekilde faydalanamaz. Bunun birçok nedeni olabilir. Bireysel farklılıklardan sosyo-ekonomik durum ve ülkenin eğitim ile ilgili mevcut politikaları ve yasal düzenlemeleri bu durumun pozitif veya negatif yönde oluşmasına zemin hazırlayabilir. Toplumsal bir kurum olan eğitim, programlı bir şekilde öğrencilere beceriler kazandırmaya çalışır. Bu beceriler en genel bakış açısıyla bilişsel, devinışsel, duyuşsal moral ve etik gelişime yöneliktir. Kazandırılması hedeflenen beceriler çeşitlilik gösterebilir, bunlardan biriside değerler eğitimidir, 2018 yılında güncellenen öğretim programlarında değerler eğitimine de yer verilmiştir (MEB, 2018a, 2018b). Bu açıdan bakıldığında eğitim sisteminin

temel aktörleri olan öğretmenlerin genel olarak, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin de özel olarak önemli rolleri olduğu söylenebilir. Saban'a göre eğitimin amacı, çocuklardaki farklı ilgileri, ihtiyaçları ve yetenekleri ortaya çıkarmak ve onları sınıftaki öğrenme-öğretme sürecinin temelleri olarak kullanmaktır (Çelen vd., 2010). Beden eğitimi ve spor dersleri de eğitimin amaçlarına hizmet etme amacıyla eğitim programı içerisinde yer alan derslerden birisidir. Bu bakımından öğrencilerin kendilerini geliştirme ve gerçekleştirme imkanını çokça buldukları ders beden eğitimi ve spor dersidir. Öğretmenlerin ve özellikle beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ders ve sınıftaki tutum ve davranışları öğrencilere kendilerini geliştirme ve gerçekleştirme imkanı verebilmesi açısından önemlidir. Öğretmen merkezli öğretim yaklaşımlarının dışına çıkıldığı oranda bir etki yaratılabilir. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri lisans eğitimleri sürecinde aldıkları sınıf yönetimi derslerini öğretmenlik mesleğine atıldıklarında ne kadar uygulaya-

bilmektedirler? Bu soruya özel bir araştırma yaparak cevap verilebilir ancak beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin bu soruya verdikleri cevapların betimsel analizlerinden daha önemli olan bir konu vardır, o da öğrenilenlerin ne kadarının uygulanabildiğidir. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri derslerinde uygun bir sınıf yönetimi modeli ortaya koyabilirlerse beklenen hedeflere ulaşabilirler, bu konu üzerine odaklanmak ve tartışmak oldukça önemlidir.

Yazılı metinler ve kuramsal bilgiler sınıf yönetimi ve modellerinin eğitimdeki yerinin oldukça önemli olduğunu göstermektedir (Akar vd., 2010; Aksoy, 2001; Başar, 2005; Demirtaş & Kahveci, 2010; Ercoşkun & Ada, 2014; Gülünay Sivri, 2012; Sarıtaş, 2003; Ünal & Ada, 2003; C. Yıldırım, 2012; Yüksel, 2013). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleklerini icra ederlerken lisans eğitimlerinde aldıkları sınıf yönetimi dersinin önemini özel bir alan olan sınıf yönetimi modelleri bağlamında ele alarak kuramsal bir temel ve bir bakış açısı oluşturmak amacıyla tartışmaya açılması gerektiği düşünülmektedir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri, günümüzdeki değişen öğretmen rolleri (beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin rolleri) bakımından yani tek bilgi kaynağının kendileri olmadığı gerçeğinden hareketle kendilerine çağa uygun yeni roller üstlenmeleri ve bu rolleri gerçekleştirmeleri gerekmektedir.

Bilmek ve bilmekle ilgili zihinsel süreçlerin işe koşulduğu yaşam biçimleri elbette önemsiz değildir ne var ki pratikten yoksun olduğunda bilgi anlamsızlaşmaktadır. İkisinin de bir birini desteklediği, uyumlu ve ilişkili olduğu bir günlük yaşam kültürünün oluşturulmasında özellikle beden eğitimi ve spor dersi ideal olan biçimde yürütüldüğünde etkili olabilir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenin öğrencilerin gelişimlerinde ve başarılarında önemli yeri vardır, sınıflarını etkili bir şekilde yönettiklerinde öğrencilerin başarıları ve gelişimlerdeki etki daha da fazla olacaktır. Bu amaçla, sınıf yönetim modellerinin,

beden eğitimi ve spor derslerindeki yeri ile ilgili bir kavramsal çerçeve oluşturulmaya çalışılmıştır.

Önce tanımlayıcı bilgiler derlenmiş alanda çalışanların dile getirdikleri ortak noktalar belirlenmiştir. Daha sonra ise sınıf yönetimi ile ilgili çalışma örneklerine yer verilmiştir.

Sınıf Yönetim Modelleri

Tepkisel Model

Ödül ve ceza kullanarak istenmeyen öğrenci davranışlarını, ortadan kaldırmaya çalışan sınıf yönetimi modellerinden birisidir. Öğretmenin, istenmeyen öğrenci davranışlarına tepki olarak ortaya koyduğu karşı davranıştır (Başar, 2005; Sarıtaş, 2003; Şentürk, 2006; Ünal & Ada, 2003; Yegin, 2007; C. Yıldırım, 2012).

Bu modelde öğretmen, grupla ilgilenmez, bireye yönelir. Klasik sınıf yönetimi uygulamalarını içeren bu model, öğrenci ile iletişimde arzu edilmeyen sonuçlar doğurduğundan eleştirilmektedir. Derslerde sınıf ortamını tepkisel model ile uygun hale getirmeyi düşünen her öğretmenin bilmesi gereken en önemli şey, her tepkinin bir karşı tepkisi olacaktır ve bunu akıllarından çıkarmamalıdır.

Tepkisel modeli çok sık kullanan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri düşüktür (Başar, 2005). Bu modelle öğretmenler aslında sınıf içinde oluşan istenmeyen davranışların değiştirilmesini amaçlarlar ancak ortaya çıkan durum bu amacı gerçekleştirememeye bile neden olabilir.

Öğretmenin olayların nedenlerinden çok sonuçları üzerinde durması ve tepkilerini ağırlıklı olarak bireye yöneltmesi, istenmeyen davranışlara karşı daha çok cezalandırma yöntemine başvurması, kuralları amaç haline getirmesi ve tartışmasız uygulamaya çalışması tepkisel modele uygun olarak gösterilen sınıf yönetimi davranışlarıdır (Şentürk, 2006). Derste söz istemeden konuşan öğrenciye ders boyunca söz vermeyen öğretmenin sınıf yönetimi konusunda eksiklerinin olduğu değerlendirilebilir (Ağaoğlu, 2007).

Önlemsel Model

Sorun olabilecek her türlü durumu önceden kestirebilme düşüncesine dayanan bir bakış açısıyla sınıf düzeni oluşturma esasına dayanır. Bu modelde, istenmeyen davranış ve durumları önlemek için kurallar konulur (Başar, 2005; Sarıtaş, 2003; Şentürk, 2006; Ünal & Ada, 2003; Yegin, 2007; C. Yıldırım, 2012). Sınıfta karşılaşılabilecek sorunlara karşı önceden planlı önlemler alma modeli şeklinde de açıklanabilir. Örneğin; dersin başında konu ile ilgili küçük bir öykü ile derse başlamak öğrencilerin dikkatini anlatılacak konuya çekebilme ve istenilen sınıf ortamını yaratmaya yardımcı olabilir (Ağaoğlu, 2007). Önlem alma işi abartılı olmamalı ve öğrenciyi sıkıkmamalıdır. Öngörülme durumlarında bu model etkisiz kalabilmektedir. Aşırı önlem alma çabaları, önlemlerin içinde boğulmaya da neden olabilir. Bu modelde öğretmen olayların sonuçlarından çok nedenleri üzerinde durarak ve tepkilerini ağırlıklı olarak bireye değil olaya yönelterek sınıfını yönetir.

İstenmeyen davranışlara karşı daha çok sevgi ve saygı yaptırımlarını kullanır. Bu model önceden planlanarak kullanıldığında, sınıfta istenmeyen durumların (davranışların) ortaya çıkması önlenir (Şentürk, 2006). Bireyden çok gruba yönelik etkinliklere dayalı olan bu modelde, öğretmenin aşırı önlem alması durumunda, öğrencilerin eğitim ortamından sıkılmaları ya da okul dışı yaşamda karşılaşılabilecekleri sorunlar hakkında bilgisiz kalmalarına neden olabilir. Öğrencilerin derste birbirleriyle konuşmalarını önlemek amacıyla birbirlerini görebilmelerini engelleyecek şekilde oturmaları, öğretmenin aşırı derecede önlem almasına bir örnektir (Ağaoğlu, 2007). Bu modelde sınıf etkinlikleri “kültürel sosyalleşme süreci” olarak ele alır. Sınıf ortamında istenmeyen davranışın oluşmasını önleyen bir sosyal sistem oluşturulur (Ünal & Ada, 2003).

Gelişimsel Model

Bu model, sınıf yönetimi sürecinde öğrencilerin gelişimsel özelliklerinin dikkate alındığı ve ana unsur olarak görüldüğü sınıf yönetimi modelidir (Başar, 2005; Sarıtaş, 2003; Şentürk, 2006; Ünal & Ada,

2003; Yegin, 2007; C. Yıldırım, 2012). Bu model dört aşamadan oluşur. Birinci aşama öğretmenin yönlendirilmesi ve en çok ihtiyaç duyulan, nerede, nasıl davranılacağına, öğrenciler tarafından sorumlulukların öğrenildiği, yaklaşık olarak 10 yaşına kadar olan süreyi kapsar. İkinci aşama; 10-12 yaş arasını içerir. Bu dönemde öğrenciler olgunlaşma yoluna girmektedir, bu nedenle sınıf yönetimine verilen ağırlık azalır. Üçüncü aşama; 12-15 yaş arası dönemdir. Bu gelişim düzeyinde öğrencilerin takdir edilme, beğenilme istekleri ön plana çıkar. Zaman zaman davranışlarıyla öğretmeni zor durumda bırakabilir. Dördüncü aşama ise lise yıllarını kapsar. Bu dönemde arkadaşların etkileri giderek artarken, anne - babaların, öğretmenlerin etkileri azalır. Bu dönemler öğretmenler için sorunlu geçer (Ünal & Ada, 2003; Yegin, 2007). Öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişim evrelerine uygun olarak sınıf içi etkinliklerin tasarlanması gerekir. Öğrencilerin gelişim özelliklerinin dikkate alınması ve öğrencilerden gelişim düzeylerine uygun davranışlar beklenmesi başarıyı artırır. Dersleri öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyine uygun olarak planlama ve uygulama, sınıftaki kuralları belirlerken ve öğrencilere sorumluluklar verilirken onların gelişim özelliklerini ön planda tutma, öğrencilerden gelişim seviyelerine uygun davranışlar isteme ve bekleme, çeşitli etkinliklerde öğrencilerin bireysel gelişim özelliklerini de dikkate alma bu modele uygun öğretmen davranışlarıdır (Şentürk, 2006). Örneğin; ilköğretimin ilk yıllarında öğrencilere yaptırılacak etkinliklerde ve sınıf içi kurallarda öğrencilerin somut işlem basamağında olduklarının göz önünde bulundurulması, gelişimsel yaklaşıma uyulması anlamına gelebilir (Ağaoğlu, 2007).

Bütünsel Model

Önlemsel modelle ilişkili olan bu model, gerekli olduğu zamanlarda öğretmenin diğer modellere uygun davranışları kullanabileceği düşüncesine dayanır. Sınıf veya ders ortamında tercihen istenmeyen davranış ve durumları önlemek üzere bu durumun ortaya çıkmasına neden olan faktörlerin ortadan kaldırılmasıdır. Daha da önemlisi bu modelde öğrencilerin gelişimsel özellikleri dikkate

alınır (Başar, 2005; Sarıtaş, 2003; Şentürk, 2006; Ünal & Ada, 2003; C. Yıldırım, 2012). Bir çeşit karma sınıf yönetim modelidir (Yüksel, 2013). Öğretmen aslında bu modelde sorun veya sorunları durumsal bakış açısıyla ele alır ve durumun ortadan kalkması veya değişmesi ile sorunların da ortadan kalkacağına farkındadır. Sınıfın ve ders yapılan yerin çevresiyle birlikte ele alınması gerekmektedir. Burada beklenen, öğretmenin tepkisel modele dayalı davranışları en düşük düzeylerde, önlemsel ve gelişimsel modele dayalı davranışları ise en yüksek düzeylerde göstermesidir (Martin, 2000'den akt. Şentürk, 2006). Bu modelde ayrıca, sınıfın çevresinin sınıf içine etkisi de göz önünde bulundurularak öğrencilerin okul, aile ve arkadaş çevresi dikkate alınır (Ağaoğlu, 2007).

Açık bir sistem olarak eğitim sistemi toplumsal beklenti ve ihtiyaçlara uygun bireyler geliştirmeye çalışır bunları da açık ve gizli işlevleri ile yerine getirir. Bu işlevlerden çok belirgin olanı kültürel mirası biriktirmek ve aktarmaktır. Öğretmenler bu bakımdan kültürün yeniden üretilmesini toplumun küçük bir modeli olan sınıflarda ve dersliklerde sağlarlar. Söz alarak konuşmadan, sıradaki oturuş biçimlerine kadar birçok tutum ve davranış kapsamaktadır. Öğrencilerin davranışları bireysel farklılıklara bağlı olarak çok çeşitli biçimlerde ortaya çıkabilir, bir modelin uygulanması ile sonuç alınamayan olumsuz davranış diğer bir model kullanarak değiştirilebilir, sonuç alınabilir.

Özellikle küçük yaş gruplarında öğretmenin öğrenci davranışlarını yönetmede oldukça etkili olduğu söylenebilir, bu bakımdan okulun ilk yıllarında öğretmenlerle karşılaşan öğrencilerin ilerleyen yaşlarında nasıl bir birey olacağı, bu ilk etkileşimlere bağlı olacağı akıldan çıkarılmamalıdır. Öğrencilerin öğretmenleri ile karşılaştıkları ilk anlar bir yarı yılın ve yılın tamamının nasıl geçirileceğinin ip uçlarını vermektedir. Öğretmenlik uygulaması sürecince öğretmen adaylarının okul ortamını benimsemeleri, öğretmen rolünün gerektirdiği davranışları ortaya koymalarının istenmeyen davranışların ortaya çıkmasını engelleyebileceği de akıldan çıkarılmamalıdır. İyi yetişmiş bir öğretmen adayı sınıf ve dersin yönetiminde öğrencilerin davranışlarını analiz

edebilir, farklı öğrenci yaklaşımlarına göre sınıf yönetim modelini belirleyebilir.

Beden eğitimi ve spor derslerinde öğretmen tarafından seçilen ve uygulanan sınıf yönetim modeli klasik sınıf ortamından çok farklı özellikleri olması nedeniyle daha da kritik bir öneme sahiptir. Tek başına mükemmel bir sınıf yönetim modelinden söz etmek mümkün değildir. Aktif ve hareket temelli bir ders ortamında ister istemez kimi zaman tepkisel, kimi zaman önlemsel kimi zaman gelişimsel kimi zamanda bunların bir sentezi olan bütünsel modelle sınıfların ve derslerin yönetilebileceği bilinmelidir. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri genel anlamda sınıf yönetimi konusunda (diğer yeterlikler yanında) iyi yetişmiş olmalı, lisans eğitimi boyunca çeşitli simülasyonlar ile öğretmenlik uygulamalarına hazırlanmalı ve öğretmenlik uygulamalarında da bu modelleri denemeleri gerekmektedir.

Model seçimi öğrenci davranışlarına göre karar verilecek bir durummuş gibi algılanmamalıdır. Öğretmenin kişisel özellikleri ve aldığı eğitim, iş ahlakı ve etik konulara bakış açısı da sınıf yönetimi modelinin seçiminde ve kullanılmasında dominant olanı seçmede belirleyici olabilir. Bir diğer önemli konu ise öğretmenin, beden eğitimi ve spor öğretmenin öğrenme-öğretme sürecinde seçmiş olduğu öğretim yöntemi veya yöntemleridir. Beden eğitimi ve spor öğretmeni tarafından seçilen öğretim yönteminin de dersin ve sınıfın iklimini etkileyebileceği göz önünde tutulmalıdır.

Beden eğitimi ve spor derslerinde kullanılan ve genel kabul görmüş öğretim yöntemlerinin temelleri Mosston tarafından 1960'larda atılmıştır. Mosston ve Ashworth tarafından güncellenerek 2010 yılında elektronik baskısı yapılmıştır. "Beden Eğitimi Öğretimi" ders kitabının ilk baskısı 1966'da yayınlanmış ve Spektrum teorisinin ana hatları açıklanmıştır (*Read about Spectrum's History*, 2023). Bu kitapta, beden eğitimi ve spor derslerinde kullanılan özel öğretim yöntemleri yer almaktadır ve bu yöntemler ülkemizde de beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştiren lisans programlarında ders sorumluları tarafında tercih edilmektedir (*Hacettepe*

Üniversitesi AKTS Bilgi Paketi, 2023; Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi AKTS Bilgi Paketi, 2023; Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilgi Sistemi, 2023). Öğretim programları içerisinde yer alan derslerde referans olarak kullanılmaktadır.

Beden eğitimi ve spor derslerinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kullanacağı sınıf yönetim modeli seçimi ve uygulanmasının dersin hedefleri açısından oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Yöntem

Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve belge inceleme gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (A. Yıldırım & Şimşek, 2016). Literatür taraması yapılmıştır. Beden eğitimi ve spor derslerinde, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kullanabileceği sınıf yönetim modelleri ile ilgili çalışmalar Dergipark, Google Akademik ve YÖK Tez veri tabanlarında “Tepkisel Model” Tepkisel Yaklaşım” “Önlemsel Model”, Önlemsel Yaklaşım”, “Gelişimsel Model”, “Gelişimsel Yaklaşım “Bütünsel Model” “Bütünsel Yaklaşım” kelimeleri taranmıştır. Yapılan taramalar sonucunda ulaşılan makalelerden ve tezlerden çalışmanın konusunu tartışmaya katkı sağlayacak olanlar seçilmiş ve literatür oluşturulmuştur. Sınıf yönetiminin özel konu alanı olan sınıf yönetimi modeli ile ilgili çalışmalar (belgeler) incelenmiştir.

Beden eğitimi ve spor dersleri örgün eğitim içerisinde özel yetenek gerektiren bir alan olması nedeniyle (müzik, resim gibi dersler hariç olmak üzere) diğer derslerden birçok bakımdan farklıdır, derslik, hareket alanı ve içeriği ile yaşam becerileri kazandırmada kritik öneme sahiptir. Sözü edilen bu özellikler ve daha birçok özelliği beden eğitimi ve spor dersini özel kılmaktadır. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri de diğer öğretmenler gibi sınıflarını yönetmek zorundadırlar. Diğer branşlarda kullanılan sınıf yönetim modellerinin, beden eğitimi ve spor dersinde de kullanılıp kullanılmayacağı kuramsal temellere ve literatüre dayanarak açıklanabilir mi? Sorusu bu

çalışmanın temel problem durumu olarak belirlenmiştir.

Literatür

Sınıf Yönetimi ve İlgili Çalışmalar

Akar vd. (2010) öğretmenlerin sınıf yönetimleri yaklaşımları ve deneyimleri ile ilgili olarak yaptığı çalışmada beş temel boyut olduğunu ve bunlarında sırasıyla; (1) Dersin Akışını Bozan Davranışlar, (2) Sınıftaki İlk Günler ve Motivasyon (3) Fiziksel Ortam, (4) Kurallar ve Alışlagelmiş Sınıf-içi Uygulamalar ve (5) Veli-Öğretmen-Okul İlişkisi olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin sınıf yönetimleri ile ilgili davranışlarının tek bir boyutla açıklanamayacağı açıkça görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında öğretmen çevresinden ve öğrencilerinden doğal olarak etkilenmektedir ve etkilenmektedir. Sınıf yönetimi modeli seçimi de ister istemez yukarıda belirtilen boyutlardan da etkilenebilir.

Aksoy (2001) sınıf yönetimi ve disiplin modellerinin dayandığı temel yaklaşımlarıyla ilgili yaptığı çalışmada öğretmenleri müdahaleci, müdahaleci olmayan ve etkileşimsel sınıf yönetimi yaklaşımı olarak incelemiş ve bu yaklaşımların dayandığı felsefi ve psikolojik temeller, öğrenci davranışlarını kontrol etme, sınıf içi kurallar oluşturma, öğretmen ve öğrencinin sorumlulukları ve hakları müdahale bakımından incelenmiştir.

Öğrenci merkezli yani müdahaleci olmayan yaklaşımda felsefi ve psikolojik temel esastır. Bu yaklaşımda birey pasif bir alıcı olmamakla birlikte soran sorgulayandır. Bu yaklaşımda birey kendi potansiyelini ortaya çıkarmaktadır. Öğretmen bu yaklaşımda danışman niteliğindedir. Yine bu yaklaşımda öğretmen ve öğrenci arasında güven ve saygıya dayalı bir ilişki vardır. Öğrenci kendi gelişim düzeyine göre etkinlikler tercih eder ve öğretmen öğrenciye yön verir.

Müdahaleci olan yaklaşım ise geleneksel-davranışçı felsefi ve psikolojik temele dayanmaktadır. Bu yaklaşımda bireyin gözlenebilen ve ölçülebilen davranışları ile çevrenin bireyin davranışları üzerindeki etkisine ön plana çıkmaktadır.

Bu yaklaşımda davranışlar öğretilip değiştirilebilir. Öğrenme gözlenip ölçülebilen şartlar altında gerçekleşirse kontrol edilebilir. Davranışlar pekiştirilme ve ceza durumuna göre öğretilir ve değiştirilebilir. Bireyin davranışları ortamdaki uyarıcılara göre değişiklik gösterebilir. Öğretmen ödül, ceza ve pekiştirici kullanarak öğrenme durumu kontrol eder. Öğretmenin bu davranışları kontrol edebilmesi için kontrol mekanizmasını düzenlemek ve etkili bir şekilde uygulamak zorundadır.

Etkileşimsel sınıf yönetimi yaklaşımı ise hem hümanist hem de geleneksel (davranışçı) felsefi temellere dayanır. Bu yaklaşımda bireyin hem çevresel hem de içsel duygu ve düşünceleri birlikte ele alınır. Demokratik unsurlar kolayca uygulanabilir. Bu yaklaşımda öğretmen ve öğrenci sorumlulukları eşit derecededir. Bu yaklaşımda öncelikle öğrenciler kendi davranışlarını kontrol altında tutarken öğretmenler de öğrencilerin tercih yapmalarına yardımcı olurlar. Tercihlerin iyi olması iyi davranışa kötü olması ise kötü davranışa sebebiyet verir. Öğrencilerle yakinen ilgilenen öğretmenler kötü davranışlar için sorumluluk kabul etmezler. Sınıf içi kurallar öğrenci ve öğretmenle birlikte belirlenirken kurallara uymak zorunludur. Kurallarla ilgili bir problem olduğunda bunu çözmenin en etkili yolu sınıf içi toplantılar yaparak durumu değerlendirmek olabilir. Sonuç olarak öğretmenin, öğrencinin, okulun bulunduğu ortam, sınıftaki öğrenci sayısı, ekonomik ve sosyokültürel durum gibi birçok faktör, yaklaşım ve stratejilerin belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır.

Atıcı (2001) yüksek düşük yetkinlik düzeylerine sahip öğretmenlerin sınıf yönetim stratejileri ile ilgili yaptığı çalışmada istenmeyen davranışlarla başa çıkmada beklenti düzeyi yüksek olan öğretmenlerin olumlu ve uzun süreli baş etme yöntemlerini kullanırken, düşük beklentiye sahip olan öğretmenlerin ise olumsuz baş etme yöntemlerini kullandıkları görülmektedir. Öğretim ortamını etkili kılabilmek için öğretim yöntemini sınıfın fiziki durumunu, istenmeyen davranış yönetimini, öğretmen gözlemleyerek değerlendirmelidir. Yüksek yetkinliğe sahip olan öğretmenler öğrencilerin

başarılı davranışlarını takdir ederken, düşük yetkinliğe sahip olan öğretmenler yanlış davranışlarda öğrenciye doğruyu buldurmak için ısrarcı değillerdir. Öğrencin başarılı olması öğretmenin sınıf yönetimi konusundaki tercihinine bağlıdır.

Babaoğlu ve Korkut (2010) sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ile sınıf yönetimi beceri algıları arasındaki ilişki ile ilgili yaptığı çalışmada öz yeterlik inancı yüksek olan öğretmenlerin sınıf yönetim becerileri de olumludur. Öz yeterlik inancı yük olmayan öğretmenler alanında ne kadar iyi olursa olsunlar derslerinde öğrencilerin başarı düzeyleri düşüktür. Öğretmenin öz yeterlik inancı sınıf atmosferine ve öğrenciye de yansımaktadır. Öğretmenin öğrenci için rol model olduğu unutulmamalıdır. Öğrenme ortamının sağlıklı bir şekilde sağlanabilmesi için öz yeterlik inancının yanı sıra sınıf yönetim stratejisinin ve istenmeyen davranışlarında iyi analiz edilmesi gerekir. Sınıfın fiziki ortamının iyi düzenlenmesi, zamanın ve kaynakların iyi kullanılması gerekmektedir. Bütün bunlara bakıldığında öz yeterlik algısı ile sınıf yönetim beceresi arasındaki ilişkinin olumlu ve anlamlı bir düzeyde olduğu söylenebilir.

Demirtaş ve Kahveci (2010) öğrenci algılarına göre 4. ve 5. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlikleri ile ilgili yaptığı çalışmada 4. ve 5. Sınıf düzeyindeki öğrencilerin kendi sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliliklerine yönelik algıları yüksek düzeydedir. Öğretmenin sınıf kurallarını kısa ve anlaşılır olarak anlatması, öğrenciyi her yönüyle tanınması, öğrencilerin görüş ve önerilerine önem vermesi, yaparak ve yaşayarak öğrenme ilkesine önem vermesi öğrenciler tarafından büyük önem arz etmektedir. Öğretmenin öğrenci tarafından rol-model olarak alınması yoluyla, hayatı boyunca öğrenciye eşlik edebilir. Bu durumda öğretmenin tutumu öğrenciler için büyük öneme sahiptir.

Ekici (2004) İlköğretim I. Kademe öğretmenlerinin sınıf yönetimi profillerinin değerlendirilmesi ile ilgili yaptığı çalışmada çeşitli kaynaklara atıfla öğretmenlerin davranışlarının öğrenciler için çok

önemli olduğunu ve onların tüm eğitim hayatlarını etkileyeceğini belirtilmektedir. Öğretmenin sınıf içindeki olumlu ve olumsuz davranışları öğrenciler üzerinde oldukça etkilidir. Öğretmenlerin sınıf içerisinde göstermiş olduğu davranışlarını kategorize ederek dört farklı profilde (otoriter, takdir edilen, başıboş ve aldırılmaz) ele almıştır. Otoriter profilde sınıfın fiziki durumu nizamidir. Öğrencilere çok fazla izin verilmez. Disiplini sağlamak için eleştiriye açık olmayan uyumlu öğrenciler tercih edilir. Ödül nadiren kullanılır. Ders dışı aktiviteler düzenlemek için fazla mücadele edilmez. Karar verici öğretmendir. Takdir edilen sınıf yönetimi profilinde öğretmen genellikle öğrenciyi kendiliğinden cesaretlendirir. Olumsuz bir ortamda öğrenciyi kibarca uyarır. Kuralların nedenleri açıklanır. Sınıf ortamı iletişim ve eleştiriye açıktır. Öğrenciye karşı anlayışlı ve samimi davranır. Ders dışı etkinlik ve faaliyetlere yönlendirme yoğundur. Öğretmen danışman konumundadır. Başıboş sınıf yönetimi profilinde öğrenciler rahat ve serbesttir. Fazla yönlendirme yapılmaz. Disiplinli değildir. Dersin bölünmesine aldırış etmez. Öğrencilerle iletişimi ders dışında dahi devam eder. Bu profiledeki öğretmenler öğrenciler tarafından sevilir. Öğrenciler istediklerinde herşeyi elde edebileceklerini düşünürler. Sınıfın kontrolü yerine başka şeylerle ilgilenirler, sınıf içi kararlarda akademik değil öğrencilerin duygularına göre karar verirler. Aldırılmaz sınıf yönetimi profilinde öğretmen sınıf içindeki davranışlara fazla kulak asmaz. Öğrencileri disipline etmeye çalışmaz. Öğrencilere karşı samimi davranışlar göstermez, ilgisizdir. Ödevler ve hazırlıkların değersiz olduklarına inanırlar. Özetle, öğretmenin öğrenciler için birer model olduğu unutulmamalıdır. Öğretmen öğrenciyi biçimlendirecek olumlu davranışlar sergilemelidir. Öğretmen eğitimine önem verilmelidir.

Ercoskun ve Ada (2014) Etkili sınıf yönetimi oluşturmada sınıf öğretmenlerinin yeni rollerinin nicel açıdan incelenmesi ile ilgili yaptığı çalışmada sınıf yönetimi dersi alan öğretmenlerin diğerlerine oranla daha etkili olduğu gözlemlenmiştir. Başarılı bir sınıf yönetimi sergilemek isteyen öğretmen

öncelikle öğrenmenin önemini bilmelidir. Öğrencinin sevgi ve saygısını kazanmalıdır. Tutarlı, güvenilir ve öğrencilerin öğrenmelerinde sorumluluk almalıdır.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimleri ile ilgili olarak, öğretmenin seçmiş olduğu sınıf yönetimi yaklaşımı, sınıf yönetimi modeli gibi etkenlerin sınıf yönetiminde önemli rolü vardır (Tan & Arefi, 2021). olduğu belirtilmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri, eşit ve adil olmalıdır, öğrencilerin zihin ve duygu dünyasındaki duruma göre tutum belirlemeleri gerekir. Beden eğitimi ve spor öğretmeni, öğretmeyle sorumlu aynı zamanda sınıf içerisinde bir yöneticidir. Öğrencileri güçlü bir motivasyonda tutmalı, yetenekleri doğrultusunda yönlendirmeler yapmalıdır. Etkili bir sınıf yönetimi için öğretmenin akademik yeterliliği, kişilik özellikleri, iletişim ve organizasyon becerileri gelişmiş olmalıdır.

Tartışma

Bu bölümde literatür bilgilerine dayalı olarak beden eğitimi ve spor derslerinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimlerinin başarılı ve etkili olabilmesi için gerekli olan kavramsal çerçeve dört model (Tepkisel Model, Önlemsel Model, Gelişimsel Model, Bütünsel Model) için ayrı ayrı ele alınmıştır.

Tepkisel Model ve Beden Eğitimi ve Spor

Tepkisel model gruptan çok bireye yönelik, istenmeyen öğrenci davranışlarının değiştirilmesini amaçlar. Ödül ve ceza yöntemi kullanılarak tartışmasız kuralların amaç haline getirildiği modeldir (Başar, 2005; Gülünay Sivri, 2012; Sarıtaş, 2003; Şentürk, 2006; Ünal & Ada, 2003; Yegin, 2007; C. Yıldırım, 2012).

Bu modelin “İstenmeyen durum ve davranışların değiştirilmesi” ile ilgili aslında ilkel davranış şekilleri olarak da değerlendirilen, davranışın ortaya çıkmasının nedenleri üzerinde bir değerlendirmenin olmadığı, doğrudan engelleme isteğine yöneliktir, daha çok “Ödül ve ceza” araçları ile beslenerek bir kontrol sağalamaya ve istenen davranışa yöneltme beklentisi bulunmaktadır. Artık ne doğrudan ödülün ne de cezanın etkili olduğu bir çağdayız, gelişmemiş

ve gelişmekte olan toplumlarda zaman zaman işe yarayabilecek bu yonetim anlayişının her zaman işe yarayacağı duişunulemez. “Kalabalık sınıflarda” oğretmenlerin çoğunlukla başvurdukları bir model olmakla birlikte beden eğitimi ve spor derslerinin özel yapısı (klasik sınıf değildir) nedeniyle uygulamaya atfedilen önem dolayısıyla ve tepkilerin bu dersin özelliğine göre uyarlanması ile etkili bir sınıf yonetimi sergilenebilir, “Bireye yonelik”, performanslar ve beceri oğrenme bireye ilişkin sureçleri içermektedir sınıfın bu bireysel oğrenmeleri gerçekteşirecek düzeyde diğer oğrencilere de uygun bir oğrenme ortamı oluşturması açasından oldukça önemlidir, her ne kadar askeri anlamda bir disiplin ve katı kurallar bütünü olarak görülmese de oğrencilerin ilgili becerileri oğrenebilmeleri için uygun çalışma ortamının sağlanması gerekir. “Sınıf yonetimi zayıf oğretmenler”in yalnızca kontrolü elde tutmak için kullanacakları bir model olarak değerlendirilen bu model becerilerin gereken kalitede oğrenilmesini sağlamada zayıf kalabilir. Oğretim yonteminin tüm inceliklerini anlamış ve kavramış bir beden eğitimi spor oğretmeni için aslında bir sınıf yonetimi sorununun olmaması gerekir. Çünkü komut yontemi ile işlenen bir beden eğitimi ve spor dersinde işlem basamakları ve sureç kesin hatlarla ve katı kurallarla örüldüğür zaten. Sorun bu katı kurallar ve kesin hatlarla belirlenmiş hata kabul etmeyen becerilerin oğrenilmesine hazır olmayan oğrencilerle böyle bir dersin işlenmeye çalışılmasıdır. Oğrencinin sınıf düzeyi gelişim durumu ve akranlarından geride veya ileride oluşu komut yontemiyle işlenen bir derste sınıf yonetim sorunlarının ortaya çıkmasına zemin hazırlayabilir.

Oğretim programı (kazanımlar) çerçevesinde işlenecek derslerden bazıları tepkisel modelde bir sınıf yonetimi için uygun olmayabilir. Uygun kazanımlara uygun sınıf yonetimi modeli ile ulaşılabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

Oğrencilerin, ödül ve cezadan çok motivasyona ihtiyaçları olduğu bilinmelidir. Görsel ve işitsel motivasyon araçlarının kullanıldığı ortamlarda katılımcıların daha iyi performans ortaya koydukları ve katılım ile ilgili sorunlar yaşanmamaktadır (Doğru

& Uçan, 2021). Bu açından bakıldığında tepkisel modelin ödül ve ceza yerine motivasyon araçlarının kullanıldığı bir sınıf yonetim modeline dönüştürülmesi ve klasik anlamının ötesinde bir anlayışın ortaya konulması gerekir.

Önlemsel Model ve Beden Eğitimi ve Spor

Önlemsel model karşılaşılmak istenmeyen durumların önlenmesi için kuralların konulduğu, tepkilerin daha çok olay üzerinde olduğu, istenmeyen davranışların değişmesi içinde daha çok saygı sevgi yaptırımlarının kullanıldığı modeldir (Başar, 2005; Gülünay Sivri, 2012; Sarıtaş, 2003; şentürk, 2006; Ünal & Ada, 2003; Yegin, 2007; C. Yıldırım, 2012).

Önlemsel modelde güvenlik ihtiyacı ön plandadır. Dersin akışı için oğretmenin aşırı şekilde önlem almaması performansı yükseltebilir. Beden eğitimi ve spor oğretmeninin fiziki ortamı daha önceden düzenlemiş olması ders sırasında ortamla değil oğrenciyle daha çok ilgilenmeye fırsatlar yaratması açasından daha çok motivasyon sağlayabilir. Zaman yonetimi açasından beden eğitimi ve spor oğretmeninin daha kararlı ve sürdürülebilir bir ders ortamı yaratmasına yardımcı olur. Oğrenciler, etkili zaman yonetimi sayesinde daha çok tekrar yapma imkânı bulur. Böylece beden eğitimi ve spor dersinin sonuna doğru bireysel farklılıkları olan oğrenciler için ekstra uygulama yapma şansları yaratılabilir. Bu modelde oğrencilerin aynı sınıf ikliminde tekrar yapması, grupla birlikte hareket etmesi birbirlerine karşı olan tutumlarını da olumlu yönde geliştirebilir. Oğrenciler, dersin önlemsel model çerçevesinde beden eğitimi spor oğretmeni tarafından oluşturulmuş kurallara göre işlenmesi gerektiğini ve bunun gelişimlerine (bilişsel, duyuşsal, devinişsel) katkıları olduğunu bilirler. Dersin planlaması ve programının daha önceden yapılmış olması birçok yönden beden eğitimi ve spor oğretmenine ve oğrencilere avantajlar sağlar. Beden eğitimi ve spor oğretmeni plan ve program yaparken okulun içerisinde bulunduğu fiziki şartlarla birlikte diğer faktörleri de göz önünde bulundurmalıdır. Bu faktörler; sosyo-ekonomik durum, kültür, aile yapısı,

kuşak özellikleri, iklim, medya-sosyal medya vb. şeklinde sıralanabilir.

Gelişimsel Model ve Beden Eğitimi ve Spor

Bu modelde öğrencinin fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişim evrelerine uygun etkinlikler tasarlanmalıdır. Planlamalar öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine göre yapılmalıdır. Özellikle de öğrencinin bireysel gelişim özelliklerine dikkat edilmesi gerekir (Başar, 2005; Gülünay Sivri, 2012; Sarıtaş, 2003; Şentürk, 2006; Ünal & Ada, 2003; Yegin, 2007; C. Yıldırım, 2012).

Gelişimsel model, dersin işleyişi için beden eğitimi ve spor öğretmeni ve öğrenci açısından yüksek motivasyon ve performans sağlar. Öğrencinin gelişim ve hazır bulunuşluk düzeyine göre dersin planlanması öğrenci performansını artırır. Ancak bireysel farklılıklar gözetildiğinde her öğrenci için gelişim ve hazır bulunuşluk düzeyi aynı değildir. Bu sebepten dolayı beden eğitimi ve spor öğretmeni sınıf ortalaması için bir hazır bulunuşluk seviyesi belirleyebilir (katılım yöntemi bunun için iyi bir alternatif olabilir). Öğrencilerin fiziksel, duygusal ve zihinsel durumlarının beden eğitimi ve spor öğretmeni tarafından çok iyi analiz edilmesini gerektirir. Sınıf mevcudunun yüksek olduğu sınıflarda, gelişimsel modele uygun sınıf yönetimi uygulamalarını biraz zorlaştırabilir. Fakat plan ve programın önceden yapılmış olması durumu pozitif yönde değiştirir. Öğrencilerin gruplara ayrılarak planlamasının daha önceden yapılmış öğrenme süreçlerine katılıyor olması, öğrencilerin grup aidiyeti duygusunu artırabilir. Yine gruplar da seviyeler şeklinde ayrıldığında devinişsel, bilişsel ve duyuşsal kazanımlara yönelik performanslar ve öğrenmeler yüksek seviyede geliştirilebilir. Grupların dinamizmi açısından seviyelerin birbirlerine yakın olması son derece önemlidir. Hem fiziki hem zihinsel hem de duygusal anlamda seviyeleri birbirlerine yakın olan öğrencilerin yan yana getirilmesi, başarısızlıktan kaçınma ve benlik saygısını koruma motivasyonu ile katılımı engelleyici bir ortam yaratmamayı sağlayabilir. Beden eğitimi ve spor dersleri işlenirken konunun sabit bir standartta tutulmaması gerekir

çünkü bütün bireyler özeldir ve farklılık ilkesine aykırı bir tutum ortaya konulmuş olur. Beden eğitimi ve spor öğretmenin öğretme süreçlerinin yönetimin de öğrencinin motivasyonunu düşürecek sıkıcı ve sert söylemlerinin de olmaması gerekir.

Bütünsel Model ve Beden Eğitimi ve Spor

Önlemsel modele öncülük etmiş olması ortamın her haliyle hazır bulunması demektir. Hemen hemen diğer bütün modelleri durumsal anlayışla ele alır. Öğretmenin tepkisel modele davranışları en düşük düzeyde, önlemsel ve gelişimsel modeldeki davranışları ise en yüksek düzeyde göstermesidir (Başar, 2005; Gülünay Sivri, 2012; Sarıtaş, 2003; Şentürk, 2006; Ünal & Ada, 2003; Yegin, 2007; C. Yıldırım, 2012). Bir çeşit karma modeldir de denilebilir.

Bütünsel model, diğer modellerdeki negatif davranışları ve olumsuz yönleri ortadan kaldırmak üzere kurgulanmış bir modeldir, bu model için uygun bir uygulama ortamı yaratıldığında en yüksek seviyede gelişime ulaşılabilir. Öğrenci davranışları açısından durumsal olarak anında değerlendirilme yapılabiliyor olması öğrencinin hızlı bir şekilde dönüt alması demektir. Bu durumda davranış yanlış olarak öğrenilmeden eksik yönleri giderilir ve geliştirilir. Bütünsel model daha hümanistik ve bireye yönelik bir sınıf yönetimi modeli olma özelliği göstermektedir. Bu nedenle beden eğitimi ve spor öğretmeni modelin inceliklerini çok iyi bilmelidir, bu durumda ancak dengeli bir sınıf yönetimi modeli yaratabilir. Beden eğitimi ve spor öğretmeni öğrencilerin durumunu, okulun fiziki şartlarını, sınıf mevcudunu, sınıfın hazır bulunuşluk düzeyini ve bireysel farklılıkları gelişimsel modelde olduğu gibi daha önceden analiz etmelidir. Bu durumda beden eğitimi ve spor öğretmeni yarattığı ders ortamı (iklimi) ile hangi konuda performansların nasıl ortaya çıkacağını tahmin edebilir. Bu beden eğitimi ve spor öğretmeni için çok büyük avantajlar sağlar. Öğrenci seviyelerinin biliniyor olması performanslarının takip edilmesi ve kayıt altına alınması, bireysel ya da grup olarak değerlendirmesi açısından kolaylıkla uygulama yapılmasına imkân

sağlar. Bu izleme ve kayıt altına alma süreci ile birlikte öğrencinin dönem sonu başarısının değerlendirilmesi bir sonraki dönem için hazırlık ve planlama açısından beden eğitimi ve spor öğretmenin daha etkili bir öğrenme ortamı yaratmasının temelini oluşturabilir. Bu aynı zamanda beden eğitimi ve spor öğretmenin okul yönetimi, veli ve öğrenci karşında güçlü olmasını da sağlayabilir.

Sonuçlar ve Öneriler

Beden eğitimi ve spor derslerinde etkili sınıf yönetimi modelleri ve stratejileri, öğrencilerin fiziksel gelişimlerini desteklemekte ve öğrenme deneyimlerini iyileştirmektedir. Bu çalışmada, beden eğitimi ve spor derslerinde kullanılacak sınıf yönetim modellerinin kavramsal çerçevesi çizilmeye çalışılmış ve önemi vurgulanmıştır.

Beden eğitimi ve spor derslerinde düzenin ve öğrencilerin güvenliğinin sağlanması açısından etkili bir sınıf yönetimi kritik öneme sahiptir. Kuralların net bir şekilde belirlenmesi ve öğrencilere açıklanması, öğrencilerin davranışlarını düzenlemelerine yardımcı olur. Ayrıca, sınıfın fiziksel düzeninin sağlanması, öğrencilerin güvenli ve etkili bir şekilde hareket etmelerini sağlar. Öğrenci katılımını teşvik etmek için çeşitli etkinlikler düzenlenmeli ve pozitif yaklaşımlar benimsenmelidir. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri, disiplin ve sınıf yönetimi konusunda adil ve tutarlı olmalıdır. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri kuralların ihlal edildiği durumlarda uygun cezaları uygulayabilir veya ceza kullanımında bir kez daha düşünebilirler ve diğer modellerle ilgili bir çıkar yol arayabilirler. Ancak, bu çalışmanın konusu olan sınıf yönetimi modelleri dikkate alındığında, bazı potansiyel sınırlamalar da göz önünde bulundurulmalıdır. Her bir öğrenci farklı öğrenme stiline ve ihtiyacına sahip olabilir. Bu nedenle, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğrencilerine farklı öğretim yöntemleri ile bir öğrenme ortamı sağlaması (sunması) ve bireysel farklılıkları dikkate alması gerekir. Ayrıca, sınıf yönetimi modellerinin etkili olabilmesi için beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kendilerini (öğretim yöntemleri ve sınıf yönetimi modelleri konusunda)

geliştirmesi ve yeni stratejileri keşfetmesi gerekmektedir. Öğrencilerdeki bireysel farklılıklar kadar beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kişisel özellikleri ve bireysel farklılıkları da beden eğitimi ve spor derslerinin yürütülmesinde oldukça önemlidir. Hem öğrenci hem de beden eğitimi ve spor öğretmeni açısından gerçekten karmaşık ve yönetilmesi zor bir süreçtir denilebilir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki inançları ve yeterliklerinin tam olması sözü edilen karmaşık ve zor sürecin yönetilmesini kolaylaştırabilir. Beden eğitimi ve spor öğretmenin mesleğine yönelik oluşturduğu güçlü mesleki inançları ile ilgili olarak Doğru vd. (2019) çalışmalarında, öğretmen adaylarının meslek seçiminde ve öğretmenlik uygulamalarında kalite ve karar alma sürecinde temel bir faktör olabileceğini, bu bakımdan ele alındığında beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inançlarının ne olduğunun bilinmesi onların gelecekte nasıl birer beden eğitimi ve spor öğretmeni olacaklarının da belirleyicisi olacağını ortaya koymuşlardır. Mesleki inançları ve mesleki yeterlikleri yüksek beden eğitimi ve spor öğretmenleri yetiştirmek önemli bir paradigma olabilir.

Beden eğitimi ve spor derslerinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kullanacağı sınıf yönetim modelinin seçimi ve uygulanmasının dersin hedefleri açısından oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Sınıf yönetim modelini bilmek ve uygulamak çok farklı bir konudur. Bir ders olarak lisans eğitiminde sınıf yönetimi dersi almış ve bu dersi başarmış olmak onun etkili bir şekilde kullanılacağı anlamına gelmez. Beden eğitimi ve spor öğretmeni, öğretmenlik yaşantısı boyunca modelleri yerinde ve zamanında uygulayabileceği becerileri de kazanması gerektiği düşünülmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor derslerinde kullanabilecekleri sınıf yönetimi modelleri tek tek ele alınarak ilişkilendirildiğinde ortaya çıkan öneriler sırasıyla şunlardır:

Tepkisel Model ve Uygulama İlkeleri

- Sınıftaki öğrenci sayısının fazla olduğu durumlarda, duygusal ve fiziksel şiddete varmayacak şekilde, güvenliğe ve performansa vurgu yapacak şekilde tasarlanabilir.
- Tepkisel model küçük yaş grupları için uygun değildir, kaçınılması gerekir, öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerine karşı olumsuz tutum geliştirmelerine yol açabilir.
- Öğrencilerin gelişim özellikleri mutlaka dikkate alınmalıdır.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenleri, öğrenme-öğretme sürecinde fazla müdahaleci olmamalı, öğrencilerin motivasyonu düşürecek aşırı derecede tepkisel davranışlardan ve söylemlerden kaçınmalıdır.
- Karşı tepki oluşturabilecek davranışlardan ve etkilerden kaçınılmalıdır.
- Tepkisel model kullanımında, azarlama, bağırma ve ceza gibi uygulamalar arzu edilen olumlu davranışa yönelme yerine öğretmenin başarısızlığı ile sonuçlanabilir, bunlardan kaçınmak gerekir.
- Ödüllerin kullanılmasında dikkat edilmelidir. Ödüller rüşvet niteliği kazanmamalıdır.

Önlemsel Model ve Uygulama İlkeleri

- Sınıf yönetimini bozabilecek durumların önceden düşünülmesi ve öğrenme-öğretme sürecinin içerisinde dahil etmesi etkili bir sınıf yönetimi modeli uygulamasına yardımcı olabilir.
- Bir bireyi (öğrenciyi) doğrudan hedef almamalıdır. Sorunlar ve sorun davranışlar genelleştirilmelidir.
- Muhtemel sorunlar için önceden hazırlık yapılmalıdır.
- Hazırlıklı olmak, sorun davranışlara ve sorunlara müdahaleyi kolaylaştırabilir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmeni, ders sürecinde göremediği basit önlemleri almadığı için yönetsel sorunlar yaşayabilir, uygulama sırasında çözüm bulma çabaları işe yaramayabilir. Zamanı kötü yönetmeye ve verimsiz bir ders ortamı yaratmaya neden olabilir.

- Sorunların veya sorun davranışların çözümüne hızlıca ulaşılabilir.
- Grup dinamiklerinin oluşturulmasına yardımcı olabilir. Öğrencilerin belirlenen kurallara uymalarını kolaylaştırabilir. Öğrenciler konulan kuralları (kural oluşturma sürecinde rol almış olmaları) benimsemeye ve uygulamada istekli olabilirler.
- Önlemlerin ve kuralların önceden belirlenmesi çok değerlidir, beden eğitimi ve spor öğretmenleri bu modeli kullanırken ortamdaki (tehlikelerden ve diğer durumlardan) daha çok öğrencilerle ilgilenmeye dikkat etmelidir.
- Öğrencilere odaklanma, beden eğitimi ve spor öğretmenin, öğrenme-öğretme sürecinde olumlu öğrenme yaşantılarını ortaya koymaya odaklanmasını sağlayabilir. Önlemsel sınıf yönetim modeli bunun için uygun olabilir.

Gelişimsel Model ve Uygulama İlkeleri

- Bilişsel, duyuşsal ve devinimsel gelişim özellikleri mutlaka dikkate alınmalıdır.
- Öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır.
- Zor görevler ve performanslar tercih edilmemelidir.
- Okul kültürü bu modelin uygulanmasında önemlidir. Rehberlik servisi gibi diğer birimlerle iş birliğinin sağlanması başarılı olmaya olanak sağlayabilir.
- Diğer birimlerle işbirliği, beden eğitimi ve spor öğretmenin öğrencilerini daha iyi tanımaya imkân yaratabilir. Bu durum karşılıklı olarak öğrencilerin de beden eğitimi ve spor öğretmenlerini tanımalarına yardımcı olabilir.
- Karşılıklı tanıma özel yönetsel kararlar almayı kolaylaştırabilir, istenen sonuçlara daha hızlı ulaşılabilir. İletişimi ve etkileşimi güçlendirebilir.
- İletişimin ve etkileşimin güçlü olması hem beden eğitimi ve spor öğretmenin hem de öğrencinin motivasyonunu artırabilir.
- Bütün öğrenciler değerlendirilirken onların fiziksel, zihinsel ve duygusal durumları tek

tek ele alınacağından öğrencilerin hem derse katılımı hem de motivasyonu yüksek düzeyde olabilir.

- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin özelliklerine göre görevler ve performanslar için özel gruplar oluşturulabilir. Uyumlu ve birbirlerini olumlu yönde etkileyecek çalışma grupları yoluyla yönetsel sorunlar yaşanması engellenebilir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmeni kendi ihtiyaçlarından daha çok öğrenci ihtiyaçlarını düşünmelidir.

Bütünsel Model ve Uygulama İlkeleri

- Bu model tepkisel modelin neredeyse hiç kullanılmadığı diğer iki modelinde yoğunluklu olarak kullanıldığı karma modeldir. Ancak tüm modellerin bir bileşimi olmalıdır.
- İlk iki model (tepkisel ve önlemsel) olumsuz sonuçlar yaratmaya elverişlidir. Bu durumun bilinmesi gerekir. Tepkisel ve önlemsel modeldeki önerilere dikkat edilmelidir. Gelişimsel ve bütünsel model olumsuz sınıf ortamını değiştirme de kullanılabilir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenin başarılı olduğu duygusunu yaratması açısından mizah ve soru sorma veya öğrenci ile konuşma bütünsel modele uygun bir yaklaşımdır. Öğrenciyi derse yöneltmede başarılı olduğu söylenebilir.
- Bu model yüksek yetkinlik düzeyine sahip beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından daha fazla kullanılabilir, muhtemelen sınıf yönetimi açısından daha sorunsuz bir öğrenme-öğretme ortamını sunar. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri bütünsel modeli uygulama becerilerini zaman kaybetmeden öğrenmeleri gerekir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenin sınıf yönetimini kolaylaştırması, zaman açısından öğretmene avantaj sağlaması ve öğrencilerin derse katılımlarını yüksek motivasyonla sağlaması açısından kullanılacak kapsayıcı bir modeldir. Bu avantajları nasıl kullanabileceğini öğrenmeli ve uygulayabilmelidir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenin tüm modeller için en çok dikkat etmesi gereken şeylerden birisi de ders esnasında sıkıcı ve anlamsız söylemlerden kaçınmasıdır.

Beden eğitimi ve spor derslerinde her dört sınıf yönetim modelinin (Tepkisel, Önlemsel, Gelişimsel ve Bütünsel) aslında iç içe olduğu, beden eğitimi ve spor derslerinde etkili bir şekilde kullanılacağı yerler olduğu görülmektedir. Bir beden eğitimi ve spor dersi sırasında örneğin önlemsel model daha önceki deneyimlerden yola çıkılarak planlanabilir, beden eğitimi ve spor öğretmeni tasarladığı ders ortamı hakkında öğrencileri ile konuşabilir, olası istenmeyen davranışlar hakkında kısa bilgiler ve açıklamalar yapabilir, bu açıklamalar ve istenmeyen davranışlar hakkında kısa bilgiler ideal sınıf ve ders ortamının yaratılmasında etki olabilir.

Sınıf yönetimi konusundaki çalışmalarda, öğretmen davranışları ele alınmış ve modeller tanımlanmıştır (Başar, 2005; Sarıtaş, 2003; Şentürk, 2006; Ünal & Ada, 2003; Yegin, 2007; C. Yıldırım, 2012). Bu çalışmada sınıf yönetim modelleri ile beden eğitimi ve spor öğretmeni ve yürüttüğü derse yönelik kavramsal çerçeve genel tanımlardan yola çıkılarak özelleştirilmiş beden eğitimi ve spor derslerinde kullanılacak sınıf yönetim modellerinin temelleri oluşturulmuştur. Ortaya konulan bu kavramsal çerçevenin çeşitli çalışmalarla desteklenmesi gerektiği de düşünülmektedir.

Bu çalışma sonucunda şu öneriler ortaya konulabilir: Sınıf yönetim modelleri (Tepkisel, Önlemsel, Gelişimsel ve Bütünsel) ile ilgili olarak bir ölçek çalışması yapılarak beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin modelleri kullanma durumları ile ilgili analizler yapılabilir. Bu ölçekler öğretmen ve öğrenci formları şeklinde tasarlanabilir ve beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kendileri hakkında yaptıkları değerlendirmeleri öğrencileri tarafından da ne kadar doğrulandığı, aralarında pozitif yönde yüksek düzeyde bir ilişki olup olmadığına bakılabilir.

Sınıf yönetimi modelleri arasında farklılıklar olmakla birlikte, beden eğitimi ve spor derslerinde birden fazla modelin beraber kullanılacağı

değerlendirilmektedir. Sınıf yönetimi modelleri, öğrencilerin davranışlarını etkili bir şekilde yönetmek ve öğrenme ortamını olumlu bir şekilde etkilemek için kullanılabilir.

Beden eğitimi ve spor dersleri ve sınıf yönetimi konusunda çeşitli araştırmalar yapılmış olmakla birlikte bu çalışmada ele alınan boyutuyla bir çalışmanın olmadığı, alan çalışanlarının bu konuya neden ilgi göstermedikleri araştırılabilir, bu konuda bilimsel sonuçlar ortaya konulabilir. Bu kapsamda yapılacak yeni araştırmalar, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etkili öğretim yöntemleri ve sınıf yönetimi stratejilerini ve modellerini seçmelerine yardımcı olabilir. Onların öğretme-öğrenme süreçlerini yönetmede yenilikler düşünceleri konusunda motive edebilir.

Kaynaklar

- Ağaoğlu, E. (2007). Sınıf Yönetimi ile İlgili Genel Olgular. İçinde Z. Kaya (Ed.), *Sınıf Yönetimi* (7. Baskı, ss. 1-42). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Akar, H., Erden, F. T., Tor, D., & Şahin, İ. T. (2010). Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yaklaşımları ve Deneyimlerinin İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 9(2), 792-806.
- Aksoy, N. (2001). Sınıf Yönetimi ve Disiplin Modellerinin Dayandığı Temel Yaklaşımlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 25(25), 9-20.
- Atıcı, M. (2001). Yüksek ve Düşük Yetkinlik Düzeyine Sahip Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Stratejileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 28(28), 483-499.
- Babaoğlu, E., & Korkut, K. (2010). Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları ile Sınıf Yönetimi Beceri Algıları Arasındaki İlişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 1-20.
- Başar, H. (2005). *Sınıf Yönetimi* (12. Baskı). Anı Yayıncılık.
- Çelen, A., Mirzeoğlu, N., & Mirzeoğlu, D. A. (2010). Çoklu Zekâ Kuramı Doğrultusunda İşlenen Beden Eğitimi derslerinin Öğrencilerin Bilişsel, Duyuşsal ve Devinişsel Erişi Düzeylerine Etkisi. *Sport Sciences*, 5(4), 251-267. <https://doi.org/10.12739/10.12739>
- Demirtaş, Z., & Kahveci, G. (2010). Öğrenci Algılarına Göre 4.Sınıf ve 5.Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 18-29.
- Doğru, Z., Kamuk, Y. U., & Yılmaz, S. (2019). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Mesleğine Yönelik İnanç Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Journal of Global Sport and Education Research*, 2(2), 37-52.
- Doğru, Z., & Uçan, Y. (2021). *Beden Eğitimi ve Sporda Motivasyon* (I. Baskı). Anı Yayıncılık.
- Ekici, G. (2004). İlköğretim I. Kademe Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Profillerinin Değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 29(131). <http://213.14.10.181/index.php/EB/article/view/5088>
- Ercoskun, M. H., & Ada, Ş. (2014). Etkili Sınıf Yönetimi Oluşturmada Sınıf Öğretmenlerinin Yeni Rollerinin Nicel Açından İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 171-194.
- Gülünay Sivri, D. (2012). *İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Eğilimlerinin Belirlenmesi* (YÖK Tez) [Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Hacettepe Üniversitesi AKTS Bilgi Paketi. (2023). [Resmi Web Sayfası]. Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi. https://akts.hacettepe.edu.tr/ders_detay.php?ders_ref=410c626464895acbo165d27a721e4c4f&ders_kod=BSO303&z_s_link=1&prg_kod=768&submenuheader=2
- MEB. (2018a). *T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı* [Resmi Web Sayfası]. Beden Eğitimi ve Spor (5-8. Sınıflar). <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=324>

- MEB. (2018b). *T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı* [Resmi Web Sayfası]. Beden Eğitimi ve Spor (9-12. Sınıflar). <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=334>
- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi AKTS Bilgi Paketi.* (2023). [Resmi Web Sayfası]. Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi. https://www.akts.mu.edu.tr/tr/program/2297#link_14
- Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilgi Sistemi.* (2023). [Resmi Web Sayfası]. Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi. <https://ebs.pusula.pau.edu.tr/BilgiGoster/Ders.aspx?lng=1&dzy=3&br=8273&bl=8275&pr=577&dm=806&ps=3&dk=120935&ds=0>
- Read about Spectrum's History.* (2023, Mayıs 25). [Official Web Page]. Spectrum of Teaching Styles. <https://spectrumofteachingstyles.org/index.php?id=45>
- Sarıtaş, M. (2003). Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme. İçinde L. Küçükahmet (Ed.), *Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar* (3. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Şentürk, H. (2006). Öğretmen Adaylarının Uygulama Liselerindeki Rehber Öğretmenlerin Kullandıkları Sınıf Yönetimi Modellerine İlişkin Algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 48(48), 585-603.
- Tan, Ç., & Arefi, B. (2021). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi. İçinde G. Hergüner, Ç. Yaman, H. Gümüüşdağ, & A. S. Yücel (Ed.), *Spor ve Sosyal Bilimler Üzerine Yaklaşımlar* (ss. 7-25).
- Ünal, S., & Ada, S. (2003). *Sınıf Yönetimi*. Marmara Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaa Birimi.
- Yegin, A. (2007). *Meslek Lisesi Öğrencilerinde Görülen İstenmeyen Davranışlarda Yönetici ve Öğretmenlerin Etkileri* [Yüksek Lisans Tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma* (9. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, C. (2012). Sınıf Öğretmenlerinin Sınıflarında Sergiledikleri Davranışlar ve Kullandıkları Sınıf Yönetim Modelleri [Yüksek Lisans Tezi]. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.
- Yüksel, A. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Değerlendirilmesi: Afyonkarahisar İli Örneği [Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.

INVESTIGATION OF MOTIVATIONAL PERSISTENCE AND SUBJECTIVE VITALITY LEVELS OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS SCHOOL STUDENTS (ORDU UNIVERSITY SAMPLE)

Engin BİÇİCİ¹, ✉ Zafer DOĞRU²

¹Perşembe Gazi Secondary School, Ordu, Turkey.

²Hitit University, Faculty of Sports Sciences, Çorum, Turkey.

 0000-0002-5767-6074

 0000-0002-8902-0301

Abstract : Aim of this study was to examine the motivational persistence and subjective vitality levels of the students studying at the Department of Physical Education and Sports Teaching and the Department of Sports Management at the School of Physical Education and Sports (SPES) in Ordu University by gender, age, department, class, and parent's educational status. The population of the research consisted of the students studying in one of the Physical Education and Sports Teaching Department or Sports Management Department (regular and evening classes). 410 (n=162 female and n=248 male) students participated in the study. Personal information form, "Turkish Form of Motivational Persistence Scale" and "Turkish Form of Subjective Vitality Scale" were used in the study. Descriptive statistics, Pearson's Correlation Coefficient, independent samples t-Test, and one-way ANOVA were used to analyze the data. As a result, it was observed that there was a statistically positive and moderately significant correlation between the motivational stability and subjective vitality levels of SPES students. While there is no difference in motivational stability (following long-term goals, following existing goals) and subjective vitality levels by gender, there was a significant difference in unattainable goals repetition sub-dimension. The male participant' scores were found to be higher and statistically significant when compared to the female participant' scores. It was found that the average of motivational stability (sub-dimensions) and subjective vitality scores did not differ by the age, department, class or parental education variables.

Keywords : Motivation, Motivational Persistence, Subjective Vitality, Physical Education and Sports Teaching, Sport Management.

Citation : Biçici, E., & Doğru, Z. (2023). Investigation of Motivational Persistence and Subjective Vitality Levels of Physical Education and Sports School Students (Ordu University Sample). *International Journal of Physical Education Sport and Technologies*, 4(1), 47-60.

Geliş Tarihi/Received: 13.04.2020 Kabul Tarihi/Accepted: 31.12.2022 Yayın Tarihi/Published Online: 30.09.2023

✉ Sorumlu Yazar/Corresponding Author engin.55.05@hotmail.com

*Bu çalışma, Dr. Öğr. Üyesi Zafer DOĞRU danışmanlığında, Engin BİÇİCİ tarafından hazırlanan "Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Motivasyonel Kararlılık ve Öznel Zindelik Düzeylerinin İncelenmesi (Ordu Üniversitesi Örneği)" (Kabul Tarihi: 19.06.2019 - Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü) başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN MOTİVASYONEL KARARLILIK VE ÖZNEL ZİNDELİK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (ORDU ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Özet: Bu araştırmanın amacı, Ordu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğrencileri ile Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin motivasyonel kararlılıkları ve öznel zindelik düzeylerini cinsiyet, yaş, bölüm, sınıf, anne ve baba eğitim durumu açısından incelemektir. Araştırmanın evrenini Beden Eğitimi ve Spor Bölümü ile Spor Yöneticiliği Bölümünde (Normal ve İkinci Öğretim) öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmaya 410 (n=162 kadın ve n=248 erkek) öğrenci katılmıştır. Araştırmada kişisel bilgi formu, "Motivasyonel Kararlılık Ölçeğinin Türkçe Formu" ile "Öznel Zindelik Ölçeğinin Türkçe Formu" kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Pearson Korelasyon Katsayısı, ikili karşılaştırmalar için bağımsız örneklem t Testi, çoklu gruplar arasındaki karşılaştırmalar için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Sonuç olarak BESYO öğrencilerinin motivasyonel kararlılıkları ile öznel zindelik düzeyleri arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki vardır. Cinsiyet değişkeni bakımından motivasyonel kararlılık (uzun vadeli hedefleri takip, mevcut hedefleri takip) ve öznel zindelik düzeylerinde anlamlı fark yoktur. Ulaşılamayan hedefleri yineleme alt boyutunda anlamlı fark vardır. Erkek deneklerin aldıkları puanlar kadın deneklere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Motivasyonel kararlılık (alt boyutları) ve öznel zindelik puanları ortalamalarının, yaş, bölüm, sınıf ve ebeveyn eğitimi değişkenlerine göre farklılık göstermediği bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Motivasyon, Motivasyonel Kararlılık, Öznel Zindelik, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Spor Yöneticiliği.

Motivasyon, insanın belli bir amaca ulaşmak için kendi isteğiyle davranış sergilemesidir. Motivasyonel kararlılık, belli bir amaca ulaşmanın bir göstergesidir (Sarıçam vd., 2013). Sarıçam vd. yaptıkları çalışmada motivasyonel kararlılığı belli bir amaca ulaşmanın bir göstergesi olarak tanımlamış olsalar da motivasyonel kararlılığın amaca ulaşma sürecini ifade ettiği de anlaşılmalıdır. Başka bir tanımda motivasyon, içsel olarak bir kişisel özelliğin, dışsal olarak bir etki veya davranışın açıklamasıdır (Acar, 2012). Motivasyon, fiziksel, sosyal ve psikolojik olmak üzere üç sınıfta gruplandırılmıştır (Dur, 2014).

Telef vd.'ne (2013) göre mutluluk insanların yaşam amaçlarından bir tanesi olması ve kişinin yaşam kalitesi hakkında bilgi vermesi sebebi ile bilim

insanlarının bu konu üzerine birçok araştırma yapmasına sebep olmuştur. Telef ve Ergün'e (2013) göre, öznel iyi olma yani öznel zindelik hali kişinin duygusal tepkilerini ve bunun sonucunda oluşan yaşam doyumuna ait yargıları kapsar. Uysal vd.'ne (2014) göre, öznel zindelik kavramı öznel mutluluk ve mutlu olmanın en temel belirleyicisidir. Ayrıca kişiyi bu yönde etkileyen ve kişinin sahip olması gereken en önemli özelliklerdendir. Başka bir tanımda öznel zindelik, kişinin olumlu ve olumsuz duyguları açısından kendini değerlendirerek bir yargıda bulunması, yaşam doyumuna ulaşması demektir (Eryılmaz ve Aypay, 2011).

Yapılan araştırmalarda öznel zindeliği birçok faktörün etkilediği belirtilmektedir. Bu faktörler; cinsiyet, yaş gibi biyo-sosyal değişkenler, öz saygı ve dışa dönüklük

gibi kişilik değişkenleri, aile ve iş doyumunu gibi sosyal destek değişkenleri olarak sıralanmaktadır (Dilmaç ve Bozgeyikli, 2009). Cenkseven ve Akbaşı'a (2007) göre, duygusal ve bilişsel etkenler öznel zindeliği etkilemektedir. Duygusal etkenler olumlu ve olumsuz duyguları kapsarken; bilişsel etken ise yaşam doyumunu kapsamaktadır.

Mesleki yaşamlarını büyük oranda belirleyecek bir eğitim basamağında bulunan ve yetişkinliğe doğru ilerleyen üniversite gençliğinin özellikle de öğretmen adaylarının mutluluğu ülke geleceğini oluşturan çocukların mutluluğunun temelini oluşturmaktadır. Bu nedenle öğretmen adaylarının öznel iyi oluş durumlarının belirlenmesi önemlidir (Solmaz, 2014).

Ordu Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğrencileri ile Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerinin cinsiyet, yaş, bölüm, sınıf, anne ve baba eğitim durumu açısından incelenmesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Yöntem

Bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Ordu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğrencileri ile Spor Yöneticiliği Bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin gönüllü katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma için Hitit Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan etik kurul izni (2018-218) ile Ordu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Müdürlüğünden gerekli izinler alınmıştır. Bu çalışmanın evrenini Ordu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğrencileri ile Spor Yöneticiliği Bölümünde öğrenim görmekte olan toplamda 567 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmacı tarafından dağıtılan formları toplam 418 öğrenci gönüllü olarak doldurmuş ve 8 form değerlendirmeye alınmamıştır. Çalışmada kullanılan geçerli form sayısı 410'dur. Evreni temsil etmesi bakımından örneklem büyüklüğü belirleme formülü kullanılarak örneklem büyüklüğünün yeterli olduğuna ve evreni temsil ettiğine karar verilmiştir.

$$n = \frac{Nt^2pq}{(d^2(N-1) + t^2pq)} = \frac{567.1.96.1.96.0.5.0.5}{(0.03.0.03, (566)) + 1.96.1.96.0.5.0.5} = 370,49$$

Örneklem büyüklüğü hesaplaması %3 beklenen ölçme hatası ve %95 güvenirlilik düzeyinde evrenden seçilmesi gereken örneklem yukarıdaki formül kullanılarak hesaplanmıştır (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2011) ve $n \cong 371$ bulunmuştur. Araştırmanın örneklemini Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 410 öğrencidir.

Bu araştırmanın verilerinin toplanmasında "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından oluşturulan bu formda cinsiyet, yaş, anne ve babanın eğitim durumu, bölüm ve sınıf gibi değişkenlere yer verilmiştir. Motivasyonel Kararlılık Ölçeğinin ve Öznel Zindelik Ölçeğinin uyarlama çalışması için ölçeklerin Türkçe formlarının geçerlik ve güvenirlilik çalışmasını yapan Sarıçam ile e-posta yoluyla iletişim kurulmuş ve ölçeklerin uygulanabileceğine ilişkin gerekli izin alınmıştır.

Constantin vd. (2011) tarafından geliştirilen Motivasyonel Kararlılık Ölçeği, Sarıçam vd., (2013) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Motivasyonel Kararlılık Ölçeğinin Türkçe formu hem alt boyutlara göre hem de toplam bir motivasyonel kararlılık puanı vermektedir. Toplam üç alt boyuttan oluşan ölçekte birinci alt boyut uzun vadeli hedefleri takip 4 maddeden (2, 5, 8, 11), ikinci alt boyut mevcut hedefleri takip 4 maddeden (3, 6, 9, 12), üçüncü alt boyut olan ulaşılamayan hedefleri yineleme 5 maddeden (1, 4, 7, 10, 13) oluşmaktadır. Türkçe ve İngilizce formlar arasında dilsel eşitlik (tutarlık) katsayısı 0,88'dir. Motivasyonel Kararlılık Ölçeğinin Türkçe formunun Cronbach Alfa güvenirlilik katsayıları ölçeğin tamamı için 0,69, alt ölçekler için 0,72, 0,70 ve 0,71'dir. Ölçek 5'li Likert tipindedir ve "1" Hiç katılmıyorum - "5" Kesinlikle katılıyorum şeklinde puanlanmaktadır (Sarıçam vd., 2013).

Öznel Zindelik Ölçeği Ryan ve Frederick (1997) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek Uysal vd. (2014) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçekte toplam 7 madde vardır. Ölçekte puanların yüksek olması zindeliğinde yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin 2. maddesi ters maddedir. Ölçeğin faktör

yüklerinin 0,29 ile 0,86 arasında değiştiği, Öznel Zindelik Ölçeğinin Türkçe formunun Cronbach Alfa güvenirlik katsayısının 0,84, test-tekrar test korelasyon katsayısının 0,79 olduğu, düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları da 0,48 ile 0,74 değişmektedir. 7'li Likert tpinde bir ölçektir ve 1 kesinlikle katılmıyorum - 7 kesinlikle katılıyorum şeklinde puanlanmaktadır (Uysal vd., 2014).

Veriler, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Bölümü (Normal Öğretim), Spor Yöneticiliği Bölümü (Normal Öğretim) ve Spor Yöneticiliği Bölümü (İkinci Öğretim) 1, 2, 3 ve 4'üncü sınıf öğrencilerine, sınıf ortamında bizzat araştırmacı tarafından uygulanan bilgi formu ve ölçeklerden oluşan form ile toplanmıştır. Katılımcılara bilgilendirilmiş gönüllü olur formları dağıtılmış, formu imzalayarak çalışmaya katılmak istediğini belirten öğrenciler çalışmaya dahil edilmiştir. Veri toplama işlemi sınıflarda gerçekleştirilmiştir. Her bir grup için veri toplama işlemi 15 dakika sürmüştür. Veri toplama süreci toplamda 5 gündür.

Verilerin istatistiksel analizi için SPSS 22.0 (IBM Corp., ABD; Lisans: Hitit Üniversitesi) paket programı kullanılmıştır. Veriler normal dağılıma uygun olduğu için değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Tanımlayıcı İstatistikler, Pearson Korelasyon Katsayısı, ikili karşılaştırmalar için bağımsız örneklem *t* Testi, çoklu gruplar arasındaki karşılaştırmalar için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Bu çalışmada belirlenen bağımsız değişkenler ve elde edilen bulgular bu bölümde yer almaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, yaş, bölüm, sınıf, anne ve baba eğitim durumuna göre dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin 162'si (%39,5) kadın, 248'i (%60,5) erkektir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş gruplarına bakıldığında; 19 yaş altı 52 (%12,7) kişi, 19-22 yaş arasında 299 (%72,9) kişi, 23 yaş ve üstü olan 59 (%14,4) öğrenci bulunmaktadır.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere bakıldığında; 148 (%36,1) kişi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğrencisidir. Spor Yöneticiliği Bölümünde ise 262 (%63,9) öğrenci bulunmaktadır. Sınıf düzeylerine bakıldığında; 111 (%27,0) öğrenci I. sınıf, 103 (%25,2) öğrenci II. sınıf, 102 (%24,9) öğrenci III. sınıf, 94 (%22,9) öğrenci de IV. sınıf düzeyinde öğrenim görmektedir. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna bakıldığında, en yüksek oranın %50,2 (206) ile annesi ilkököl mezunu olanlara ait olduğu görülmektedir. En düşük oranı ise %4,4 (18) ile annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir. 83 (%20,2) öğrencinin annesi ortaokul, 56 (%13,7) öğrencinin annesi lise mezunu olup, 47 (%11,5) öğrencinin annesi ise okuryazar değildir. Son olarak, öğrencilerin babalarının eğitim durumuna bakıldığında, en yüksek oranın %36,1 (148) ile babaları ilkököl mezunu olan öğrencilere ait olduğu görülmektedir. En düşük oran ise %2,0 (8) ile babaları okuryazar olmayan öğrencilerdir. Ortaokul 118 (%28,8) öğrenci, lise 110 (%26,8) öğrenci, üniversite mezunu ise 26 (%6,3) öğrencidir.

Tablo 1: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

		f	%
Cinsiyet	Kadın	162	39,5
	Erkek	248	60,5
Yaş	19 altı	52	12,7
	19-22 yaş	299	72,9
	23 ve üstü	59	14,4
Öğrenim Görülen Bölüm	Beden Eğitimi ve Spor	148	36,1
	Spor Yöneticiliği	262	63,9
Sınıf	I. sınıf	111	27,0
	II. sınıf	103	25,2
	III. sınıf	102	24,9
	IV. sınıf	94	22,9
Anne eğitim durumu	Okuryazar değil	47	11,5
	İlkokul	206	50,2
	Ortaokul	83	20,2
	Lise	56	13,7
	Üniversite	18	4,4
Baba eğitim durumu	Okuryazar değil	8	2,0
	İlkokul	148	36,1
	Ortaokul	118	28,8
	Lise	110	26,8
	Üniversite	26	6,3
Toplam		410	100,0

Çalışmaya katılan öğrencilerden elde edilen verilerin normal dağılıma uygunluğuna ait bulgular Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Verilerin Normal Dağılıma Uygunluğu

	<i>n</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>VK*</i>
Uzun Vadeli Hedefleri Takip	410	3,79	0,732	0,193
Mevcut Hedefleri Takip	410	4,02	0,753	0,187
Ulaşılmaayan Hedefleri Yineleme	410	3,62	0,684	0,189
Motivasyonel Kararlılık Toplam	410	3,79	0,610	0,161
Öznel Zindelik Toplam	410	5,26	1,221	0,232

*Varyasyon Katsayısı

Tablo 2'deki varyasyon katsayılarına bakıldığında motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerinde ve alt boyutlarda varyasyon katsayılarının 0,30'un altında olduğu görülmektedir. Varyasyon katsayısının 0,30'un altında olması sebebi ile verilerin normal bir dağılım gösterdiği söylenebilir (Hayran ve Hayran, 2011).

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeyleri arasındaki ilişki Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Motivasyonel Kararlılık ve Öznel Zindelik Düzeyleri Arasındaki İlişki

		Öznel zindelik
	<i>r</i>	0,449
Motivasyonel kararlılık	<i>p</i>	0,000*
	<i>n</i>	410

* $p < 0,01$

Tablo 3 incelendiğinde öznel zindelik ve motivasyonel kararlılık arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=0,449$; $p < 0,01$).

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin cinsiyetlerine göre ortalamaları değerleri, motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerindeki fark Tablo 4'te gösterilmiştir.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerine bakıldığında, motivasyonel kararlılık düzeyi ortalamalarının ($X=3,83 \pm 0,561$) ve öznel zindelik düzeyi ortalamalarının ($X=5,26 \pm 1,196$) her iki ölçekte de erkeklerin ortalamasının daha yüksek olduğu

görülmektedir. Motivasyonel kararlılığın alt boyutları olan uzun vadeli hedefleri takip ($X=3,83 \pm 0,693$), mevcut hedefleri takip ($X=4,02 \pm 0,734$) ve ulaşılmaayan hedefleri yineleme ($X=3,68 \pm 0,620$) alt boyutlarında da erkeklerin kadınlara göre daha yüksek bir ortalamaya sahip oldukları görülmektedir (Tablo 4).

Tablo 4: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Motivasyonel Kararlılık ile Öznel Zindelik Düzeyleri Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	<i>n</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Motivasyonel Kararlılık	Kadın	162	3,73	0,675	-1,593	408	0,112
	Erkek	248	3,83	0,561			
Öznel Zindelik	Kadın	162	5,25	1,261	-0,080	408	0,936
	Erkek	248	5,26	1,196			
Uzun Vadeli Hedefleri Takip	Kadın	162	3,72	0,786	-1,586	408	0,114
	Erkek	248	3,83	0,693			
Mevcut Hedefleri Takip	Kadın	162	4,01	0,783	-0,103	408	0,918
	Erkek	248	4,02	0,734			
Ulaşılmaayan Hedefleri Yineleme	Kadın	162	3,52	0,765	-2,155	408	0,032*
	Erkek	248	3,68	0,620			

* $p < 0,05$

Cinsiyetlerine göre öğrencilerin motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerinde anlamlı bir fark yoktur ($p > 0,05$). Öğrencilerin cinsiyetlerine göre motivasyonel kararlılığın alt boyutu olan uzun vadeli hedefleri takip ve mevcut hedefleri takip alt boyutlarında da anlamlı bir fark yok ($p > 0,05$), ulaşılmaayan hedefleri yineleme alt boyutunda ise kadınlar ile erkeklerin puanları arasında anlamlı fark vardır ($p < 0,05$) Erkeklerin ulaşılmaayan hedefleri yineleme düzeyleri kadınlardan daha yüksektir ve bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır (Tablo 4).

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin yaşlarına göre ortalamalarının alt boyutlara göre dağılımlarına bakıldığında, motivasyonel kararlılık ($X=3,89 \pm 0,565$) ve öznel zindelik ($X=5,33 \pm 1,186$) düzeylerinin 23 yaş ve üstünde olan grupta en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Motivasyonel kararlılığın alt boyutları olan uzun vadeli hedefleri takip ($X=3,93 \pm 0,668$), mevcut hedefleri takip ($X=4,11 \pm 0,635$), ulaşılmaayan hedefleri yineleme ($X=3,70 \pm 0,635$) alt boyutlarında da 23 yaş ve üstünün en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir (Tablo 5).

Tablo 5: Öğrencilerin Yaş Gruplarına Göre Motivasyonel Kararlılık ile Öznel Zindelik Düzeyleri Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Boyutlar	Yaş	n	X	SS
Uzun Vadeli Hedefleri Takip	18 ve altında	52	3,81	0,836
	19-22	299	3,76	0,724
	23 ve üstünde	59	3,93	0,668
Mevcut Hedefleri Takip	18 ve altında	52	3,93	0,866
	19-22	299	4,01	0,754
	23 ve üstünde	59	4,11	0,635
Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme	18 ve altında	52	3,63	0,772
	19-22	299	3,60	0,678
	23 ve üstünde	59	3,70	0,635
Motivasyonel Kararlılık Toplam	18 ve altında	52	3,78	0,731
	19-22	299	3,78	0,596
	23 ve üstünde	59	3,89	0,565
Öznel Zindelik Toplam	18 ve altında	52	5,26	1,321
	19-22	299	5,24	1,213
	23 ve üstünde	59	5,33	1,186

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin yaş gruplarına göre motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerindeki fark Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: Öğrencilerin Yaş Gruplarına Göre Motivasyonel Kararlılık ile Öznel Zindelik Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar		Kareler		Ort.	F	p
		Top	sd			
Uzun Vadeli Hedefleri Takip	Gruplar arası	1,480	2	0,740	1,383	0,252
	Grup içi	217,852	407	0,535		
	Toplam	219,332	409			
Mevcut Hedefleri Takip	Gruplar arası	0,839	2	0,419	0,739	0,478
	Grup içi	230,917	407	0,567		
	Toplam	231,755	409			
Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme	Gruplar arası	0,488	2	0,244	0,521	0,595
	Grup içi	190,952	407	0,469		
	Toplam	191,440	409			
Motivasyonel Kararlılık	Gruplar arası	0,711	2	0,355	0,955	0,386
	Grup içi	151,427	407	0,372		
	Toplam	152,138	409			
Öznel Zindelik	Gruplar arası	0,349	2	0,175	0,117	0,890
	Grup içi	609,096	407	1,497		
	Toplam	609,445	409			

Tablo 6'ya bakıldığında öğrencilerin yaş gruplarına göre motivasyonel kararlılık düzeylerinde ($F(2,407)=0,955$) ve öznel zindelik düzeylerinde ($F(2,407)=0,117$) anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$). Motivasyonel kararlılığın alt boyutlarından uzun vadeli hedefleri takip alt boyut düzeylerinde ($F(2,407)=1,383$), mevcut hedefleri takip alt boyut düzeylerinde ($F(2,407)=0,739$) ve ulaşılmayan hedefleri yineleme alt boyut düzeylerinde de ($F(2,407)=0,521$) anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$).

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin bölümlerine göre ortalama değerleri, motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerindeki fark Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7: Öğrencilerin Bölümlerine Göre Motivasyonel Kararlılık ile Öznel Zindelik Düzeyleri Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Bölüm	n	X	SS	t	sd	p
Uzun Vadeli Hedefleri Takip	BES*	148	3,85	0,647	1,380	351,477	0,148
	SY**	262	3,75	0,775			
Mevcut Hedefleri Takip	BES	148	4,03	0,716	0,235	408	0,814
	SY	262	4,01	0,774			
Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme	BES	148	3,66	0,643	0,999	408	0,331
	SY	262	3,59	0,706			
Motivasyonel Kararlılık Toplam	BES	148	3,83	0,548	1,018	346,071	0,288
	SY	262	3,77	0,642			
Öznel Zindelik Toplam	BES	148	5,23	1,261	-0,369	408	0,712
	SY	262	5,27	1,200			

*Beden Eğitimi ve Spor, **Spor Yöneticiliği

Tablo 7'de öğrencilerin bölümlerine göre motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerine bakıldığında, motivasyonel kararlılık düzeylerinde en yüksek ortalama ($X=3,83\pm0,548$) Beden Eğitim ve Spor Bölümü öğrencilerine ait iken, öznel zindelik düzeylerinde en yüksek ortalamanın ($X=5,27\pm1,200$) Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerine ait olduğu görülmektedir. Uzun vadeli hedefleri takip ($X=3,85\pm0,647$), mevcut hedefleri takip ($X=4,03\pm0,716$) ve ulaşılmayan hedefleri yineleme ($X=3,66\pm0,643$) alt boyutlarının tamamında Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğrencilerinin ortalamaları daha yüksektir.

Tablo 7’de incelendiğinde bölüm değişkenine göre motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerinde anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$), bölüm değişkeni açısından motivasyonel kararlılığın alt boyutları, uzun vadeli hedefleri takip, mevcut hedefleri takip, ulaşılamayan hedefleri yineleme alt boyutlarında da anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 8’de öğrencilerin sınıf değişkenine göre motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerine bakıldığında, motivasyonel kararlılık düzeylerinde ($X=3,82\pm0,616$) ve öznel zindelik düzeylerinde ($X=5,41\pm1,200$) en yüksek ortalamaların III. sınıf öğrencilerine ait olduğu görülmektedir. Yine uzun vadeli hedefleri takip ($X=3,85\pm0,725$) ve mevcut hedefleri takip ($X=4,08\pm0,754$) alt boyutlarında III. sınıf öğrencilerinin daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu görülürken, ulaşılamayan hedefleri yineleme alt boyutunda ($X=3,65\pm0,576$) IV. sınıf öğrencilerinin daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 8: Öğrencilerin Sınıf Seviyelerine Göre Motivasyonel Kararlılık ile Öznel Zindelik Düzeyleri Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Boyutlar	Sınıf	n	X	SS
Uzun Vadeli Hedefleri Takip	I. Sınıf	111	3,82	0,749
	II. Sınıf	103	3,71	0,795
	III. Sınıf	102	3,85	0,725
	IV. Sınıf	94	3,78	0,647
Mevcut Hedefleri Takip	I. Sınıf	111	4,05	0,812
	II. Sınıf	103	3,96	0,772
	III. Sınıf	102	4,08	0,754
	IV. Sınıf	94	3,97	0,656
Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme	I. Sınıf	11	3,60	0,729
	II. Sınıf	103	3,63	0,682
	III. Sınıf	102	3,59	0,734
	IV. Sınıf	94	3,65	0,576
Motivasyonel Kararlılık Toplam	I. Sınıf	111	3,81	0,652
	II. Sınıf	103	3,76	0,634
	III. Sınıf	102	3,82	0,616
	IV. Sınıf	94	3,79	0,526
Öznel Zindelik Toplam	I. Sınıf	111	5,34	1,283
	II. Sınıf	103	5,02	1,211
	III. Sınıf	102	5,41	1,200
	IV. Sınıf	94	5,25	1,157

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre motivasyonel kararlılık ve öznel

zindelik düzeylerinde fark olup olmadığına bakılmıştır. Tablo 9’da öğrencilerin sınıf düzeylerine göre motivasyonel kararlılık düzeylerinde ($F(3,406)=0,197$) ve öznel zindelik düzeylerinde ($F(3,406)=2,984$) anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$). Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre motivasyonel kararlılığın alt boyutlarından uzun vadeli hedefleri takip ($F(3,406)=0,654$), mevcut hedefleri takip ($F(3,406)=0,588$) ve ulaşılamayan hedefleri yineleme ($F(3,406)=0,176$) alt boyutunda da anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$).

Tablo 9: Öğrencilerin Sınıf Seviyelerine Göre Motivasyonel Kararlılık ile Öznel Zindelik Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Kareler		Ort.	F	p
	Top.	sd			
Uzun Vadeli Hedefleri Takip	Gruplar arası	1,056	3	0,352	0,654 0,581
	Grup içi	218,277	406	0,538	
	Toplam	219,332	409		
Mevcut Hedefleri Takip	Gruplar arası	1,002	3	0,334	0,588 0,623
	Grup içi	230,753	406	0,568	
	Toplam	231,755	409		
Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme	Gruplar arası	0,248	3	0,083	0,176 0,913
	Grup içi	191,192	406	0,471	
	Toplam	191,440	409		
Motivasyonel Kararlılık	Gruplar arası	0,222	3	0,074	0,197 0,898
	Grup içi	151,916	406	0,374	
	Toplam	152,138	409		
Öznel Zindelik	Gruplar arası	8,952	3	2,984	2,017 0,111
	Grup içi	600,493	406	1,479	
	Toplam	609,445	409		

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin anne ve baba eğitim durumuna göre ortalamalarının alt boyutlara göre ortalamalarına bakıldığında, öğrencilerin annesi okur-yazar olmayan öğrencilerin motivasyonel kararlılık ortalamasının $X=3,87\pm0,548$, annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin öznel zindelik ortalamasının $X=5,35\pm1,158$ ile en yüksek değere sahip olduğu görülmektedir. Uzun vadeli hedefleri takip alt boyutunda en yüksek ortalama ($X=3,84\pm0,719$) annesi ilkokul mezunu olan öğrencilere ait iken, mevcut hedefleri takip ($X=4,11\pm0,665$) ve ulaşılamayan hedefleri yineleme alt boyutunda ($X=3,76\pm0,658$) annesi okur-yazar olmayan

öğrenciler daha yüksek ortalamaya sahiptir. Öğrencilerin baba eğitim durumuna göre motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerine bakıldığında babası üniversite mezunu olanların motivasyonel kararlılık düzeyinde ($X=3,90\pm 0,511$), uzun vadeli hedefleri takip ($X=3,90\pm 0,778$) ve ulaşılamayan hedefleri yineleme ($X=3,77\pm 0,603$) alt boyutunda en yüksek ortalamaya sahip olduğu, babası okur-yazar olmayan öğrencilerin öznel zindelik düzeyinde ($X=6,16\pm 0,831$) en yüksek ortalamaya sahip olduğu ve mevcut hedefleri takip alt boyutunda babası ilkököl ($X=4,06\pm 0,739$) ile üniversite mezunu olan öğrencilerin ($X=4,06\pm 0,601$) bezer şekilde ve en yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 10: Öğrencilerin Anne ve Baba Eğitim Durumuna Göre Motivasyonel Kararlılık ile Öznel Zindelik Düzeyleri Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Boyutlar		Anne Eğitim Durumu			Baba Eğitim Durumu		
		n	X	SS	n	X	SS
Uzun Vadeli Hedefleri Takip	Okur-yazar değil	47	3,76	0,637	8	3,59	0,481
	İlkokul	206	3,84	0,719	148	3,77	0,7
	Ortaokul	83	3,72	0,773	118	3,84	0,757
	Lise	56	3,74	0,795	110	3,74	0,755
	Üniversite	18	3,74	0,76	26	3,90	0,778
Mevcut Hedefleri Takip	Okur-yazar değil	47	4,11	0,665	8	3,94	0,914
	İlkokul	206	4,09	0,739	148	4,06	0,739
	Ortaokul	83	3,85	0,828	118	3,99	0,833
	Lise	56	3,92	0,746	110	3,98	0,708
	Üniversite	18	3,93	0,69	26	4,06	0,601
Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme	Okur-yazar değil	47	3,76	0,658	8	3,43	0,56
	İlkokul	206	3,6	0,71	148	3,63	0,731
	Ortaokul	83	3,53	0,694	118	3,61	0,695
	Lise	56	3,71	0,59	110	3,59	0,636
	Üniversite	18	3,51	0,652	26	3,77	0,603
Motivasyonel Kararlılık Toplam	Okur-yazar değil	47	3,87	0,548	8	3,63	0,601
	İlkokul	206	3,83	0,601	148	3,81	0,612
	Ortaokul	83	3,69	0,668	118	3,8	0,648
	Lise	56	3,78	0,61	110	3,76	0,592
	Üniversite	18	3,71	0,573	26	3,90	0,511
Öznel Zindelik Toplam	Okur-yazar değil	47	5,24	1,386	8	6,16	0,831
	İlkokul	206	5,35	1,158	148	5,22	1,21
	Ortaokul	83	5,14	1,207	118	5,15	1,338
	Lise	56	5,23	1,28	110	5,39	1,046
	Üniversite	18	4,82	1,326	26	5,15	1,418

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin anne ve baba eğitim durumlarına göre motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerindeki farklılıkların ilişkin analiz sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin anne eğitim durumlarına göre motivasyonel kararlılık düzeylerinde ($F(4,405)=0,378$) ve öznel zindelik düzeylerinde ($F(4,405)=1,669$) anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$). Motivasyonel kararlılığın alt boyutlarından uzun vadeli hedefleri takip alt boyut düzeylerinde ($F(4,405)=0,551$), mevcut hedefleri takip alt boyut düzeylerinde ($F(4,405)=2,019$) ve ulaşılamayan hedefleri yineleme alt boyut düzeylerinde ($F(4,405)=1,168$) anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$) (Tablo 11).

Tablo 11: Öğrencilerin Anne Eğitim Durumlarına Göre Motivasyonel Kararlılık ile Öznel Zindelik Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar		Kareler		F	p
		Top.	sd		
Uzun Vadeli Hedefleri Takip	Gruplar arası	1,186	4	0,297	0,551
	Grup içi	218,146	405	0,539	
	Toplam	219,332	409		
Mevcut Hedefleri Takip	Gruplar arası	4,530	4	1,133	2,019
	Grup içi	227,225	405	0,561	0,091
	Toplam	231,755	409		
Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme	Gruplar arası	2,184	4	0,546	1,168
	Grup içi	189,257	405	0,467	0,324
	Toplam	191,440	409		
Motivasyonel Kararlılık	Gruplar arası	1,513	4	0,378	1,017
	Grup içi	150,625	405	0,372	0,398
	Toplam	152,138	409		
Öznel Zindelik	Gruplar arası	6,675	4	1,669	1,121
	Grup içi	602,769	405	1,488	0,346
	Toplam	609,445	409		

Tablo 12'ye bakıldığında öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre motivasyonel kararlılık düzeylerinde ($F(4,405)=0,160$) ve öznel zindelik düzeylerinde ($F(4,405)=2,601$) anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre motivasyonel kararlılığın alt boyutlarından uzun vadeli hedefleri takip ($F(4,405)=0,581$), mevcut hedefleri takip ($F(4,405)=0,291$) ve ulaşılamayan hedefleri yineleme ($F(4,405)=0,519$) alt boyutlarında da anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 12: Öğrencilerin Baba Eğitim Durumlarına Göre Motivasyonel Kararlılık ile Öznel Zindelik Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar		Kareler		F	p
		Top.	sd		
Uzun Vadeli Hedefleri Takip	Gruplar arası	1,251	4	0,313	0,581
	Grup içi	218,082	405	0,538	
	Toplam	219,332	409		
Mevcut Hedefleri Takip	Gruplar arası	0,664	4	0,166	0,291
	Grup içi	231,092	405	0,571	0,884
	Toplam	231,755	409		
Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme	Gruplar arası	0,976	4	0,244	0,519
	Grup içi	190,464	405	0,470	0,722
	Toplam	191,440	409		
Motivasyonel Kararlılık	Gruplar arası	0,642	4	0,160	0,429
	Grup içi	151,496	405	0,374	0,788
	Toplam	152,138	409		
Öznel Zindelik	Gruplar arası	10,406	4	2,601	1,759
	Grup içi	599,039	405	1,479	0,136
	Toplam	609,445	409		

Çalışman sonucunda ortaya çıkan bulgular bu bölümde sunulmuştur. Bulgulara bağlı olarak ortaya çıkan sonuçlar bundan sonraki bölümde tartışılmıştır.

Tartışma

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) öğrencilerinin motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik puanları ortalamaları arasındaki ilişkiye bakıldığında istatistiksel açıdan pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (Tablo 3). BESYO'da ve farklı fakültelerde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan farklı araştırmalarda da öznel zindelik ile motivasyon arasında pozitif bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur (Alemdağ vd., 2014; Çelik ve Topçuoğlu, 2017; Ergin ve Karataş, 2018; Eryılmaz ve Aypay, 2011; Eryılmaz, 2010). BESYO öğrencilerinin motivasyonel kararlılık ile öznel zindelik düzeyleri arasında pozitif yöndeki ilişkinin nedeni BESYO öğrencilerinin sporla iç içe olmaları ve spor yapıyor olmalarının yarattığı olumlu etkiler olabilir.

Çalışma grubunun cinsiyetlerine göre motivasyonel kararlılık puanları ortalamaları ve öznel zindelik puanları ortalamaları arasındaki farka bakıldığında sadece motivasyonel kararlılığın alt boyutu olan ulaşılamayan hedefleri yineleme alt boyutunda

istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Motivasyonel kararlılığın diğer alt boyutlarında ve öznel zindelik düzeylerinde ise fark yoktur (Tablo 4). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adayları ve eğitim fakültesi öğrencileri üzerinde cinsiyete göre motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeyleri ile ilgili yapılan bazı araştırmaların sonuçları bu araştırmamızın sonucunu desteklerken (Yazıcı, 2015; Şahin, 2011; Çankaya, 2009; Bektaş ve Karagöz, 2017; Katja vd., 2002), yine bazı spor bilimleri fakültesi öğrencileri ve farklı fakülte öğrencilerinin üzerinde yapılan araştırma sonuçlarına göre motivasyon düzeylerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın kadınlar lehine olduğu bulunmuştur (Eroğlu vd., 2017; Alemdağ vd., 2014; Spittle vd., 2009; Ergin ve Karataş, 2018; Dilmaç ve Bozgeyikli, 2009; Eroğlu vd., 2017). Cinsiyete göre motivasyonel kararlılığın uzun vadeli hedefleri takip ve mevcut hedefleri takip alt boyutlarında anlamlı bir fark bulunmazken, ulaşılamayan hedefleri yineleme alt boyutunda erkeklerin aldıkları puanlar kadınlara göre daha yüksek ve anlamlı bulunmuştur. Erkeklerin ulaşılamayan hedefleri yineleme alt boyutunda kadınlardan farklılaştığı görülmektedir. Bu farklılık erkeklerin ulaşılamayan hedefleri tekrar tekrar deneyerek hedeflerini gerçekleştirme konusunda daha kararlı olduklarının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

BESYO öğrencilerinin yaş gruplarına göre motivasyonel kararlılık puanları ve öznel zindelik puanları arasındaki farklara bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Motivasyonel kararlılığın uzun vadeli hedefleri takip, mevcut hedefleri takip, ulaşılamayan hedefleri yineleme alt boyutlarındaki farka ait bulgulara bakıldığında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 5). Literatür incelendiğinde, farklı üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının mutluluk ve zindelik düzeyleri ile ilgili yapılan araştırmamızın sonucunda yaş grupları arasında öznel zindelik düzeylerinde anlamlı bir farklılık olmadığı (Yazıcı, 2015), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri üzerinde yapılan araştırmada yaş değişkenine göre

psikolojik iyi oluşta anlamlı bir farklılık olmadığı (Karaçam, 2016), yine eğitim fakültesindeki öğretmen adayları üzerinde yapılan araştırmada motivasyon düzeyinde yaşa göre herhangi bir fark olmadığı (Bektaş ve Karagöz, 2017), sağlık yüksekokulunda öğrenimine devam eden üniversite öğrencilerinin mutluluk düzeyleri ile ilgili yapılan araştırma sonucunda yaşa göre mutluluk düzeylerinde herhangi bir fark bulunmadığı (Aksoy vd., 2017) ve yine sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile ilgili yapılan bir araştırmada yaşa göre herhangi bir fark bulunmadığı (Osmanoğlu ve Kaya, 2013) ortaya konulmuştur. Bu araştırmanın sonuçlarını desteklemeyen çalışmalara bakıldığında; spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan araştırmaya göre öğrencilerin akademik motivasyon düzeyinde yaşlara göre farklılaşmaktadır (Eroğlu vd., 2017), farklı fakültelerde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan araştırmada yaş değişkeninin öznel iyi oluşun anlamlı bir yordayıcısı olduğu saptanmıştır (Cenkseven ve Akbaş, 2007). Bu araştırmada yaş değişkenine göre motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeyleri arasında fark olmamasının nedeni olarak çalışma grubunun homojen bir yapıya sahip olması gösterilebilir (Tablo 1) çalışma grubunun %72,9'unun 19-22 yaş arasında olması ve spor konusunda özel yetenek gerektiren bir alanda öğrenim görmeleri ile açıklanabilir.

BESYO öğrencilerinin bölümlerine göre motivasyonel kararlılık ortalamaları ve öznel zindelik ortalamaları arasındaki farka bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Motivasyonel kararlılığın uzun vadeli hedefleri takip, mevcut hedefleri takip, ulaşılamayan hedefleri yineleme alt boyutlarındaki farka ait bulgulara bakıldığında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 7). Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin akademik motivasyonların da bölüm değişkenine göre anlamlı bir fark yoktur (Eroğlu vd., 2017) bu sonuç mevcut çalışma ile benzer bir sonuçtur. Farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin katıldığı araştırmada öğrenim görülen bölümlerin motivasyon üzerinde

anlamlı bir etkiye sahip olduğu mimarlık bölümü öğrencilerinin başarı odaklı motivasyon düzeylerinin diğerlerinden daha yüksektir (Ergin ve Karataş, 2018), eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin öznel iyi oluş düzeyleri ile ilgili yapılan araştırmada bölümlere göre öznel iyi oluş düzeyinde (matematik bölümü öğrencileri sınıf öğretmenliği öğrencilerinden daha yüksek) farklılıklar olduğu (Gündoğdu ve Yavuzer, 2012) ortaya konulmuştur. Mevcut çalışmaya göre öğrencilerin bölümlerine göre öznel zindelik düzeylerinde farklılık olmamasının nedeni BESYO öğrencilerinin spor ve sporla ilgili bir alanda öğrenim görmelerinden kaynaklanıyor olabilir. Aynı şekilde motivasyonel kararlılıklarında fark olmamasının nedeni BESYO öğrencilerinin spor ve sporla ilgili bir alanda öğrenim görmelerinden ve aynı yetenek sınavlarından geçerek öğrenime başlamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Sporun hem motivasyonel kararlılık ve hemde öznel iyi oluş üzerindeki olumlu ve destekletici etkileri olabilir. Öğrenim hayatlarının önemli bir kısmını uygulama gerektiren derslerin oluşturması da bir etken olarak düşünülebilir.

BESYO öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre motivasyonel kararlılık ortalamaları ve öznel zindelik ortalamaları arasındaki farklara bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Motivasyonel kararlılığın uzun vadeli hedefleri takip, mevcut hedefleri takip, ulaşılamayan hedefleri yineleme alt boyutlarındaki farka ait bulgulara bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 8 ve 9). Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan araştırmaya göre öğrencilerin akademik motivasyon düzeyinde sınıf düzeylerine göre anlamlı bir fark olmadığı (Eroğlu vd., 2017), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adayları üzerinde yapılan araştırmada sınıf düzeyi değişkeninin zindelik düzeyi üzerinde bir etkisi bulunmadığı (Yazıcı, 2015), Sınıf öğretmenliği adaylarının öznel iyi oluş düzeyleri ile ilgili yapılan araştırmada sınıf değişkenine göre öznel iyi oluş düzeylerinde herhangi bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir (Osmanoğlu ve Kaya, 2013) bu çalışmalar mevcut çalışmanın sonuçları ile paralellik

göstermektedir. Hem motivasyonel kararlılık hemde öznel zindelik konusunda ise, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adayları üzerinde yapılan araştırmada 1'inci sınıf öğrencilerinin akademik motivasyon puan düzeylerinin diğer sınıflardan daha yüksek olduğu (Alemdağ vd., 2014), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adaylarının katıldığı başka bir çalışmada da 3'üncü sınıf öğrencilerinin motivasyon düzeyleri diğer sınıf düzeylerine göre daha düşük olduğu (Spittle vd., 2009), farklı fakültelerde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan araştırma sonucunda 3'üncü sınıfa devam eden öğretmen adaylarının (ilgili çalışmada spor bilimleri alanı ile ilgili denek bulunmamaktadır) öznel iyi oluş düzeyleri, 4'üncü sınıfa devam eden öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek olduğu (Dilmaç ve Bozgeyikli, 2009), üniversite öğrencileri üzerinde yapılan başka bir araştırmada öğrencilerin (ilgili çalışmada spor bilimleri alanı ile ilgili denek bulunmamaktadır) sınıf düzeylerinin motivasyon üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşıldığı (Ergin ve Karakaş, 2018), sağlık yüksekokulu öğrencilerinin mutluluk düzeyleri ile ilgili yapılan farklı bir araştırma sonucunda sınıf düzeyine göre mutluluk düzeylerinde 4'üncü sınıf öğrencilerinin en yüksek, 1'inci sınıf öğrencilerinin en düşük mutluluk puanına sahip olduğu (Aksoy vd., 2017) tespit edilmiştir. Mevcut araştırmada sınıf düzeylerine göre motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerinde fark çıkmaması, öğrenciler farklı sınıf düzeyinde olsalar da (yaş değişkeninde olduğu gibi) grubun homojen bir yapıya sahip olmasından kaynaklanıyor olabilir. Buna ek olarak BESYO öğrencileri için akademik gelişim ve olgunluk düzeylerinin motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerini etkilemediği de söylenebilir. Yarışma, antrenman ve uygulama ağırlıklı olan Beden Eğitimi ve Spor Bölümü ile Spor Yöneticiliği Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin daha kararlı ve gerçekçi bir yaşam algıları olabilir ve bunun doğal yansıması olarak öznel zindelik ve motivasyonel kararlılık düzeylerinin sınıf düzeylerine göre farklılaşmadığı sonucuna varılabilir.

BESYO öğrencilerinin anne ve baba eğitim durumuna göre motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik

ortalamaları arasındaki farka bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Motivasyonel kararlılığın uzun vadeli hedefleri takip, mevcut hedefleri takip, ulaşılamayan hedefleri yineleme alt boyutlarındaki farka ait bulgular da istatistiksel olarak da anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 10, 11 ve 12). Yapılan diğer araştırmalara bakıldığında, Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan araştırma da öğrencilerin anne ve baba eğitim düzeylerine göre oluşturulan gruplar arasında öznel zindelik düzeylerinde anlamlı bir fark olmadığı (Yazıcı, 2015), eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının akademik motivasyon düzeyleri ile ilgili yapılan araştırma sonucunda anne ve baba eğitim düzeylerine göre oluşturulan gruplar arasında anlamlı fark olmadığı (Demir ve Arı, 2013), sağlık yüksekokulu öğrencilerinin mutluluk düzeyleri ile ilgili yapılan bir araştırma sonucunda anne ve baba eğitim düzeyine göre çalışmaya katılanların mutluluk düzeylerinde herhangi bir fark olmadığı tespit edilmiştir (Aksoy vd., 2017). Lise düzeyinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan bir araştırma sonucunda ise başarı psikolojisinde anne eğitim düzeyine göre anlamlı bir fark olduğu ve annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin ortalamasının, annesi ilkököl mezunu olan öğrencilerin ortalamasından, babası üniversite mezunu olan öğrencilerin babası ilkököl mezunu olan öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Çelikkaleli vd., 2005). Bu araştırmada anne ve baba eğitim düzeyine göre öğrencilerin motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik ortalamaları arasında fark bulunmamasının (Tablo 10, 11 ve 12) nedeni şu şekilde açıklanabilir. Anne ve baba eğitim durumu motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerini fark ortaya çıkaracak kadar etkilememektedir. Tüm gruplar ortalamasının üzerinde bir değere sahiptir. Bu araştırmanın sınırlılıkları çerçevesinde öğrencilerin en uzun süre yaşadıkları yerleşim yerleri ve sosyo-kültürel yapılarıyla ilgili veri toplanmamıştır. Çalışmaya katılan öğrenciler aynı sosyo-kültürel çevreden gelmiş olabilirler, bu durumda anne baba eğitiminin motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik puanları ortalamaları arasındaki farkın ortaya çıkmasını engellemiş olabilir.

Çalışma grubunun, hem öznel zindelik, hem de motivasyonel kararlılık ile ilgili ortalamalarına bakıldığında tüm gruplarda ortalamanın üzerinde bir değere sahip oldukları görülmektedir.

Beden eğitimi, spor ve farklı fiziksel aktiviteler yoluyla kişiler hastalıklara karşı korunurlar, mutlu, huzurlu ve zinde bir yaşama sahip olurlar, bunun yanında fiziksel sağlık kadar psikolojik sağlıkta fiziksel aktivitelerden etkilenir (Dimlioğlu, 2018). Dolayısıyla spor ile ilgili bir alanda eğitim gören öğrencilerin öznel zindelik düzeylerinin ortalamasının üzerinde olması, çalışmaya katılan öğrencilerin, kendilerini öznel zindelik açısından iyi olarak değerlendirdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Bireylerin yaptıkları işten ve çevrelerinden memnun olma düzeyleri yüksek olduğunda performansları da artmaktadır (Eren, 2015), çalışmaya katılan öğrencilerin beceriye dönük ve performansla yönelik aktiviteleri içeren bir alanda öğrenim görüyor olmaları, onların hem kararlılıklarını uzun süre devam ettirmeleri hem de performans ortaya koymaları açısından oldukça önemlidir. Bu çalışma bulgularına bakarak, BESYO öğrencilerinin mutlu oldukları ve iyi performanslar ortaya koyacak kadar da motivasyona sahip oldukları söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmanın sonucunda öznel zindelik ve motivasyonel kararlılık arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Cinsiyete göre motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik ortalamaları arasında ve motivasyonel kararlılığın alt boyutlarından olan uzun vadeli hedefleri takip ve mevcut hedefleri takip alt boyutlarında anlamlı bir fark olmadığı ancak ulaşılabilen hedefleri yineleme alt boyutunda erkek öğrencilerin lehine anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Öğrencilerin yaşlarına, bölümlerine, sınıflarına, anne ve baba eğitim durumlarına göre motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerinde anlamlı bir fark yoktur. Motivasyonel kararlılığın alt boyutları olan uzun vadeli hedefleri takip, mevcut hedefleri

takip, ulaşılabilen hedefleri yineleme alt boyutlarında da anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır.

Yaş, bölüm, sınıf, anne ve baba eğitim durumlarına göre motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunamamış olması bu değişkenlerin öğrencilerin motivasyonel kararlılıkları ve öznel zindelik düzeyleri arasında fark yaratmadığını göstermektedir.

Bu araştırma sonucunda motivasyonel kararlılık ile öznel zindelik arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu ve bir birlerini yordadığı söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına dayalı öneriler; Motivasyonel kararlılık ile öznel zindelik arasında olan pozitif yöndeki ilişkinin öğrencilerin akademik başarılarına ve mesleki yeterliliklerine etkileri ve mesleki yeterlilikleri etkileyebilecek olan alan bilgisi, mesleğe yönelik tutum, öğrenim görülen üniversite gibi diğer değişkenler bağlamında araştırılabilir.

Çalışma grubunun motivasyonel kararlılıklarını ve öznel zindelik düzeylerini olumlu veya olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülen çevre uyumu, meslek kaygısı, ekonomik endişeler gibi değişkenlerle ilgili geniş kapsamlı araştırmaların yapılması ve bu araştırmaların farklı üniversitelerin BESYO ve Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerini kapsayacak şekilde genişletilmesi önerilebilir.

Cinsiyete göre motivasyonel kararlılığın ulaşılabilen hedefleri yineleme alt boyutunda erkeklerin aldıkları puanlar kadınlara göre daha yüksek ve anlamlı olduğu görülmektedir. Bu farklılık erkeklerin daha kararlı bir yapıya sahip olduklarının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir ve bu farklılığı açıklayabilecek yeni araştırmalar yapılması önerilebilir.

Motivasyonel kararlılık ve öznel zindeliğin yaş değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği ile ilgili çalışmalar bulunmaktadır. Bazı çalışmalarda yaş değişkenine göre motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerinde fark olduğu, bazı çalışmalarda fark olmadığı sonucu literatürde yer almaktadır. Bu çalışmada da fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Motivasyonel kararlılık ile öznel zindeliğin yaşa göre farklılık gösterip göstermediği konusunda karara

varabilmek için farklı yaş guruplarını da içeren yeni çalışmalar yapılabilir.

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları, Spor Bilimleri Fakülteleri ve eğitim Fakültelerinin Beden Eğitimi Spor Bölümleri de dâhil edilerek motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik üzerine ülkemizin tamamını kapsayan bir araştırma yapılabilir.

Farklı bölümlerinde (diğer fakülte ve bölüm öğrencileri) dahil edildilği motivasyonel kararlılık ve

öznel zindelik düzeylerinin bir arada incelendiği çalışmalar yapılabilir.

Akademik olgunluk ve akademik gelişim düzeyinin motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeyinde fark yaratıp yaratmadığı araştırılabilir.

En uzun yaşanan yer ve sosyo-kültürel çevrenin motivasyonel kararlılık ve öznel zindelik düzeylerine etkisi veya farklılığa neden olup olmadığı araştırılabilir.

Kaynaklar

- Acar, Z. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Ders Dışı Etkinliklere Katılım Motivasyonlarının İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi
- Aksoy, B. A., Aytar, G.A. ve Kaytez, N. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Mutluluk ve Alçakgönüllülük Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 25(3), 1123-1137.
- Alemdağ, C., Öncü E. ve Yılmaz A. (2014). Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Akademik Motivasyon ve Akademik Öz Yeterlikleri. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 25(1), 23-25.
- Bektaş, M. ve Karagöz, Ş. (2017). Öğretmen Adaylarının Tutum ve Motivasyon Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. International Journal of Academic Value Studies, 3(15), 154-164.
- Cenkseven, F. ve Akbaş, T. (2007). Üniversite Öğrencilerinde Öznel ve Psikolojik İyi Olmanın Yordayıcılarının İncelenmesi. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3(27), 43-65.
- Constantin, T., Holman, A., & Hojbotă, M.A. (2011). Development And Validation of a Motivational Persistence Scale. Psihologija, 45(2), 99-120.
- Çankaya, Z. (2009). Öğretmen Adaylarında Temel Psikolojik İhtiyaçların Doyumu ve İyi Olma. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(3), 691-711.
- Çelik, E. ve Topçuoğlu, P. (2017). Proaktif Kişiliğin Öznel Zindelik ile Merak Arasındaki İlişkide Aracılık Etkisi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17(3), 1221-1240.
- Çelikkaleli, Ö., Gökçakan, N. ve Çapri, B. (2005). Lise Öğrencilerinin Bazı Psikolojik İhtiyaçlarının Cinsiyet, Okul Türü, Anne ve Baba Eğitim Düzeyine Göre İncelenmesi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18(2), 245-268.
- Demir, M. ve Arı, E. (2013). Öğretmen Adaylarının Akademik Gündülenme Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Journal of Theory and Practice in Education, 9(3), 265-279.
- Dılmaç, B. ve Bozgeyikli, H. (2009). Öğretmen Adaylarının Öznel İyi Olma ve Karar Verme Stilllerinin İncelenmesi. Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(1), 171-187.
- Dimlioğlu, B. (2018). Fiziksel Aktivitenin Orta Yaş Sedarter Kadınlarda Temel Psikolojik İhtiyaçlar ve Öznel İyi Oluş Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi. (Yüksek Lisans tezi). Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.
- Ergin, A. ve Karataş, H. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Başarı Odaklı Motivasyon Düzeyleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33(4), 868-887.
- Eren, E. (2015). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. 15.Baskı. Beta Yayıncılık.
- Eroğlu, O., Yıldırım, Y. ve Şahan, Ş. (2017). Spor Bilimleri Fakültesindeki Öğrencilerin Akademik Öz-Yeterlik ve Akademik Gündülenme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Akdeniz Üniversitesi Örneği. Türkiye Spor Bilimleri Dergisi, 1(1), 38-47.
- Eryılmaz, A. ve Aypay, A. (2011). Ergenlerin Derse Katılmaya Motive Olmaları ile Öznel İyi Oluşları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 8(1), 1219-1233.
- Eryılmaz, A. (2010). Ergenlerde Öznel İyi Oluşu Artırma Stratejilerini Kullanma ile Akademik Motivasyon Arasındaki İlişki. Klinik Psikiyatri, 13, 77-84.
- Gündoğdu, R. ve Yavuzer, Y. (2012). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öznel İyi Oluş ve Psikolojik İhtiyaçlarının Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(23), 115-131.
- Hayran, M. ve Hayran, M. (2011). Sağlık Araştırmaları için Temel İstatistik. Art Ofset Matbaacılık Yayıncılık Organizasyon Ltd. Şti.
- Karaçam, A. (2016). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Başarı Algılarında Yordayıcı Olarak Akademik İyimserlik, Psikolojik İyi Oluş ve Fiziksel Saygı. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi.

- Katja, R., Paivi, A. K., Marja-Terttu, T., & Pekka, L. (2002). Relationships Among Adolescent Subjective Well-Being, Health Behavior and School Satisfaction. *Journal of School Health*, 72(6), 243-249.
- Osmanoğlu, D. ve Kaya, İ. H. (2013). Öğretmen Adaylarının Yükseköğretime Dair Memnuniyet Durumları ile Öznel İyi Oluş Durumlarının Değerlendirilmesi: Kafkas Üniversitesi Örneği. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12, 45-70.
- Ryan, R. M. & Frederick, C. (1997). On Energy, Personality and Health: Subjective Vitality as a Dynamic Reflection of Well-Being. *Journal of Personality*, 65, 529-565.
- Sarıçam, H., Akın, A., Akın, Ü. ve İlbay, A. (2013). Motivasyonel Kararlılık Ölçeğinin Türkçe Formu: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Turkish Journal of Education*, 3(1), 60-69.
- Solmaz, D. (2014). Öğretmen Adaylarının Öznel İyi Oluş Düzeyleri: Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(35), 651-657.
- Spittle, M, Jackson, K., & Casey, M. (2009). Applying Self Determination Theory to Understand the Motivation For Becoming a Physical Education Teacher. *Teaching and Teacher Education*, 25(1), 190-197.
- Şahin, G. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma, Öznel İyi Oluş ve Algıladıkları Sosyal Destek Düzeylerinin Karşılaştırılması. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Telef, B. ve Ergün, E. (2013). Lise Öğrencilerinin Öznel İyi Oluşlarının Yordayıcısı Olarak Öz-Yeterlik. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 6(3), 423-433.
- Telef, B., Uzman, E. ve Ergün, E. (2013). Öğretmen Adaylarında Psikolojik İyi Oluş ve Değerler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(12), 1297-1307.
- Uysal, R., Sarıçam, H. ve Akın, A. (2014). Öznel Zindelik Ölçeği Türkçe Formunun Psikometrik Özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33, 136-146.
- Yazıcı, Ö. (2015). Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Mutluluk ve Zindelik Düzeylerinin İncelenmesi. (Yüksek Lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2011). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. 2.Baskı. Detay Yayıncılık.